

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisten sopimusten maksuehdoista, laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista. Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta annettu direktiivi.

Ehdotettu laki koskisi maksuja, jotka suoritetaan vastikkeena tavarasta tai palvelusta, kun tavaran tai palvelun toimittaa elinkeinonharjoittaja ja hankkii elinkeinonharjoittaja taikka julkisyhteisö tai muu hankintayksikkö. Laki sisältäisi direktiiviä vastaavat säännökset muun muassa maksuajan enimmäiskestosta sekä tietynlaisten viivästyskoron ja perintäkulujen maksuvelvollisuutta rajoittavien sopimusehtojen tehottomuudesta.

Direktiivin johdosta ehdotetaan lisäksi, että saatavien perinnästä annettuun lakiin lisätään säännös velkojan oikeudesta saada 40 euron suuruinen vakiokorvaus perintäkuluista, jos elinkeinonharjoittaja tai hankintayksikkö viivästyy tavara- tai palveluhankintaan perustuvan maksun suorittamisessa elinkeinonharjoittajalle. Korkolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tällaisen maksun viivästyessä viivästyskoron määrä on kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi kuin viitekorko.

Saatavien perinnästä annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös muita kuin direktiiviin pohjautuvia muutoksia. Ehdotetuilla muutoksilla täsmennettäisiin hyvän perintä-

tavan sisältöä ja pyrittäisiin tehostamaan sen noudattamista. Kuluttajasaatavan perintäkuluille säädetyjä enimmäismääriä muutettaisiin. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös velallisen oikeudesta pyytää perintälain mukaisen perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään. Lisäksi lakiin ehdotetaan uutta säännöstä, jonka mukaan kuluttajasaatavan perinnässä kertyneet varat olisi kohdennettava ensisijaisesti perittäville saatavalle ja vasta sen jälkeen perintäkuluille.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan vähäisiä muutoksia vakuutuslakisiin, maanvuokralakiin, asuinhuoneiston vuokrauksesta annettuun lakiin, liikehuoneiston vuokrauksesta annettuun lakiin, elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annettuun lakiin, verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin, eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettuun lakiin, kiinteistötoimitusmaksusta annettuun lakiin, tapaturmavakuutuslakiin, työntekijän eläkelakiin, maatalousyrittäjän eläkelakiin, yrittäjän eläkelakiin ja merimieseläkelakiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua niiden vahvistamisesta, kuitenkin viimeistään 16 päivänä maaliskuuta 2013.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	5
1 MAKSUVIIVÄSTYSDIREKTIIVI JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN	5
1.1 Yleistä	5
1.2 Direktiivin tavoite ja soveltamisala	5
1.3 Määritelmät	5
1.4 Yritysten väliset kaupalliset toimet	6
1.5 Yritysten ja viranomaisten väliset kaupalliset toimet	8
1.6 Maksuaikataulut	9
1.7 Perintäkulujen korvaaminen	9
1.8 Kohtuuttomat sopimusehdot ja sopimattomat menettelyt	10
1.9 Avoimuus ja tietoisuuden lisääminen	11
1.10 Riidattomien saatavien perintämenettelyt	12
2 PERINTÄLAKI	12
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	13
3.1 Esityksen tavoitteet	13
3.2 Maksuviivästysdirektiivin täytäntöönpano	13
Yleistä	13
Maksuajan enimmäiskestoja koskevat säännökset	13
Vakiokorvaus perintäkuluista	14
Viivästyskoron määrän korottaminen	14
Maksun suorittamisen ajankohtaa koskevien säännösten muuttaminen	14
3.3 Hyvää perintätapaa koskevien säännösten uudistaminen	14
Yleistä	14
Väärät tai harhaanjohtavat tiedot	15
Vanhentuneen tai muusta syystä lakanneen velan perintä	15
Riitautetun saatavan perintä	15
Hyvän perintätavan noudattamisen tehostaminen	15
3.4 Velallisen oikeus saada perintä keskeytettyä	16
3.5 Kuluttajasaatavan perintäkulut	17
Yleistä	17
Maksuvaatimuksesta perittävät kulut	17
Kulujen määrä, kun perintätoiminnan harjoittaja kuuluu velkojan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen	18
Kulukorvaukseen oikeuttavien maksuvaatimusten lukumäärä	18
Maksuajan pidennyksestä perittävät kulut	18
Maksusuunnitelmasta perittävät kulut	19
Velallisen kokonaiskuluvastuu	19
3.6 Suoritusten kohdentaminen saatavan osille	20
3.7 Suoraan ulosottokelpoisten saatavien perintäkulut	20
3.8 Tratan käyttö	21
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	22
4.1 Taloudelliset vaikutukset	22
Vaikutukset kotitalouksien asemaan	22

	Vaikutukset velallisen asemassa oleviin yrityksiin ja hankintayksiköihin	22
	Vaikutukset velkojan asemassa yrityksiin ja julkisyhteisöihin sekä perintäalan yrityksiin	22
	Vaikutukset yritysten väliseen kilpailuun ja markkinoiden toimivuuteen	23
	Vaikutukset kansantalouteen	23
4.2	Vaikutukset viranomaisten toimintaan	23
	Käräjäoikeudet	23
	Ulosottoviranomaiset	24
	Kuluttajavirasto ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto	24
	Markkinaoikeus	24
	Talous- ja velkaneuvonta	24
4.3	Muut yhteiskunnalliset vaikutukset	24
	Vaikutukset kansalaisten asemaan yhteiskunnassa	24
	Sosiaaliset ja terveysvaikutukset	24
	Tietoyhteiskuntavaikutukset	25
5	ASIAN VALMISTELU	25
6	RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	25
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	26
1	LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	26
1.1	Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista	26
1.2	Laki saatavien perinnästä	28
1.3	Korkolaki	42
1.4	Vakuutusopimuslaki	42
1.5	Maanvuokralaki	43
1.6	Laki asuinhuoneiston vuokrauksesta	43
1.7	Laki liikehuoneiston vuokrauksesta	43
1.8	Laki elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä	43
1.9	Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta	44
1.10	Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä	44
1.11	Laki kiinteistötoimitusmaksusta	44
1.12	Tapaturmavakuutuslaki	44
1.13	Työntekijän eläkelaki	44
1.14	Maatalousyrittäjän eläkelaki	44
1.15	Yrittäjän eläkelaki	44
1.16	Merimieseläkelaki	44
2	VOIMAANTULO	44
	LAKIEHDOTUKSET	46
	1. Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista	46
	2. Laki saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta	48
	3. Laki korkolain 4 ja 12 a §:n muuttamisesta	54
	4. Laki vakuutusopimuslain 44 §:n muuttamisesta	55
	5. Laki maanvuokralain 8 §:n muuttamisesta	55
	6. Laki asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta	56
	7. Laki liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain 28 §:n muuttamisesta	57
	8. Laki elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	58
	9. Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta	59
	10. Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	59

11. Laki kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	60
12. Laki tapaturmavakuutuslain 38 §:n muuttamisesta.....	61
13. Laki työntekijän eläkelain 164 §:n muuttamisesta.....	61
14. Laki maatalousyrittäjän eläkelain 25 §:n muuttamisesta	62
15. Laki yrittäjän eläkelain 123 §:n muuttamisesta	63
16. Laki merimieseläkelain 146 §:n muuttamisesta.....	64
LIITE.....	65
RINNAKKAISTEKSTIT	65
2. Laki saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta	65
3. Laki korkolain 4 ja 12 a §:n muuttamisesta	77
4. Laki vakuutusopimuslain 44 §:n muuttamisesta	79
5. Laki maanvuokralain 8 §:n muuttamisesta	80
6. Laki asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta.....	82
7. Laki liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain 28 §:n muuttamisesta.....	84
8. Laki elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	85
9. Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta	86
10. Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	87
11. Laki kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	89
12. Laki tapaturmavakuutuslain 38 §:n muuttamisesta.....	90
13. Laki työntekijän eläkelain 164 §:n muuttamisesta.....	91
14. Laki maatalousyrittäjän eläkelain 25 §:n muuttamisesta	92
15. Laki yrittäjän eläkelain 123 §:n muuttamisesta	93
16. Laki merimieseläkelain 146 §:n muuttamisesta.....	94

YLEISPERUSTELUT

1 Maksuviivästysdirektiivi ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön**1.1 Yleistä**

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta, jäljempänä *maksuviivästysdirektiivi* tai *direktiivi*, annettiin 16 päivänä helmikuuta 2011.

Direktiivillä kumottiin kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 29 päivänä kesäkuuta 2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/35/EY, jäljempänä *alkuperäinen maksuviivästysdirektiivi*. Se oli Suomessa pantu täytäntöön 1 päivänä heinäkuuta 2002 voimaan tulleella lainsäädännöllä (lait 340—347/2002).

Maksuviivästysdirektiivi on luonteeltaan minimidirektiivi. Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai saattaa voimaan säännöksiä, jotka ovat velkojalle edullisempia kuin direktiivin noudattamiseksi on tarpeen.

Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin 1—8 ja 10 artiklan noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 16 päivänä maaliskuuta 2013. Direktiivin 9 artikla ei vaadi täytäntöönpanotoimia, koska sitä ei ole direktiivin uudelleenlaatimisen yhteydessä muutettu. Jäsenvaltiot voivat saattaessaan direktiiviä osaksi kansallista lainsäädäntöä päättää, sovelletaanko sitä sopimuksiin, jotka on tehty ennen mainittua päivää.

1.2 Direktiivin tavoite ja soveltamisala

Direktiivin 1 artiklan mukaan direktiivin tavoitteena on kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjuminen, jotta voidaan varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja edistää yritysten kilpailukykyä.

Direktiiviä sovelletaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin.

Jäsenvaltiot voivat jättää direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle velat, joiden osalta on

aloitettu maksukyvyttömyysmenettely velalista vastaan, mukaan luettuna menettely, jonka tavoitteena on velkojen uudelleenjärjestely. Direktiivistä ei siten aiheudu tarvetta muuttaa Suomen maksukyvyttömyyslainsäädäntöä.

1.3 Määritelmät

Direktiivin 2 artiklassa määritellään keskeiset direktiivissä käytetyt käsitteet.

Kaupallisilla toimilla tarkoitetaan direktiivissä yritysten tai yritysten ja viranomaisten välisiä toimia, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan.

Palvelun käsitettä ei ole direktiivissä tarkemmin määriteltä. Näin ollen sitä on tässä yhteydessä perusteltua tulkita yhtä laajasti kuin palvelun käsitettä EU-oikeudessa yleensäkin tulkitaan.

Viranomaisella tarkoitetaan direktiivissä hankintaviranomaista siten kuin se on määriteltä direktiivin 2004/17/EY 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja direktiivin 2004/18/EY 1 artiklan 9 kohdassa, riippumatta sopimuksen kohteesta tai arvosta.

Yrityksellä tarkoitetaan direktiivissä muuta organisaatiota kuin viranomaista sen harjoitessa itsenäistä taloudellista tai ammattitoimintaansa, vaikka tätä toimintaa harjoittaisi vain yksi henkilö.

Maksuviivästyksellä tarkoitetaan direktiivissä maksua, jota ei suoriteta sopimukseen tai lakiin perustuvan maksuajan kuluessa, kun direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tai 4 artiklan 1 kohdassa säädetyt ehdot täyttyvät.

Viivästyskorolla tarkoitetaan direktiivissä lakisääteistä viivästyskorkoa tai yritysten välillä sovittua korkoa, jollei direktiivin 7 artiklasta muuta johdu.

Lakisääteisellä viivästyskorolla tarkoitetaan direktiivissä yksinkertaista viivästyskorkoa, jonka määrä vastaa viitekorkoa korotettuna vähintään kahdeksalla prosenttiyksiköllä. Tämä poikkeaa Suomen nykyisestä lainsäädännöstä, sillä korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaan lakisääteinen viivästys-

korko on viitekorko korotettuna seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Direktiivissä tarkoitetaan *viitekorolla* sellaisessa jäsenvaltiossa, jonka rahayksikkö on euro, joko Euroopan keskuspankin viimeisiin perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamaa korkoa tai vaihtuvakorkoisten huutokauppanemettelyjen tuloksena Euroopan keskuspankin viimeisiin perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamaa marginaalikorkoa. Korkolain 12 § on sopusoinnussa määrätelmän kanssa.

1.4 Yritysten väliset kaupalliset toimet

Direktiivin 3 artikla sisältää määräyksiä maksuajoista ja maksuviivästyksen seuraamuksista yritysten välisissä kaupallisissa toimissa.

Artiklan 1 kohdan mukaan velkojalla on oltava oikeus viivästyskorkoon ilman, että maksumuistutus on tarpeen, kun velkoja on täyttänyt sopimukseen ja lakiin perustuvat veloitteensa ja velkoja ei ole saanut eräännyttä määrää ajoissa, paitsi jos velallinen ei ole vastuussa viivästyksestä.

Direktiivin johdanto-osan 17 kappaleen mukaan velallisen maksu olisi katsottava viivästyneeksi siten, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon, kun velkojalla ei ole velan määrää vastaavaa summaa käytettävissään eräpäivänä, edellyttäen että hän on täyttänyt lakiin ja sopimukseen perustuvat veloitteensa. Tämä vastaa Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C—306/06 antamaa tuomiota.

Suomen lainsäädäntö vastaa pääosin direktiivin säännöstä. Velvollisuus maksaa viivästyskorkoa ei korkolain säännösten mukaan edellytä maksumuistutusta. Korkolain 10 §:ssä säädetään vapautumisperusteista tilanteissa, joissa velkaa ei ole voitu maksaa oikeassa ajassa joko velkojasta johtuvasta syystä tai ylivoimaisen esteen vuoksi. Säännökset ovat sopusoinnussa direktiivin kanssa.

Direktiivin säännös on sopusoinnussa myös sen Suomen oikeudessa pääsääntönä noudatettavan periaatteen kanssa, jonka mukaan velka on maksettava velkojan luona, jollei toisin ole sovittu. Tämä niin sanottu viemävelkaperiaate ilmenee muun muassa velkakirjalain (622/1947) 3 §:stä ja kauppalaain (355/1987) 48 §:stä.

Useissa erityisiä sopimustyyppisiä koskevissa laeissa on kuitenkin viemävelkaperiaatteesta poikkeavia säännöksiä siitä, milloin pankin välityksellä tapahtunut maksu katsotaan suoritetuksi. Jos velallinen suorittaa säännösten mukaisesti maksun viimeistään eräpäivänä, maksu katsotaan oikea-aikaisesti suoritetuksi. Velallinen vapautuu viivästysseuraamuksista, vaikka velkoja ei saisikaan varoja käyttöönsä vielä eräpäivänä.

Säännösten sanamuodot eri laeissa poikkeavat hieman toisistaan. Maanvuokralain (258/1966) 8 §:n 2 momentin mukaan suorituksen katsotaan tapahtuneen muun muassa sinä päivänä, jona tilisiirtomääräys on jätetty rahalaitokseen. Asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 35 §:n 1 momentin, liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain (482/1995) 28 §:n 1 momentin ja asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) 22 §:n 1 momentin mukaan suorituksen katsotaan tapahtuneen muun muassa sinä päivänä, jonka pankki on merkinnyt maksajalle annettuun kuittiin maksupäiväksi. Vakuutusopimuslain (543/1994) 44 §:n mukaan vakuutusmaksu katsotaan suoritetuksi muun muassa sinä päivänä, jona se on maksettu rahalaitokseen tai tilisiirto on veloitettu maksajan tililtä. Kuluttajansuojalain (38/1978) 5 luvun 24 §:n 3 momentin, 8 luvun 25 §:n 3 momentin ja 9 luvun 25 §:n 4 momentin mukaan pankin välityksellä suoritettun maksun katsotaan tapahtuneen sinä päivänä, jona pankki on hyväksynyt velallisen asianmukaisen maksutoimeksiannon.

Poikkeukset viemävelkaperiaatteesta ovat ristiriidassa direktiivin kanssa niiltä osin kuin säännökset koskevat sellaisia maksuja, jotka suoritetaan korvauksena direktiivissä tarkoitetuista kaupallisista toimista. Maanvuokraa, asuinhuoneiston vuokraa ja liikehuoneiston vuokraa koskevat sopimukset samoin kuin vakuutusopimukset ovat tällaisia kaupallisia toimia, jos sopimuksen osapuolena ovat yritykset tai yritys ja viranomainen.

Kuluttajansuojalaissa säänneltyihin kuluttajasopimuksiin perustuvat maksut jäävät direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Myöskään asumisoikeusasunnoista annetun lain mukaiseen asumisoikeuteen liittyvät maksut eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan.

Tilisiirtona tai suoraveloituksena suoritettua maksun oikea-aikaisuudesta säädetään viemävelkaperiaatteesta poiketen myös maksupalvelulain (290/2010) 82 §:ssä. Sen mukaan maksajan katsotaan täyttäneen suoritusveloitteensa maksunsaajalle silloin, kun maksu sitoo maksupalvelulain 81 §:n nojalla sivullisia, jollei toisin säädetä tai maksajan ja maksunsaajan välisestä sopimuksesta tai omaksumasta käytännöstä taikka kauppatavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä maksajan ja maksunsaajaa sitovana, johdu muuta.

Maksupalvelulain 81 §:n mukaan maksu sitoo sivullisia, kun maksunsaajan palveluntarjoaja on saanut tarvittavat tiedot maksutapahtuman rahamäärän maksamiseksi maksunsaajan maksutilille ja kun lisäksi joko maksutapahtuman rahamäärä on maksettu maksunsaajan palveluntarjoajan tilille tai maksunsaajan palveluntarjoajan asettamat maksutapahtuman katetta koskevat ehdot ovat muutoin täyttyneet. Maksu sitoo sivullisia kuitenkin aina, kun maksutapahtuman rahamäärä on maksettu maksunsaajan maksutilille.

Maksupalvelulaista siis seuraa, että tilisiirtona tai suoraveloituksena suoritettua maksua on tietyin edellytyksin pidettävä oikeassa ajassa tehtynä, vaikka sen rahamäärää ei ole kirjattu eräpäivänä maksunsaajan tilille, vaan vasta hänen pankkinsa tilille. Asialla on kuitenkin käytännössä erittäin vähäinen merkitys ottaen huomioon, että maksupalvelulain 49 §:n mukaan maksunsaajan palveluntarjoajan on maksettava maksutapahtuman rahamäärä maksunsaajan maksutilille välittömästi saatuaan sen tililleen. Jos maksunsaajan pankki viivyttelee maksutapahtuman rahamäärän siirtämisessä maksunsaajan tilille, kyseessä on direktiivissä tarkoitettu tilanne, jossa velallinen ei ole vastuussa viivästyksestä. Tämä ilmenee myös edellä mainitusta EU-tuomioistuimen tuomiosta.

Edellä esitetyn perusteella maksupalvelulakia ei ole tarpeen muuttaa direktiivin 3 artiklan 1 kohdan vuoksi.

Artiklan 2 kohdan mukaan kunkin vuoden ensimmäisellä puoliskolla sovellettavan viitekoron on oltava saman vuoden tammikuun 1 päivänä voimassa oleva korko ja kunkin vuoden toisella puoliskolla sovellettavan viitekoron on oltava saman vuoden heinäkuun

1 päivänä voimassa oleva korko. Korkolain 12 § vastaa tätä säännöstä.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että 1 kohdassa säädettyjen edellytysten täytyessä velkojalla on oltava oikeus viivästyskorkoon:

a) sopimuksessa määrättyä maksupäivää tai siinä määrätyn maksuajan päättymistä seuraavasta päivästä lukien; taikka

b) jos maksupäivää tai maksuaikaa ei ole määrätty sopimuksessa, jonkin seuraavista määräajoista päätyttyä:

i) 30 kalenteripäivän kuluttua siitä päivästä, jona velallinen on vastaanottanut laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen;

ii) mikäli laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen vastaanottamispäivästä ei ole varmuutta, 30 kalenteripäivän kuluttua tavarain tai palvelun vastaanottamispäivästä;

iii) mikäli velallinen vastaanottaa laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen aiemmin kuin tavarain tai palvelun, 30 kalenteripäivän kuluttua tavarain tai palvelun vastaanottamispäivästä;

iv) mikäli laissa tai sopimuksessa määrätään hyväksymis- tai tarkistusmenettelystä, jolla tavarain tai palvelun sopimuksenmukaisuus on varmistettava, ja mikäli velallinen vastaanottaa laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen ennen tällaista hyväksymistä tai tarkistusta tai hyväksymis- tai tarkistuspäivänä, 30 kalenteripäivän kuluttua kyseisestä päivästä.

Korkolain 5 §:n 1 momentin mukaan viivästyskorkoa velalle, jonka eräpäivä on velallista sitovasti ennalta määrätty, on maksettava eräpäivästä lukien. Säännös vastaa a alakohtaa.

Korkolain 6 §:n 1 momentin mukaan viivästyskorkoa velalle, jonka eräpäivää ei ole velallista sitovasti ennalta määrätty, on maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut siitä päivästä, jona velkoja lähetti velalliselle laskun tai muutoin vaati määrätyn rahamäärän suorittamista. Säännös on saanut nykyisen sisältönsä alkuperäisen maksuviivästysdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä.

Edellä selostettu b alakohta on samansisältöinen kuin alkuperäisen maksuviivästysdirektiivin vastaava säännös. Hallituksen esityksen HE 232/2001 vp perusteluissa on todettu, että korkolain 6 § yleensä johtaa aikai-

sempaan viivästyskoron alkamisajankohtaan kuin direktiivin mukainen säännös. Näin olen ei katsottu olevan estettä sille, että määräjän alkamisajankohta Suomessa määräytyisi edelleen laskun lähettämisen eikä sen vastaanottamisen mukaan. Laskun lähettämisen ajankohdan todettiin olevan helpommin todennettavissa oleva seikka kuin se, milloin velallinen on vastaanottanut laskun.

Perusteluissa todettiin edelleen, että viivästyskoron maksuvelvollisuuden alkaminen edellyttäisi sitä, että velallinen on saanut laskun. Ilman nimenomaista säännöstäkin katsottiin olevan selvää, ettei sen enempää pääoman kuin koronkaan suoritusvelvollisuus yleensä ala ennen kuin velallinen on saanut itselleen sen hyödykkeen, josta maksu on suoritettava. Velkoja voi vaatia etukäteistä suoritusta vain, jos niin on sovittu.

Korkolain 6 §:n 1 momentin soveltamiseen ei ole tiettävästi liittynyt ongelmia. Näin olen uutta direktiiviä täytäntöön pantaessa ei ole tarvetta poiketa aikaisemman direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä tehdystä ratkaisusta.

Artiklan 4 kohdan mukaan mahdollisen hyväksymis- tai tarkistusmenettelyn enimmäiskesto ei saa ylittää 30 kalenteripäivää tavaran tai palvelun vastaanottamispäivästä lukien, jollei sopimuksessa nimenomaisesti toisin sovita ja edellyttäen, ettei se ole velkojan kannalta selvästi kohtuutonta 7 artiklassa tarkoitettulla tavalla.

Kauppalain 31 §:n 1 momentin mukaan ostajan on tavaran luovuttamisen jälkeen tarkastettava se hyvän tavan mukaisesti niin pian kuin olosuhteet sen sallivat. Pykälän 2 ja 3 momentissa säädetään ostajan oikeudesta lykätä tavaran tarkastusta, kunnes toiselle paikkakunnalle kuljetettava tavara on tullut perille. Kauppalain 49 §:n 2 momentin mukaan ostajalla toisaalta on oikeus ennen kauppahinnan maksamista tarkastaa tavara tavan mukaisesti tai siten kuin olosuhteisiin nähden on asianmukaista, jollei tällainen tarkastus ole yhteensopimaton sovittu luovutus- ja maksutavan kanssa. Kauppalain 3 §:n mukaisesti kauppalain säännöksiä ei sovelleta, mikäli sopimuksesta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana, johtuu muuta. Kauppalain säännök-

set eivät direktiivissä edellytetyllä tavalla rajoita hyväksymis- tai tarkistusmenettelyn kestoa lähtökohtaisesti 30 päivään.

Kohtuuttomien sopimusehtojen sovittelusta säädetään yleisesti varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain (228/1929), jäljempänä *oikeustoimilaki*, 36 §:ssä. Sen nojalla voidaan sovitella myös hyväksymis- tai tarkistusmenettelyn kestoa koskevaa sopimusehtoa.

Artiklan 5 kohdan mukaan sopimuksessa määrätty maksuaika ei saa ylittää 60 kalenteripäivää, jollei sopimuksessa nimenomaisesti toisin sovita ja edellyttäen, ettei se ole velkojan kannalta selvästi kohtuutonta 7 artiklassa tarkoitettulla tavalla.

Sopimuksessa määrättävän maksuajan pituutta ei Suomessa ole lailla säännelty. Oikeustoimilain 36 §:n nojalla voidaan sovitella myös maksuaikaa koskevaa sopimusehtoa.

1.5 Yritysten ja viranomaisten väliset kaupalliset toimet

Direktiivin 4 artikla sisältää määräyksiä maksuajoista ja maksuviivästyksen seuraamuksista kaupallisissa toimissa, joissa velallinen on viranomainen.

Artiklan 1 kohdan mukaan velkojalla on artiklan 3, 4 tai 6 kohdassa määritellyn ajan päätyttyä oltava oikeus lakisääteiseen viivästyskorkoon ilman, että maksumuistutus on tarpeen, kun velkoja on täyttännyt sopimukseen ja lakiin perustuvat velvoitteensa ja velkoja ei ole saanut eräänäntynyttä määrää ajoissa, paitsi jos velallinen ei ole vastuussa viivästyksestä.

Kun velkojalla on säännöksen mukaan oltava oikeus lakisääteiseen viivästyskorkoon, velallisen ollessa viranomainen ei voida tehokkaasti sopia lakisääteistä viivästyskorkoa alemmasta viivästyskorosta. Tämä poikkeaa Suomen nykyisestä lainsäädännöstä, sillä korkolain 2 §:n 1 momentin perusteella tällaisen sopimuksen tekeminen on mahdollista.

Säännöksen suhde Suomen lainsäädäntöön on muutoin samanlainen kuin edellä on 3 artiklan 1 kohdan osalta esitetty.

Artiklan 2 kohta vastaa 3 artiklan 2 kohtaa.

Artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan maksuaika ei saa ylittää mitään seuraavista määräjajoista:

i) 30 kalenteripäivää siitä päivästä, jona velallinen on vastaanottanut laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen;

ii) mikäli laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen vastaanottamispäivästä ei ole varmuutta, 30 kalenteripäivää tavarain tai palvelun vastaanottamispäivästä;

iii) mikäli velallinen vastaanottaa laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen aiemmin kuin tavarain tai palvelun, 30 kalenteripäivää tavarain tai palvelun vastaanottamispäivästä;

iv) mikäli laissa tai sopimuksessa määrätään hyväksymis- tai tarkistusmenettelystä, jolla tavarain tai palvelun sopimuksen mukaisuus on varmistettava, ja mikäli velallinen vastaanottaa laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen ennen tällaista hyväksymistä tai tarkistusta tai hyväksymis- tai tarkistuspäivänä, 30 kalenteripäivää kyseisestä päivästä.

Lisäksi 3 kohdan *b alakohdassa* määrätään, että laskun vastaanottamispäivästä ei voida sopia velallisen ja velkojan välillä.

Kohdan *a* alakohda vastaa määräaikojen määrittelyn osalta 3 artiklan 3 kohdan *b* alakohdalla, jonka ei edellä ole katsottu vaativan täytäntöönpanotoimia. Säännöksillä on kuitenkin 3 ja 4 artikloissa osittain erilainen tarkoitus. Kyseisestä *a* alakohdasta yhdessä saman artiklan 6 kohdan kanssa näet seuraa, että kyse on — toisin kuin 3 artiklassa — paitsi siitä, milloin velvollisuus maksaa viivästyskorkoa alkaa, jos eräpäivästä ei ole sovittu, myös siitä, kuinka pitkältä maksuajasta sopimuksessa on enimmillään mahdollista sopia.

Sopimuksessa määrättävän maksuajan pituutta ei Suomessa nykyisin ole lailla rajoitettu. Edellä esitetystä seuraa, että käsillä olevan säännöksen täytäntöönpanon kannalta korkolain 5 §:n 1 momentin ja 6 §:n 1 momentin säännöksiä ei voida pitää riittävinä.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pidentää artiklan 3 kohdan *a* alakohdassa tarkoitettuja määräaikoja enintään 60 kalenteripäivään, kun kyseessä ovat joko viranomaiset, jotka harjoittavat luonteeltaan teollista tai kaupallista taloudellista toimintaa tarjoamalla tavaroita tai palveluja markkinoilla ja joihin sovelletaan julkisina yrityksiinä direktiivissä 2006/111/EY säädetytjä avoimuusvaatimuksia, taikka terveydenhuoltopalveluja tarjoavat julkiset tahot, jotka on

asianmukaisesti hyväksytty tätä tarkoitusta varten. Säännös ei edellytä täytäntöönpanotoimia, jollei sen mahdollistamaa pidennystä määräaikoihin haluta kansallisesti käyttää hyväksi.

Artiklan 5 kohta vastaa asiallisesti 3 artiklan 4 kohtaa.

Artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että sopimuksessa määrätty maksuaika ei ylitä artiklan 3 kohdassa säädettyjä määräaikoja, jollei sopimuksessa nimenomaisesti toisin sovita ja edellyttäen, että se on objektiivisesti perusteltua sopimuksen erityisluonteen tai -piirteiden vuoksi. Lisäksi maksuaika ei missään tapauksessa saa ylittää 60 kalenteripäivää. Suomen lainsäädäntöön ei nykyisin sisälly säännöksessä edellytetytjä rajoituksia.

1.6 Maksuaikataulut

Direktiivin 5 artiklan mukaan direktiivillä ei rajoiteta osapuolten mahdollisuutta sopia sovellettavan kansallisen lainsäädännön asiaa koskevien säännösten mukaisesti maksuaikatauluista, joiden mukaan maksut suoritetaan maksuerissä. Jos maksueriä ei makseta sovitun määräaikaan mennessä, direktiivissä säädetty korko ja korvaus lasketaan yksinomaan viivästyneiden maksuerien perusteella.

Suomessa voidaan sopimusvapauden periaatteen mukaisesti sopia siitä, että maksut suoritetaan maksuerissä. Viivästyskorko ja mahdolliset muut viivästysseuraamukset lasketaan tällöin vain kulloinkin viivästyneille maksuerille.

1.7 Perintäkulujen korvaaminen

Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, että viivästyskoron tullessa maksettavaksi direktiivin 3 tai 4 artiklan mukaisesti velkojalla on oikeus saada velalliselta vähintään kiinteä 40 euron summa. Se on artiklan 2 kohdan mukaan maksettava, ilman että maksumuistutus on tarpeen, korvauksena velkojan omista perintäkuluista.

Velkojalla on artiklan 3 kohdan mukaan oikeus saada velalliselta kiinteän summan lisäksi kohtuullinen korvaus perintäkuluista, jotka ylittävät kiinteän summan ja ovat ai-

heutuneet velallisen maksuviivästyksestä. Näihin kuluihin voivat sisältyä menot, jotka ovat aiheutuneet muun muassa lakimiehen tai perintätoimiston käyttämisestä.

Saatavien perinnästä annetun lain (513/1999), jäljempänä *perintälaki*, 10 §:n 1 momentin mukaan velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset kulut riippumatta siitä, perikö saatavaa velkoja itse vai toimeksisaaja velkojan lukuun. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon saatavan suuruus, suoritettu työ-määrä, perintätehtävän tarkoituksenmukainen suoritustapa ja muut seikat.

Oikeudenkäyntikuluista riita-asiassa säädetään oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa. Pääsääntönä on, että asian hävinnyt osapuoli joutuu korvaamaan kaikki vastapuolensa tarpeellisista toimenpiteistä johtuvat kohtuulliset kustannukset. Useimmat maksulainlyönnistä johtuvat velkomusasiat ovat riidattomia ja käsitellään vain kirjallisessa menettelyssä. Tällöin tuomioistuimen on oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:n mukaan yksipuolista tuomiota antaessaan viran puolesta arvioitava maksettavaksi tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrä. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota haastehakemuksen edellyttämään tarpeellisen työn määrään, saatavan suuruuteen ja välttämättömiin kuluihin.

Oikeusministeriö on valtuutettu antamaan tarkempia määräyksiä riidattomissa asioissa tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrien perusteista. Vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitettuisa asioissa annetussa oikeusministeriön asetuksessa (1311/2001) on säädetty kulujen enimmäismääristä saatavan suuruuden ja asian vaativuuden perusteella. Yksittäistapauksissa aiheutuvat erityiset kulut tuomitaan maksettavaksi erikseen esitetyn laskun mukaisina. Lisäksi oikeudenkäyntikulut voidaan erityisen painavasta syystä tuomita enimmäismäärää korkeampana.

Suomen lainsäädäntöön ei sisälly direktiivin edellyttämää säännöstä velvollisuudesta maksaa vähintään 40 euron suuruinen kiinteä korvaus perintäkuluista. Muilta osin voimassa oleva lainsäädäntö täyttää direktiivin 6 artiklan vaatimukset.

1.8 Kohtuuttomat sopimusehdot ja sopimattomat menettelyt

Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä, että maksupäivää tai -aikaa, viivästyskorkoa tai perintäkulujen korvaamista koskevaa sopimusehtoa tai menettelyä joko ei voida panna täytäntöön tai että se antaa oikeuden vaatia vahingonkorvusta, jos sopimusehto on selvästi kohtuuton tai menettely on selvästi sopimaton velkojaa kohtaan.

Ratkaistaessa sitä, onko sopimusehto selvästi kohtuuton tai menettely selvästi sopimaton velkojaa kohtaan, otetaan huomioon kaikki tapausta koskevat seikat, mukaan lukien:

a) selvä poikkeaminen hyvästä liiketavasta kunniallisen ja vilpittömän menettelyn vaatimuksen vastaisesti;

b) tuotteen tai palvelun luonne; ja

c) se, onko velallisella objektiivista syytä poiketa lakisäätteisestä viivästyskorosta, direktiivin 3 artiklan 5 kohdassa, 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, 4 artiklan 4 kohdassa ja 4 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua maksuajasta tai 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kiinteästä summasta.

Kohtuuttoman sopimusehdon sovittelusta säädetään oikeustoimilain 36 §:ssä. Jos oikeustoimen ehto on kohtuuton tai sen soveltaminen johtaisi kohtuuttomuuteen, ehto voidaan pykälän mukaan joko sovitella tai jättää se huomioon ottamatta. Kohtuuttomuutta arvosteltaessa on otettava huomioon oikeustoimen koko sisältö, osapuolten asema, oikeustointa tehtäessä ja sen jälkeen vallinneet olosuhteet sekä muut seikat. Pykälässä tarkoitettu sovittelu voi kohdistua myös sopimusehtoihin, jotka koskevat maksupäivää tai -aikaa, viivästyskorkoa tai perintäkulujen korvaamista.

Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan säännös ei olennaisesti poikkea alkuperäisen maksuviivästysdirektiivin 3 artiklan 3 kohdan vastavasta säännöksestä. Alkuperäisen maksuviivästysdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä on katsottu, että kyseinen säännös ei vaatinut erillisiä täytäntöönpanotoimia, koska mahdollisuus sovitella kohtuutonta sopimusehtoa oikeustoimilain 36 §:n nojalla riittää täyttä-

mään direktiivin vaatimukset. Asiaa ei ole nyt perustetta arvioida toisin.

Oikeustoimilain 36 § koskee sanamuotonsa mukaan vain kohtuuttomia sopimusehtoja, kun taas uuden direktiivin säännös koskee niiden lisäksi epäoikeudenmukaisia sopimuskäytäntöjä ("unfair practices"). Epäselvyyksien välttämiseksi on syytä säätää nimenomaisesti siitä, että oikeustoimilain 36 §:ää sovelletaan myös direktiivissä tarkoitettuihin kohtuuttomiin sopimuskäytäntöihin.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimusehto tai menettely, jonka mukaan viivästyskorkoa ei voida periä, on artiklan 1 kohtaa sovellettaessa katsottava selvästi kohtuuttomaksi tai sopimattomaksi. Suomen nykyinen lainsäädäntö ei täytä tätä vaatimusta.

Artiklan 3 kohdan mukaan sopimusehto tai menettely, jonka mukaan perintäkuluista ei voi saada korvausta 6 artiklan mukaisesti, on artiklan 1 kohdan soveltamiseksi oletettava selvästi kohtuuttomaksi tai sopimattomaksi. Suomen nykyinen lainsäädäntö ei täytä tätä vaatimusta.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että velkojien ja kilpailijoiden etujen mukaisesti on käytettävissä riittäviä ja tehokkaita keinoja, joilla estetään artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen selvästi kohtuuttomien sopimusehtojen ja selvästi sopimattomien menettelyjen käytön jatkaminen. Nämä keinot käsittävät artiklan 5 kohdan mukaan säännöksiä, joiden mukaan organisaatiot, jotka on virallisesti tunnustettu yritysten edustajiksi, tai organisaatiot, joilla on oikeutettu peruste edustaa yrityksiä, voivat sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti saattaa asian käsiteltäväksi tuomioistuimessa tai toimivaltaisessa viranomaisessa sillä perusteella, että sopimusehdot ovat selvästi kohtuuttomia tai menettelyt ovat selvästi sopimattomia artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, niin että nämä voivat käyttää riittäviä ja tehokkaita keinoja tällaisten ehtojen tai menettelyjen käytön jatkamisen estämiseksi.

Elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain (1062/1993) 1 §:n mukaan elinkeinonharjoittajien välisissä sopimuksissa ei saa käyttää ehtoa, joka on sopimuksissa toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien kannalta kohtuuton

ottaen huomioon toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien heikommasta asemasta johtuva suojan tarve ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Elinkeinonharjoittajaa voidaan kieltää jatkamasta kohtuuttoman ehdon käyttämistä tai uudistamasta sellaisen tai siihen rinnastettavan ehdon käyttämistä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa. Alkuperäisen maksuviivästysdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä pykälään on lisätty uusi 4 momentti, jonka mukaan elinkeinonharjoittajana pidetään myös julkisyhteisöä, kun se hankkii tavaroita tai palveluja kaupallisin toimin.

Lain 2 §:n mukaan markkinaoikeus määrää lain 1 §:ssä tarkoitetun kiellon. Markkinaoikeus voi antaa kiellon myös väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain (1528/2001) 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain nojalla käsiteltävä asia tulee markkinaoikeudessa vireille elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen hakemuksella tai sen elinkeinonharjoittajan hakemuksella, johon sopimusehdon käyttö kohdistuu.

Edellä selostetut säännökset riittävät pääosin täyttämään 7 artiklan 4 ja 5 kohdasta johtuvat vaatimukset. Sääntelyn kattavuuden varmistamiseksi on kuitenkin huolehdittava siitä, että elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annettua lakia voidaan soveltaa myös tilanteissa, joissa kyse ei ole nimenomaisen sopimusehdon vaan sopimussuhteessa noudatettavan käytännön epäoikeudenmukaisuudesta 7 artiklassa tarkoitettulla tavalla.

1.9 Avoimuus ja tietoisuuden lisääminen

Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava direktiivistä johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien avoimuus, muun muassa julkistamalla sovellettava lakisäätäinen viivästyskorko.

Korkolain 12 a §:n mukaan Suomen Pankin on viipymättä julkaistava Suomen säädöskoelmassa ilmoitus korkolain 12 §:ssä tarkoitettua viitekoroa ja sen voimassaoloajasta. Ilmoituksessa on myös mainittava korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua viivästyskoron suuruus. Kun direktiivin soveltamisalaan kuuluviin maksuihin on jatkossa sovellettava korkeampaa viivästyskorkoa kuin korkolain 4 §:n 1 momentissa on säädetty, on varmistettava, että myös tämän viivästyskoron suuruus vastaavasti julkaistaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan komissio julkaisee internetissä tiedot kaikkien jäsenvaltioiden lakisääteisistä koroista, joita sovelletaan kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten yhteydessä.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on tarpeen mukaan käytettävä ammattijulkaisuja, kampanjoita ja muita toimivia tapoja, joilla lisätään yritysten tietoisuutta maksuviivästysten torjuntakeinoista.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kannustaa ottamaan käyttöön täsmällistä maksamista edistäviä säännöstöjä sekä edistää mahdollisia muita aloitteita, joilla puututaan maksuviivästyksiin ja edistetään täsmällisen maksukulttuurin kehittymistä.

Artiklan 2–4 kohdan säännökset eivät edellytä lainsäädäntötoimia.

1.10 Riidattomien saatavien perintämenettelyt

Direktiivin 10 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että velkoja voi muun muassa nopeutetun menettelyn avulla ja velan määrästä riippumatta saada täytäntöönpanoasiakirjan yleensä 90 kalenteripäivän kuluessa velkojan kanteen tai hakemuksen jättämisestä tuomioistuimelle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle, jos velkaa tai menettelyä ei ole miltään osin riitautettu. Jäsenvaltioiden on täytettävä tämä velvoite omien kansallisten lakiensa, asetustensa ja hallinnollisten määräystensä mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan kansallisissa laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä on sovellettava samoja ehtoja kaikkiin unioniin sijoittautuneisiin velkojiin.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että 1 kohdassa tarkoitettua määräaika laskettaessa huomioon ei oteta asiakirjojen tiedoksiantoon tarvittavaa aikaa eikä velkojan aiheuttamia viiveitä, kuten puutteellisten hakemusten oikaisemiseen käytettyä aikaa.

Artiklan 4 kohdassa todetaan, että artikla ei rajoita asetuksen (EY) N:o 1896/2006 säännösten soveltamista.

Artiklan täytäntöönpano ei edellytä kansallista sääntelyä. Jäsenvaltioiden tulee kuitenkin esimerkiksi riittävillä resursseilla ja menettelytavoilla pyrkiä siihen, että viranomaiset yleensä kykenevät käsittelemään riidattomat velkomusasiat kolmen kuukauden ajassa, jollei kyseisessä asiassa ole erityisiä käsittelemistä hidastavia seikkoja.

Riidattomien velkomusasioiden käsittelystä on annettu menettelyä yksinkertaistavia ja nopeuttavia erityissäännöksiä. Vuonna 2011 riidattomien asioiden keskimääräinen käsittelyaika käräjäoikeuksissa oli 2,4 kuukautta. Vuodelle 2012 on tavoitteeksi asetettu 2,6 kuukauden keskimääräinen käsittelyaika. Käsittelyaika alkaa kulua haastehakemuksen jättämisestä ja se päättyy, kun asiassa annetaan yksipuolinen tuomio. Käsittelyajat voivat muodostua keskimääräistä pidemmiksi esimerkiksi tapauksissa, joissa haastehakemus on ollut puutteellinen tai vastapuolen tavoittaminen on hankalaa ja joissa asiakirjojen täydentämiseen tai tiedoksiantoon kuluu sen vuoksi paljon aikaa. Näihin toimiin kuluva aikaa ei direktiivin mukaan edes oteta huomioon määräaika laskettaessa. Kysymys ei myöskään ole sellaisesta viranomaistoiminnan hitaudesta, johon voitaisiin vaikuttaa lain säännöksin tai tuomioistuinten resursseja lisäämällä.

Velkojan kansallisuus tai sijoittautumispaikka ei Suomessa vaikuta velkomusasian käsittelyyn.

Direktiivin 10 artiklan täytäntöönpano ei edellä esitetyn perusteella edellytä erityisiä toimenpiteitä Suomessa.

2 Perintälaki

Perintälaisissa säädetään eräänntyneen saatavan perinnästä sekä perintään liittyvistä, velkasuhteen osapuolten asemaan vaikuttavista muista seikoista.

Perinnällä tarkoitetaan perintälaisia toimipiteitä, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan eräännytynyt velkojan saatava.

Perintälaki on yleislaki, jota ei sovelleta, jos muualla laissa säädetään toisin. Perintälaki ei koske ulosottoviranomaisen toimintaa.

Perintälaki on tullut voimaan 1.9.1999. Sitä on laajasti uudistettu 1.5.2005 voimaan tulleella lailla. Uudistuksessa lakiin muun muassa lisättiin aikaisempaa yksityiskohtaisemmat säännökset velallisen kuluvaluusta kuluttajasaatavan perinnässä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on panna kansallisesti täytäntöön maksuviivästysdirektiivi.

Lisäksi tavoitteena on uudistaa perintälakia siten, että lain säännökset nykyistä tehokkaammin varmistavat hyvän perintätavan noudattamisen ja estävät kohtuuttoman suurten perintäkulujen perimisen velalliselta.

Perintälain uudistuksen yhtenä tavoitteena on myös hallitusohjelman mukaisesti puuttua vilpilliseen ja harhaanjohtavaan toimintaan elinkeinoelämässä.

3.2 Maksuviivästysdirektiivin täytäntöönpano

Yleistä

Maksuviivästysdirektiivin täytäntöönpano edellyttää kokonaan uusia säännöksiä maksuehdoista direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa kaupallisissa sopimuksissa ja lisäksi maksuviivästyksen seuraamuksia koskevan nykyisen sääntelyn muuttamista eräiltä osin.

Direktiivistä johtuvat sopimusvapauden rajoitukset kaupallisissa sopimuksissa ja direktiivin mukainen oikeus saada suoraan maksuviivästyksen perusteella vakiomääräinen korvaus perintäkuluista ovat ratkaisuja, jotka poikkeavat Suomen velvoiteoikeudellisen lainsäädännön peruslähtökohdista. Niiden soveltamisalaa ei ole perusteltua kansallisesti laajentaa direktiivin soveltamisalaa ulomaksi. Direktiivin täytäntöönpanoa koskeval-

ta osalta esityksen lähtökohtana on tämän vuoksi se, että voimassa olevaan lainsäädäntöön ei tehdä muutoksia laajemmin kuin direktiivin täytäntöönpano välttämättä edellyttää.

Tämä lähtökohta huomioon ottaen ehdotetaan, että direktiivin täytäntöönpanon edellyttämät säännökset maksuajan enimmäiskestosta, maksuerissä maksamisesta, hyväksymis- tai tarkastusmenettelyn enimmäiskestosta sekä tietynlaisten viivästyskoron ja perintäkulujen maksuvelvollisuutta rajoittavien sopimusehtojen ja -käytäntöjen tehottomuudesta sisällytetään uuteen lakiin kaupallisten sopimusten maksuehdoista. Lain soveltamisala vastaisi direktiivin soveltamisalaa.

Maksuajan enimmäiskestoa koskevat säännökset

Direktiivin 4 artiklan säännöksiä vastaavalla tavalla ehdotetussa laissa rajoitettaisiin sitä, kuinka pitkältä maksuajasta voidaan enintään sopia sellaisissa sopimuksissa, jotka koskevat tavarain tai palvelun toimittamista elinkeinonharjoittajalta julkisyhteisölle tai muulle hankintayksikölle. Pääsäännön mukaan maksuaika saa olla enintään 30 päivää siitä päivästä, jona velallinen vastaanottaa laskun tai sitä vastaavan maksumuistutuksen. Maksuaikaa voidaan kuitenkin nimenomaisella sopimuksella pidentää enintään 60 päivään, jos se on objektiivisesti perusteltua sopimuksen erityisluonteen tai -piirteiden vuoksi. Direktiivin 5 artiklan mukaisesti edellä selostetut säännökset eivät kuitenkaan estäisi jatkossakin sopimasta maksuaikataulusta, jonka mukaan maksu suoritetaan useammassa erässä.

Direktiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pidentää direktiivin mukaisena enintään 30 päivän pituisia maksuaikaa enintään 60 päivään, kun kyseessä ovat viranomaiset, jotka harjoittavat luonteeltaan teollista tai kaupallista taloudellista toimintaa tarjoamalla tavaroita tai palveluja markkinoilla ja joihin sovelletaan julkisina yrityksiinä direktiivissä 2006/111/EY säädetytjä avoimuusvaatimuksia. Maksuaikaa voidaan vastaavasti pidentää myös, kun kyseessä ovat terveydenhuoltopalveluja tarjoavat julkiset

tahot, jotka on asianmukaisesti hyväksytty tästä tarkoitusta varten.

Direktiiviä 2006/111/EY vastaavat kansalliset säännökset sisältyvät Suomessa eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annettuun lakiin (19/2003).

Suomen ei ehdoteta käyttävän hyväksi direktiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaista mahdollisuutta pidentää enimmäismaksuaikaa.

Vakiokorvaus perintäkuluista

Direktiivin 6 artiklan täytäntöön panemiseksi perintälakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös perintäkuluista maksettavasta vakiokorvauksesta. Jos direktiivissä tarkoitettu maksu viivästyy siten, että velkojalle syntyy oikeus viivästyskorkoon, velkojalla on jatkossa oikeus saada velalliselta 40 euroa vakiokorvauksena perintäkuluista. Jos velkojalla on oikeus vakiokorvaukseen, hänellä on oikeus saada korvausta todellisista perintäkuluistaan vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää vakiokorvauksen määrän.

Viivästyskoron määrän korottaminen

Korkolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viivästyskoron määrä on kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi kuin viitekorko, jos kyse on direktiivin soveltamisalaan kuuluvasta maksusta. Direktiivin 2 artiklan 6 kohdassa edellytetään, että lakisääteinen viivästyskorko on vähintään tämän suuruinen. Jos viivästys koskee muuta kuin direktiivissä tarkoitettua maksua, viivästyskorko olisi nykyiseen tapaan seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin viitekorko.

Ehdotus monimutkaistaa viivästyskorkoa koskevaa sääntelyä, koska jatkossa lakisääteiselle viivästyskorolle on kaksi eri korkokantaa. Tästä voi varsinkin alkuvaiheessa aiheutua käytännön hankaluuksia. Silti ei ole katsottu perustelluksi ehdottaa, että viivästyskoron määrä Suomessa yleisesti korotettaisiin direktiivin edellyttämälle tasolle. Tällaiselle yleiselle korotukselle ei ole havaittu olevan tarvetta. Sitä vastaan puhuu myös se, että korotus olisi omiaan vaikeuttamaan maksuvaikeuksiin joutuneiden velallisten asemaa.

Kun arvioidaan kahdesta viivästyskorkokannasta aiheutuvien hankaluuksien merkitystä, on syytä ottaa huomioon myös, että lainmuutos ei pakota velkojia siirtymään kahden erisuuruisen viivästyskoron perimiseen. Velkoja voi luonnollisesti jatkaa nykyisen suuruisen viivästyskoron perimistä myös direktiivin soveltamisalaan kuuluville maksuille, jos velkoja katsoo liian hankalaksi ryhtyä käyttämään kahta erisuuruista viivästyskorkoa viivästyneiden maksujen luonteesta riippuen.

Maksun suorittamisen ajankohtaa koskevien säännösten muuttaminen

Vakuutus sopimuslaissa, maanvuokralaissa, asuinhuoneiston vuokrauksesta annetussa laissa ja liikehuoneiston vuokrauksesta annetussa laissa olevat säännökset siitä, milloin pankin välityksellä tapahtunut maksu katsotaan suoritetuksi, ovat ristiriidassa direktiivin kanssa niiltä osin kuin säännökset koskevat direktiivin soveltamisalaan kuuluvia maksuja. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kyseisiä säännöksiä.

3.3 Hyvää perintätapaa koskevien säännösten uudistaminen

Yleistä

Perintälain 4 §:n 1 momentin mukaan perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Pykälän 2 momentti sisältää kolmekohtaisen luettelon perinnässä kielletyistä menettelytavoista. Sen mukaan perinnässä ei saa antaa vääriä tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seurauksista, aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja taikka tarpeetonta haittaa eikä vaarantaa velallisen yksityisyyden suojaa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan perinnässä on suhtauduttava vastuullisesti maksujärjestelyihin. Vastavanlainen, mutta soveltamisalaltaan suppeampi säännös sisältyy jo nykyisin kuluttajan suojalakiin.

Käytännössä esiintyneiden ongelmien vuoksi hyvää perintätapaa koskevaa säänte-

lyä ehdotetaan lisäksi täsmennettäväksi jäljempänä selostettavalla tavalla.

Väärät tai harhaanjohtavat tiedot

Perintälain 4 §:n 2 momentin 1 kohdassa kielletään väärien tai harhaanjohtavien tietojen antaminen maksun laiminlyönnin seuraamuksista. Väärien tai harhaanjohtavien tietojen antamista muista seikoista kuin maksun laiminlyönnin seuraamuksista ei ole laissa nimenomaisesti kielletty. Selvää kuitenkin on, että väärien tai harhaanjohtavien tietojen antamista perinnässä on pidettävä hyvän perintätavan vastaisena ja sen tulee olla kiellettyä, olipa kyse maksun laiminlyönnin seuraamuksista tai muista velallisen kannalta merkityksellisistä seikoista.

Käytännössä on esiintynyt esimerkiksi tilanteita, joissa velkoja on saatavan eräännyttyä ryhtynyt käyttämään yhteydenotoissaan velalliseen perintätoimintaan viittaavaa aputoiminimeä. Tällöin velallinen on voinut virheellisesti ymmärtää saatavan siirtyneen perimistöimiston perittäväksi. Tällainen menettely on omiaan antamaan velalliselle harhaanjohtavan kuvan siitä, mikä taho saatavaa periä ja missä vaiheessa perintä on. Jos kyse on kuluttajasaatavan perinnästä, menettely voi antaa harhaanjohtavan kuvan myös siitä, minkä perusteiden mukaan perintäkulujen määrää on arvioitava.

Esitetyistä syistä säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että perinnässä ei saa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seuraamuksista tai muista velallisen kannalta merkityksellisistä seikoista.

Vanhentuneen tai muusta syystä lakanneen velan perintä

Hallituksen esityksessä velan vanhentumista ja julkista haastetta koskevan lainsäädännön uudistamisesta (HE 187/2002 vp) on todettu, että vanhentuneen velan perintää ei voida pitää hyvän perintätavan mukaisena. Myös eduskunnan lakivaliokunnan mietinnössä LaVM 26/2006 vp on todettu, että vanhentunutta velkaa ei voida periä ulosotossa eikä yksityisesti.

Käytännössä on kuitenkin esiintynyt tilanteita, joissa velan perintää on velan vanhentumisesta huolimatta jatkettu. Velallisen kannalta tällainen menettely on harhaanjohtava. Se saattaa johtaa vanhentuneen velan maksamiseen vain varmuuden vuoksi tai vain jotta velallinen saa painostukseksi kokemaansa perintätoimet päättymään.

Hyvää perintätapaa koskevaa säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi nimenomaisella kiellolla periä vanhentunutta tai muusta syystä — esimerkiksi yksityishenkilön velkajärjestelyn johdosta — lakannutta velkaa.

Riitautetun saatavan perintä

Perintälain 4 §:ssä ei ole nimenomaisesti kielletty riitautetun saatavan perintää. Pykälän perusteluissa on kuitenkin todettu, ettei perintää tule jatkaa, jos velallinen on esittänyt todennäköisiä syitä saatavan aiheettomuudelle (HE 199/1996 vp).

Käytännössä on esiintynyt epäselvyyttä liittyen siihen, milloin saatava on sillä tavoin riitautettu, ettei velallisen vapaaehtoiseen suoritukseen tähtääviä perintätoimenpiteitä tulisi enää jatkaa, vaan asia olisi siirrettävä tuomioistuimen ratkaistavaksi. Siksi perintälakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa kielletään jatkamasta perintää, jos velallinen on kiistänyt maksuvelvollisuutensa.

Toisaalta olisi ongelmallista, jos asia olisi aina saatettava tuomioistuimen käsiteltäväksi silloinkin, kun velallinen vastustaa perintää kykenemättä esittämään mitään sellaisia perusteita, joilla olisi vaikutusta velallisen maksuvelvollisuuteen. Tuomioistuinkäsittelystä aiheutuvat kustannukset huomioon ottaen tämä olisi myös velallisen omien etujen vastaista. Siksi ehdotetaan, että perintää saisi kiistämisestä huolimatta jatkaa, jos velallinen ei esitä kiistämiselle perustetta tai vetoa ainoastaan sellaiseen perusteeseen, jolla selvästi ei ole vaikutusta velallisen maksuvelvollisuuteen.

Hyvän perintätavan noudattamisen tehostaminen

Perintälain 12 §:n mukaan kuluttaja-asiamies valvoo hyvää perintätapaa koskevien

säännösten noudattamista silloin, kun perintä koskee kuluttajasaatavaa.

Kuluttaja-asiamiehen mahdollisuuksia puuttua nopeasti ja tehokkaasti hyvän perintätavan vastaisiin menettelytapoihin ehdotetaan parannettavaksi. Lakiehdotuksen mukaan kuluttaja-asiamies voisi kieltää elinkeinonharjoittajaa jatkamasta hyvän perintätavan vastaista menettelyä kuluttajasaatavan perinnässä, jos asia ei ole lain soveltamisen kannalta tai muuten merkitykseltään huomattava. Toisin kuin Kuluttajavirastosta annetun lain (1056/1998) 6 §:n 2 momentin mukaan, kuluttaja-asiamiehen perintälain nojalla määräämä kiello ei jatkossa raukeaisi sillä perusteella, että elinkeinonharjoittaja ilmoittaa vastustavansa kiellon määräämistä. Elinkeinonharjoittaja, johon kiello on kohdistettu, voisi halutessaan saattaa kuluttaja-asiamiehen päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Perintälain säännösten noudattamista ehdotetaan lisäksi tehostettavaksi vahingonkorvausvastuuta koskevaa säännöstä muuttamalla. Ehdotuksen mukaan perintälain 15 §:ssä säädetty velvollisuus korvata perintälain vastaisella tai muutoin virheellisellä menettelyllä aiheutettu vahinko koskisi jatkossa sekä velkojaa että toimeksisaajaa. Jotta perintätöinnin ulkoistamisella ei voitaisi heikentää velallisen korvaussuojaa, velkoja olisi vastuussa myös toimeksisaajan virheellisestä menettelystä aiheutuneen vahingon korvaamisesta.

3.4 Velallisen oikeus saada perintä keskeytettyä

Velallisella ei nykyisin ole käytettävissään tehokasta keinoa katkaista häneen kohdistettua perintää, vaikka olisi ilmeistä, että perintä on tarpeetonta ja tuloksetonta ja että sillä vain aiheuttomasti lisätään velallisen maksettavaksi tulevia perintäkuluja. Velallisella saattaa esimerkiksi olla jo saatavia ulosotto-perinnässä ja maksuhäiriömerkintöjä luottotietorekisterissä. Erityisesti tällaisessa tilanteessa on epätarkoituksenmukaista, että uuden saatavan erääntyessä on mahdollista kohdistaa velalliseen jälleen uusi monivaiheinen velallisen vapaaehtoiseen suoritukseen tähtäävä perintäprosessi, josta aiheutu-

vat perintäkulut lisäävät velallisen velkamäärää. Velallisen kannalta voi päinvastoin olla eduksi, että kaikkia saatavia peritään keskeytysti ulosotossa.

Oikeudellisesta perinnästäkin luonnollisesti aiheutuu velalliselle kuluja. Kulujen kokonaismäärä jäisi kuitenkin pienemmäksi, jos velallinen voisi omilla toimenpiteillään rajoittaa perintälain mukaisten perintäkulujen syntymistä tilanteessa, jossa saatava todennäköisesti kuitenkin lopulta päätyy oikeudelliseen perintään.

Esitetyistä syistä perintälakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä velallisen oikeudesta pyytää, että perintä keskeytetään ja saatava siirretään oikeudelliseen perintään. Jos velallinen esittää tällaisen pyynnön, perintälaisa tarkoitettua velallisen vapaaehtoiseen suoritukseen tähtäävää perintää saisi jatkaa vain, jos siitä aiheutuvista kuluista ei vaadita korvausta velalliselta.

Velallisen esitettyä keskeytyspyynnön velkoja voisi panna vireille velkomusasian tuomioistuimessa tai hakea suoraan ulosottokelpoisen saatavan ulosottoa. Velallisen esittämä keskeytyspyyntö ei kuitenkaan merkitsisi sitä, että velkojalle syntyisi velvollisuus velkoa saatavaa tuomioistuimessa tai hakea ulosottoa.

Ehdotuksen tavoitteena on lisätä velallisen mahdollisuutta vaikuttaa perintämenettelyyn. Tämä on periaatteelliselta kannalta tärkeää ottaen huomioon, että velallinen on viime kädessä vastuussa perinnästä aiheutuvista kustannuksista.

Ehdotettua sääntelyä ei voida pitää kohuttomana velkojien kannalta. Velkojalla säilyy edelleen oikeus velkoa saatavaansa tuomioistuimessa ja periä sitä ulosotossa. Keskeytyspyyntö ei estäisi kokonaan myöskään vapaaehtoista perintää, jos velkoja haluaa jatkaa sitä omalla kustannuksellaan. Sääntely voidaan nähdä voimassa olevaan lakiin sisältyvän tarpeettomien kulujen aiheuttamista koskevan kiellon täsmennyksenä. Velkojan omaisuuden suoja ei perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan estä säätämästä tarpeellisia rajoituksia perintäkulujen korvausvelvollisuuteen (ks. PeVL 27/2004 vp).

Ehdotettu säännös koskisi vain kuluttajasaatavien perintää. Useassa erässä erääntyvää saatavaa perittäessä keskeytyspyynnön

voisi tehdä vain, jos saatava on kokonaisuudessaan eräänntynyt.

Jotta kuluttajat olisivat tietoisia oikeudestaan saada perintä keskeytettyä, kuluttajasaa-
tavaa koskevassa maksuvaatimuksessa olisi
jatkossa informoitava velallista tästä oikeu-
desta. Velalliselle olisi selostettava myös,
miten keskeytystä pyydetään ja mitä keskey-
tyspyynnöstä oikeudellisesti seuraa.

3.5 Kuluttajasaa- tavan perintäkulut

Yleistä

Toukokuun alussa 2005 voimaan tulleen perintälain muutokseen johtaneen hallituksen esityksen johdosta antamassaan mietinnössä (LaVM 14/2004 vp) eduskunnan lakivaliokunta totesi, että perintäkulujen kehitystä on säännöllisesti seurattava. Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavien toimijoiden kannalta valiokunta piti tärkeänä huolehtia siitä, että laissa säädetyt kulujen enimmäismäärät seuraavat alan kustannuskehitystä ja että ne siten vastaavat perintätoiminnan tarkoituksenmukaisesta hoitamisesta näille toimijoille aiheutuvia kohtuullisia kuluja.

Laissa säädettyjä perintäkulujen enimmäismääriä ei ole vuoden 2005 jälkeen muutettu. Niitä ehdotetaan nyt muutettavaksi. Uusia enimmäismääriä harkittaessa on otettu huomioon erityisesti seuraavat näkökohdat.

Tilastokeskuksen kuluttajahintaindeksin mukaan inflaatiokehitys vuodesta 2005 huhtikuuhun 2012 on ollut noin 18 prosenttia.

Palvelujen tuottajahintaindeksin mukaan yritysten toisille yrityksille ja julkiselle sektorille tuottamien palvelujen hintakehitys vuodesta 2005 vuoden 2012 ensimmäiselle neljännekselle on ollut noin 19 prosenttia.

Ansiotason kehitys luottotieto- ja perintäalalla lokakuusta 2005 lokakuuhun 2011 on saatujen tietojen mukaan ollut noin 22 prosenttia. Tiedon luotettavuutta kuitenkin heikentävät tilaston perusteena olevissa tiedoissa tapahtuneet rakenteelliset muutokset.

Saatavien perinnän tosiasialliset käytännöt ovat kehittyneet verrattuna edellisen lainmuutoksen valmistelun aikaiseen tilanteeseen. Laskutus- ja perintäprosesseja on kehitetty automaattisemmiksi ja kustannustehokkaammiksi. Esimerkiksi perintäkirjeet tulos-

tuvat automaattisesti tietojärjestelmistä. Perimistoimistot käyttävät usein verkkopalvelua yhteydenpitovälineenä kuluttajavelallisiin, mikä vähentää perimistoimistolle aiheutuvaa työmäärää ja kustannuksia. Varsinkin pienten ja rutiininomaisesti perittävien saatavien perintä on näistä syistä mahdollista järjestää hyvin tehokkaasti ja alhaisin kustannuksin. On oikeudenmukaista, että perintäprosessien automatisoitumisesta aiheutuvat kustannussäästöt koituvat myös velallisten hyväksi.

Kohtuuttoman suuret perintäkulut pahentavat velkaantumisen johtuvia ongelmia ja vaikeuttavat niiden hoitamista. Siksi perintäkulujen enimmäismäärissä on jatkossa perusteltua ottaa nykyistä paremmin huomioon periaate, jonka mukaan perintäkulujen määrän tulee olla kohtuullinen suhteessa saatavan suuruuteen.

Maksuvaatimuksesta perittävät kulut

Perintälain 5 §:ssä tarkoitetusta maksuvaatimuksesta saa periä enintään 12 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen, ja muutoin enintään 21 tai 45 euroa. Enimmäismäärät saadaan tietyin edellytyksin ylittää.

Yksityisoikeudellista saatavaa koskevasta maksuvaatimuksesta perittävien kulujen enimmäismäärä, 21 tai 45 euroa, riippuu nykyisin siitä, onko saatavan pääoma enintään 250 vai yli 250 euroa. Vuoden 2005 lainmuutokseen johtaneen hallituksen esityksen HE 21/2004 vp perusteluissa todettiin (s. 10/II), että tarkoituksena ei ole, että tavanomaisen ja selvän kuluttajasaa-
tavan perinnästä voitaisiin ilman muuta periä korkeampi enimmäismäärä. Myös näissä tapauksissa on perustelujen mukaan otettava huomioon todella tehdyn työn määrä ja tosiasiallisesti aiheutuneet kulut. Tämä perusteluissa esitetty periaate ei näytä käytännössä toteutuneen tarkoitetulla tavalla. Maksuvaatimuksista tavallisimmin veloitetaan ylärajan mukaan.

Edellisessä jaksossa esitettyjen seikkojen kokonaisharkinnan perusteella ehdotetaan, että maksuvaatimuksesta perittävien kulujen kannalta pääomaltaan enintään 100 euron suuruiset yksityisoikeudelliset saatavat rinnastettaisiin jatkossa suoraan ulosottokelpoi-

siin saataviin. Tämä on perusteltua, koska kyse on hyvin samankaltaisista, rutiininomaisesti perittävistä saatavista. Kumpiakin saatavia koskevan maksuvaatimuksen enimmäiskuluveloitukseksi ehdotetaan 14 euroa.

Pääomaltaan yli 100 euron suuruista yksityisoikeudellista saatavaa koskevasta maksuvaatimuksesta saisi jatkossa periä enintään 24 euroa ja yli 1 000 euron suuruista saatavaa koskevasta maksuvaatimuksesta enintään 50 euroa.

Ehdotetun kolmiportaisen asteikon avulla pyritään nykyistä tehokkaammin toteuttamaan se jo aikaisemman lainmuutoksen perusteluista ilmenevä tavoite, että tavanomaisia ja selviä kuluttajasaatavia koskevista maksuvaatimuksista ei tule periä suhteettoman suuria kuluja.

Jos samasta saatavasta esitetään useampi maksuvaatimus, myöhempien maksuvaatimusten kulut ovat niistä yleensä aiheutuvan pienemmän työmäärän vuoksi pienemmät kuin ensimmäisellä kerralla, koska valtaosa asiassa tehdystä työstä liittyy perintätoimeksiannon vastaanottamiseen. Siksi ehdotetaan säädettäväksi, että jos kyse on samaa saatavaa koskevasta uudesta maksuvaatimuksesta, kuluja saisi periä enintään puolet ensimmäisen maksuvaatimuksen kuluja koskevasta enimmäismäärästä.

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutusta siihen kuluttajasaatavien perintäkuluja koskevan sääntelyn lähtökohtaan, että velallinen on velvollinen korvaamaan vain perinnästä velkojalle tosiasiaa aiheutuvat kohtuulliset kulut. Laissa säädetyt kuluttajasaatavien perintäkuluja koskevat euromäärät ei siis ole tarkoitettu perintäkulujen vakiokorvaukseksi, vaan ainoastaan enimmäismääräksi.

Kulujen määrä, kun perintätoiminnan harjoittaja kuuluu velkojan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen

Eräät velkojat käyttävät saataviensa perimiseen sellaista perintätoiminnan harjoittajaa, joka kuuluu velkojan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen. Tällaiset perintätoiminnan harjoittajat on perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetussa laissa (517/1999) vapautettu velvollisuudesta hakea toimilupa. Vaikka perintää suorittaa tällainen

perintätoiminnan harjoittaja, kuluttajavelallisilta vaaditaan käytännössä korvausta perintäkuluista ikään kuin kyse olisi toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäisen toimeksisaajan suorittamasta perinnästä. Näin tosiasiallisesti kierretään niitä perintälain säännöksiä, joiden mukaan velkojan omasta maksukehoksesta perittävien enimmäiskulujen määrä on alhaisempi kuin toimeksisaajan lähettämästä maksuvaatimuksesta perittävien enimmäiskulujen määrä.

Esitetyistä syistä ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka perusteella velkojan kanssa samaan konserniin kuuluva perintätoiminnan harjoittaja ei saa vaatia velalliselta kuluja maksuvaatimuksesta enempää kuin velkoja itse saisi vaatia kirjallisesta maksumuistutuksesta eli 5 euroa. Säännös koskisi myös tilannetta, jossa velkoja ja perintätoiminnan harjoittaja ovat saman luonnollisen henkilön määräysvallassa.

Kulukorvaukseen oikeuttavien maksuvaatimusten lukumäärä

Käytännössä on havaittu, että perintäkulujen kokonaismäärään vaikuttaa eniten maksumuistutusten ja maksuvaatimusten määrä. Perintäkuluja koskevassa Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksessa (Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 98, 2009) on todettu, että hyvän perintätavan mukainen suositus korkeintaan kahdesta maksuvaatimuksesta maksumuistutusten lisäksi ylitetään usein.

Jotta estetään perintäkulujen kokonaismäärän epäasianmukainen kasvattaminen lukuisilla maksuvaatimuksilla, ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan velalliselta saisi pääsääntöisesti vaatia kuluja enintään kahdesta maksuvaatimuksesta.

Maksuajan pidennyksestä perittävät kulut

Käytännössä on havaittu, että kuluttajavelallisilta peritään usein suhteettoman suuria kuluja maksuajan pidennyksestä. Kohtuuttomien kuluveloitusten estämiseksi ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan velallisen pyynnöstä tapahtuvasta maksuajan

pidennyksestä saa periä kuluttajavelalliselta kuluina enintään 5 euroa.

Lisäksi ehdotetaan, että kulujen periminen maksuajan pidennyksestä olisi sallittua vain, jos maksuaikaa pidennetään vähintään 14 päivällä. Tarkoituksena on estää se, että velallisen kuluvastuuta tarpeettomasti kasvatetaan perimällä häneltä toistuvasti kuluja hyvin lyhyistä maksuajan pidennyksistä.

Maksusuunnitelmasta perittävät kulut

Perintälain 10 a §:n mukaan yhdessä velallisen kanssa laaditusta koko jäännösaatavan kattavasta kirjallisesta maksusuunnitelmasta saa periä enintään 30 euroa.

Maksusuunnitelman laatimisesta perittävään enimmäiskuluveloitukseen ehdotetaan muutoksia. Tavoitteena on, että kuluveloitukset olisivat nykyistä asianmukaisemmassa suhteessa saatavan suuruuteen ja maksusuunnitelmasta aiheutuvan työn määrään. Siksi kuluveloituksen enimmäismääräksi ehdotetaan lähtökohtaisesti 20 euroa. Jos kyse on yli 100 euron suuruudesta yksityisoikeudellisesta saatavasta ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää, enimmäiskuluveloituksen määrä olisi saatavan suuruudesta riippuen joko 30 tai 50 euroa. Maksuerien lukumäärän huomioon ottamista kuluveloituksen enimmäismäärässä ehdotetaan, jotta kannustetaan osapuolia neuvottelemaan nykyistä pidempiä ja velallisen maksukyvyyn kannalta realistisempia maksusuunnitelmia.

Lisäksi ehdotetaan lakiin otettavaksi rajoitus, jonka mukaan velalliselta saisi pääsääntöisesti periä kuluja enintään yhdestä maksusuunnitelmasta. Muutoksen tarkoituksena on varmistaa, että jo ensimmäistä maksusuunnitelmaa laadittaessa velallisen kokonaistilanteeseen paneudutaan riittävän huolellisesti ja suunnitelmasta tehdään realistinen suhteessa hänen maksukykyynsä. Näin voidaan välttää perintäkulujen tarpeeton kasvattaminen toistuvilla maksusuunnitelmilla.

Velallisen kokonaiskuluvastuu

Perintälain 10 c §:n mukaan saman kuluttajasaatavan perinnästä velalliselta saa pää-

sääntöisesti vaatia perintäkuluina yhteensä enintään 190 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 250 euroa, ja enintään 220 euroa, jos saatavan pääoma on yli 250 euroa.

Pykälän säätämiseen johtaneesta hallituksen esityksestä ilmenee, että porrastus ja enimmäismäärät ovat vastanneet tuolloin voimassa olleita riidattomien velkomusasioiden oikeudenkäyntikulujen perustaksojen porrastusta ja enimmäismääriä.

Tämän esityksen keskeisenä tavoitteena on estää sitä, että perintäkulut muodostuvat kohtuuttoman suuriksi ja niiden maksuvelvollisuus entisestään pahentaa velallisen maksuvaikeuksia. Tältä kannalta on perusteltua, että velallisen kokonaiskuluvastuun lähtökohdaksi jatkossa otetaan se, mikä on asianmukaiseen perintäprosessiin sisältyvistä perintätoimenpiteistä aiheutuvien kohtuullisten kulujen määrä. Näistä syistä velallisen kokonaiskuluvastuuta kuluttajasaatavan perinnässä ehdotetaan alennettavaksi. Se olisi pääomaltaan enintään 100 euron suuruudessa saatavissa enintään 60 euroa, pääomaltaan enintään 1 000 euron suuruudessa saatavissa enintään 90 euroa ja tätä suuremmissa saatavissa enintään 160 euroa.

Ehdotetut enimmäismäärät vastaavat kahdesta maksumuistutuksesta, kahdesta maksuvaatimuksesta ja yhdestä maksusuunnitelmasta perittävien enimmäiskulujen yhteismäärää korotettuna 15 prosentilla ja pyöristettyinä lähimpään kymmeneen euroon. Ehdotettu 15 prosentin joustonvara on tarkoitettu kattamaan kohtuulliset kustannukset mahdollisista muista tarpeellisista perintätoimista. Tällainen muu perintätoimi voi olla esimerkiksi velallisen pyynnöstä tapahtuva maksuajan pidennys. Edellä tässä kappaleessa todettu koskee vain sitä, millä tavoin kokonaiskuluvastuun enimmäismääriin on ehdotusta valmisteltaessa päädytty. Käytännössä voi luonnollisesti esiintyä vaihtelua sen suhteen, minkä tyyppisten perintätoimien kustannuksista perintäkulujen kokonaismäärä kussakin tapauksessa muodostuu.

Ehdotetut enimmäismäärät saataisiin poikkeustapauksissa ylittää.

Suoraan ulosottokelpoisten kuluttajasaatavien perinnässä noudatettava kokonaiskuluvastuun enimmäismäärä ehdotetaan alennettavaksi nykyisestä 59 eurosta 51 euroon.

Tämä vastaa kahdesta maksumuistutuksesta, kahdesta maksuvaatimuksesta ja yhdestä maksusuunnitelmasta perittävien enimmäiskulujen yhteismäärää.

3.6 Suoritusten kohdentaminen saatavan osille

Ulosottokaaren (705/2007) 6 luvun 4 §:n mukaan ulosottomiehen on pääsääntöisesti kohdennettava kertyneet varat ensin kunkin saatavan korolle, sen jälkeen pääomalle ja viimeksi kuluille. Koron ja pääoman osalta samaa kohdentamisjärjestystä on vanhastaan noudatettu myös muussa kuin ulosottoperinnässä kauppakaaren 9 luvun 5 §:n nojalla.

Muun kuin ulosottoperinnän osalta laissa ei nykyisin ole säädetty siitä, missä järjestyksessä velallisen suoritus on kohdennettava yhtäältä varsinaiselle saatavalle ja toisaalta perintäkuluille. Käytännössä suoritukset kohdennetaan yleensä ensisijaisesti kuluille ja vasta sen jälkeen varsinaiselle saatavalle.

Perintälakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös perinnässä kertyneiden varojen kohdentamisesta saatavan osille. Ehdotettu säännös vastaa asiallisesti ulosottokaaren edellä selostettua säännöstä. Velallisen tekemät suoritukset olisi siten ensisijaisesti kohdennettava varsinaiselle saatavalle ja vasta sen tultua suoritetuksi kuluille. Säännöstä sovellettaisiin vain kuluttajasaatavien perintään.

Ulosottokaaren 6 luvun 4 §:n mukaisesta kohdentamisjärjestyksestä voidaan palkan ja elinkeinotulon ulosmittauksessa poiketa asiansaisten tekemällä ulosottokaaren 4 luvun 60 §:n mukaisella maksusopimuksella. Perintälakiin ehdotettu kohdentamissäännös ei estäisi velkojaa kohdentamasta velallisen maksamia suorituksia velallisen kannalta edullisemmalla tavalla eli ensisijaisesti pääomalle ja toissijaisesti korolle. Varsinaisen saatavan ja perintäkulujen keskinäisestä etusijasta kohdentamisjärjestyksessä ei ehdotuksen mukaan voitaisi sopimuksella poiketa.

Ehdotuksella yhdenmukaistetaan suoritusten kohdentamisjärjestys vapaaehtoisessa perinnässä ja ulosotossa. Näin vältetään ongelmat, joita erilaisesta kohdentamisjärjestyksestä aiheutuu esimerkiksi tilanteessa, jossa

saatavaa peritään välillä ulosotossa ja välillä vapaaehtoisen perinnän keinoin.

Toisaalta ehdotuksen tavoitteena on lisätä perintäkulujen läpinäkyvyyttä ja siten osaltaan turvata sitä, että velalliselta ei peritä kohtuuttomia perintäkuluja. Nykyisin noudatettu kohdentamisjärjestys johtaa siihen, että jos velallinen tekee saatavasta osasuorituksia, ne kohdennetaan ensisijaisesti perintäkuluille, joiden määrän velkoja yksipuolisesti määrittelee. Kuluttajavelallisella ei ole realistista mahdollisuutta perinnän eri vaiheissa valvoa sitä, että hänen tekemiään osasuorituksia kohdennetaan vain perusteeltaan ja määrältään asianmukaisille perintäkuluille, tai riittää kutakin yksittäistä perusteettomana tai kohtuuttomana pitämäänsä kuluveloitusta.

Myöskään velkomusasiaa käsittelevän tuomioistuimen ei noudatetun kohdentamisjärjestyksen vuoksi usein ole mahdollista saada kokonaiskuvaa siitä, mikä määrä perintäkuluja velalliselta on jo aikaisemmin veloitettu sen lisäksi, mitä häneltä ehkä vielä kanteessa vaaditaan. Tämän vuoksi on käytännössä mahdotonta arvioida esimerkiksi sitä, onko perintäkulujen vaatimisessa noudatettu kuluttajavelallisen kokonaiskuluvaluun enimmäismäärää koskevia säännöksiä.

3.7 Suoraan ulosottokelpoisten saatavien perintäkulut

Perintälain 10 §:n 3 momentin mukaan suoraan ulosottokelpoisen kuluttajasaatavan perintäkulut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Säännöksen mukaan tämä koskee kuluja siitä riippumatta, johtuvatko ne velkojan perintätoimista vai perintätoimeksiannon hoitamisesta.

Säännöstä on käytännössä tulkittu siten, että suoraan ulosottokelpoisia saatavia perittäessä perimistöimistölle tai muulle toimeksisaajalle syntyy oikeus vaatia omissa nimissään korvausta perintäkuluista velalliselta ja että toimeksisaaja voi hakijana vaatia niitä velalliselta myös ulosottoteitse. Säännös on näin ymmärrettynä johtanut siihen, että perimistöimistö saattaa jatkaa perimiskulujen perimistä ulosottoteitse vielä sen jälkeen, kun varsinainen saatava — esimerkiksi kunnan asiakasmaksusaatava — on palautettu tulok-

settoman perintäyrityksen jälkeen takaisin velkojalle ja sen perimistoimista on luovuttu. Lisäksi se, että varsinainen saatava ja perintäkulut ovat ulosotossa eri saatavina, toimii ulosottoaaren 6 luvun 4 §:n mukaista kohdentamissääntöä vastaan.

Noudatettu käytäntö on myös lisännyt velalliselle aiheutuvia kustannuksia erityisesti tapauksissa, joissa myös alkuperäistä saatavaa peritään ulosotossa erikseen, koska tällöin velallisen on ollut maksettava ulosoton taulukkomaksu kummastakin.

Perintälain 10 §:n 3 momentin vallitsevalla tulkinnalla perimistoimiston ja velallisen välille on siis luotu eräänlainen suora velkasuhde, vaikka tosiasianssa perimistoimiston ja velallisen välillä ei vallitse sopimussuhdetta tai muuta siihen rinnastettavaa suhdetta, jonka perusteella velallinen olisi maksuvelvollinen suhteessa perimistoimistoon. Perimistoimistolla on perintätoimeksiannon hoitamista koskeva sopimussuhde velkojan kanssa, ja sillä voi olla perintätoimeksiannon hoitamisen perusteella saatavaa vain sopimuskumppaniltaan eli velkojalta.

Jatkossa on perusteltua pitää sääntelyn lähökohtana sitä, että perimistoimistolla voi olla velkojan kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella saatavaa vain velkojalta eikä se voi periä perintäkuluja velalliselta omana saatavanaan. Velallinen puolestaan on vastuussa velkojalle sekä sellaisista perintäkuluista, jotka ovat johtuneet velkojan omista perintätoimista, että sellaisista kustannuksista, jotka perustuvat siihen, että velkojan on suoritettava perimistoimistolle korvausta perintätoimeksiannon hoitamisesta.

Perintäkulujen korvaamista koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi edellä esitetyn mukaisesti. Ehdotetulla muutoksella korostetaan sitä, että suoraan ulosottokelpoisia saatavia perittäessä velkoja on vastuussa myös velalliselta perittävien perintäkulujen oikeellisuudesta. Lisäksi näin estetään varsinaisen saatavan ja perintäkulujen erkaantuminen ulosotossa. Siten turvataan ulosoton kohdentamissäännön noudattaminen myös näissä asioissa ja vältetään ylimääräisten taulukkomaksujen periminen velallisilta.

Perintälain 10 §:n 3 momentin säännös perintäkulujen suorasta ulosottokelpoisuudesta koskee nykyisin vain suoraan ulosottokelpoi-

sia kuluttajasaatavia. Nyt ehdotetaan säädettyväksi perintäkulujen suorasta ulosottokelpoisuudesta myös sellaisten suoraan ulosottokelpoisten saatavien osalta, jotka eivät ole kuluttajasaatavia. Suora ulosottokelpoisuus koskisi kuitenkin perintäkuluja vain siltä osin kuin kulujen määrä direktiivin soveltamisalaa kuuluvia maksuja (esimerkiksi vakuutusmaksuja) perittäessä ei ylitä direktiiviin pohjautuvan perintäkulujen vakiokorvauksen määrää. Jos kyse on muusta kuin direktiivin soveltamisalaa kuuluvasta saatavasta (kuten julkisyhteisön saatavasta), kulut olisivat suoraan ulosottokelpoisia siltä osin kuin niiden määrä ei ylitä suoraan ulosottokelpoisen kuluttajasaatavan perintäkuluille säädettyjä enimmäismääriä.

Euromääräiset rajoitukset koskisivat siis suoraan ulosottokelpoisia yrityssaatavia perittäessä vain sitä, miltä osin kulusaatava on suoraan ulosottokelpoinen. Ne eivät estäisi vaatimasta yritysvelalliselta laissa mainitut euromäärät ylittäviä perintäkuluja, mutta tältä osin kulusaatavaa ei voitaisi periä ulosotossa ilman tuomioistuimen ratkaisua.

3.8 Tratan käyttö

Perintälain 7 §:ssä kielletään nykyisin tratan käyttö kuluttajasaatavan perintäkeinona. Yrityksperinnän osalta tratan käytöstä perintäkeinona ei ole säädetty laissa. Tätä voidaan pitää epäkohtana ottaen huomioon erityisesti se, että epäasianmukaisella trattaperinnällä voidaan aiheuttaa yritykselle huomattavaa vahinkoa. Sääntelemätön tilanne on aiheuttanut sekä velkojan että velallisen asemassa oleville yrityksille epätietoisuutta tratan käytämisen edellytyksistä. Lisäksi se on tarjonnut vilpillisesti toimiville tahoille keinon painostaa yritystä maksamaan perusteettomia laskuja.

Perintälakiin ehdotetaan otettavaksi uudet säännökset tratan käytöstä perintäkeinona. Säännöksillä selkeytetään ja parannetaan yritysvelallisten asemaa kirjaamalla lakiin ne edellytykset ja toimintatavat, joita asianmukaisessa trattaperinnässä jo nykyisin on noudatettava.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset kotitalouksien asemaan

Ehdotetut kuluttajasaatavien perintäkuluja koskevat säännökset turvaavat nykyistä tehokkaammin sen, että perintäkuluja ei voi kerryttää itsetarkoituksellisesti ja että kulujen määrä ei muodostu kohtuuttoman suureksi suhteessa saatavan määrään. Tällä on yleisesti ottaen myönteinen vaikutus maksuvaikeuksista kärsivien kotitalouksien asemaan.

Toisaalta on mahdollista, että velkojat reagoivat perintäkulujen määrää rajoittaviin säännöksiin siten, että kuluttajasaatavia aletaan siirtää oikeudelliseen perintään nykyistä nopeammin. Jos näin tapahtuisi, nykyistä useammalle velalliselle syntyisi kustannuksia oikeudellisesta perinnästä ja maksuhäiriömerkintä. Merkittävää muutosta velkojien menettelytavoissa kuluttajaperinnän suhteen ei kuitenkaan ole perusteltua pitää todennäköisenä. Velkojalle on todennäköisesti olennaisempaa se, kuinka tuloksellista perintä on, kuin se, minkä suuruisen korvauksen perintäkuluista se on oikeutettu velalliselta vaatimaan. Siksi ei ole oletettavaa, että velkojat perintäkuluja koskevien säännösten muuttamisen seurauksena jättäisivät suorittamatta tuloksellisia perintätoimia.

Osa maksamatta jääneistä saatavista joka tapauksessa päättyy lopulta oikeudelliseen perintään ja johtaa maksuhäiriömerkintään. Näissä tilanteissa voi olla velallisen kannalta jopa eduksi, että perintää ei tarpeettomasti pitkitetä. Tällöin velkaantumiskehitys saadaan nopeammin katkaistua. Samalla vapaaehtoisen perinnän ja oikeudellisen perinnän kulujen yhteismäärä jää alhaisemmaksi.

Kaikkein heikoimmassa taloudellisessa tilanteessa olevien kotitalouksien kannalta on merkitystä erityisesti ehdotetulla säännöksellä, jonka mukaan velallinen voi pyytää perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään. Tällöin esimerkiksi sellainen velallinen, jolla on jo ennestään saatavia ulosotossa perittävinä, voi välttää vapaaehtoiseen perintään liittyvän kuluvas- tuun kokonaan.

Vaikutukset velallisen asemassa oleviin yrityksiin ja hankintayksiköihin

Direktiiviin pohjautuva säännös velkojan oikeudesta 40 euron suuruisen vakiokorvaukseen maksun vähänkin viivästyessä luo kannustimen sille, että yritykset ja hankintayksiköt kehittävät taloushallintoaan siten, että laskut ja muut suoritukset maksetaan viimeistään eräpäivänä ja tahattomat maksuviivästykset nykyistä tehokkaammin vältetään. Jos yritykset ja hankintayksiköt onnistuvat tässä, säännös ei aiheuta niille lisäkustannuksia.

Velvollisuus suorittaa vakiokorvaus viivästyneille maksuille voi kuitenkin olla omiaan pahentamaan esimerkiksi tilapäisistä rahoitusongelmista kärsivän pienyrityksen taloudellisia vaikeuksia.

Direktiiviin pohjautuvilla säännöksillä maksuajan enimmäiskestosta ei ole käytännössä juurikaan merkitystä hankintayksiköiden kannalta. Nykyisin yleisesti käytettävissä julkisten hankintojen yleisissä sopimusehdoissa maksuajat eivät ole nyt ehdotettua pidempiä.

Vaikutukset velkojan asemassa yrityksiin ja julkisyhteisöihin sekä perintäalan yrityksiin

Direktiiviin pohjautuva 40 euron vakiokorvausta koskeva säännös edellä todetuin tavoin todennäköisesti vähentää tahattomia maksuviivästyksiä. Tällä on myönteinen vaikutus velkojan asemassa olevien yritysten kannalta, kun ne voivat entistä useammin saada suorituksen saatavalleen eräpäivänä. Jos yritys haluaa jatkossa käyttää oikeuttaan periä vakiokorvausta perintäkuluista, tästä voi toisaalta aiheutua alkuvaiheessa jonkin verran hallinnollisia kustannuksia esimerkiksi tietojärjestelmämuutosten vuoksi.

Perintäkuluja koskeviin säännöksiin ehdotettujen muutosten vaikutuksia velkojan asemassa oleviin yrityksiin ja julkisyhteisöihin sekä perintäalan yrityksiin on vaikea arvioida, koska vaikutukset riippuvat olennaisesti niiden omista liiketoiminnallisista päätöksistä ja esimerkiksi siitä, miten perintäalan yritykset jatkossa hinnoittelevat palvelunsa.

Ehdotettu säännös, jonka mukaan kuluttajasaatavan perinnässä kertyneitä varoja saisi

kohdentaa perintäkuluille vasta varsinaisen saatavan tultua suoritetuksi, vaatii muutosten tekemistä kuluttajasaatavia perivien yritysten ja viranomaisten tietojärjestelmiin. Tietojärjestelmämuutoksista aiheutuu todennäköisesti merkittäviä kustannuksia. Ehdotuksen mukaan uutta kohdentamissäännöstä alettaisiin kuitenkin soveltaa vasta noin vuoden kuluttua lain vahvistamisesta. Näin turvataan se, että tietojärjestelmämuutoksia ei tarvitse toteuttaa kiireellisesti, ja siten hillitään niistä aiheutuvia kustannuksia.

Jonkin verran hallinnollisia lisäkustannuksia velkojille ja perintäalan yrityksille aiheuttaa myös esimerkiksi ehdotettu velvollisuus ilmoittaa maksuvaatimuksessa velkojan alkuperäinen nimi.

Vaikutukset yritysten väliseen kilpailuun ja markkinoiden toimivuuteen

Hyvää perintätapaa ja kuluttajasaatavien perintäkuluja koskevien säännösten täsmäminen parantaa markkinoiden toimivuutta. Täsmällisemmän sääntelyn ja tehokkaamman viranomaisvalvonnan avulla ehkäistään sitä, että epäasianmukaisesti toimivat yritykset saavat kilpailuetua suhteessa hyvää perintätapaa noudattaviin yrityksiin.

Vaikutukset kansantalouteen

Direktiiviin pohjautuva säännös 40 euron vakiokorvauksesta voi edellä selostetuin tavoin edistää sitä, että yritykset ja hankintayksiköt entistä tehokkaammin pyrkivät välttämään tahattomat maksuviivästykset. Tämä parantaa velkojan asemassa olevien yritysten mahdollisuutta ennakoida tulojen kertymistä ja vahvistaa niiden maksuvalmiutta. Tällä on myönteinen vaikutus kansantalouteen.

Myös perintälain uudistuksella on myönteisiä vaikutuksia kansantalouden kannalta. Kuluttajasaatavien perintäkulujen aleneminen on omiaan estämään velkaantumisongelmien pahenemista ja helpottamaan niiden hoitamista. Näin velalliset voivat pysyä entistä useammin aktiivisina yhteiskunnan jäseninä ja käyttää perintäkuluista säästyvät rahat varsinaisten velkojensa hoitamiseen ja muuhun kulutukseen.

Perintäkuluihin ehdotetut muutokset lisäävät todennäköisesti velkojan asemassa olevien yritysten ja julkisyhteisöjen kiinnostusta siihen, millaiset perintätoimet ovat tuloksellisia suhteessa perinnästä aiheutuviin kustannuksiin. Tämä edistää sitä, että sekä velkojat itse että perimistoimistot kehittävät perintätoimintaansa entistä kustannustehokkaammaksi.

Vaikka kuluttajasaatavien perintäkulujen enimmäismääriä ehdotetaan alennettavaksi, perintäkulut olisivat uudistuksen jälkeenkin kuluttajavelallisen kannalta tuntuvia. Näin ollen voidaan arvioida, että ehdotuksilla ei ole kielteistä vaikutusta kuluttajavelallisten maksumoraaliin.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Käräjäoikeudet

Perintälakiin kohdistuvien muutosehdotusten vaikutuksia velkomusasioiden käsittelyyn käräjäoikeudessa on vaikea arvioida. Vaikutukset voivat olla myös osaksi erisuuntaisia.

Yhtäältä on mahdollista, että velkomusasiat jossain määrin lisääntyvät, jos velkojat kulusäännösten muutosten vuoksi siirtävät saatavansa entistä nopeammin oikeudelliseen perintään. Niin kuin edellä on todettu, merkitävää muutosta nykytilaan tässä suhteessa ei kuitenkaan voida pitää todennäköisenä.

Toisaalta ehdotetut muutokset voivat osaltaan hillitä sellaista luotonantoa, jossa toiminnan kannattavuus on perustunut kohtuuttoman suurten perintä- ja muiden kulujen perimiseen velallisilta. Tämä voi pitkällä tähtäimellä vähentää velkomusasioiden määrää merkittävästi varsinkin, jos myös riidattomien velkomusasioiden oikeudenkäyntikulua rajoitetaan.

Ehdotetut täsmennykset kuluttajasaatavien perintäkuluja koskeviin säännöksiin ovat omiaan helpottamaan käytännön ratkaisutoimintaa ja käräjäoikeuden sisäistä työnkulkua riidattomissa velkomusasioissa. On odotettavissa, että uudistuksen jälkeen entistä pienempi osa näistä asioista joudutaan siirtämään kansliahenkilökunnalta käräjänotaarin ratkaistavaksi sen vuoksi, että vaaditut perin-

täkulut vaikuttavat selvästi perusteettomilta tai kohtuuttomilta.

Kaiken kaikkiaan voidaan arvioida, että ehdotusten toteuttaminen ei edellytä käräjäoikeuksien voimavarojen lisäämistä.

Ulosottoviranomaiset

Uudistuksen vaikutukset ulosottoviranomaisten tehtäviin ovat osaksi samansuuntaisia kuin edellä on käräjäoikeuksien osalta todettu. Lisäksi ulosottoasioiden määrää vähentävästi vaikuttaisi erityisesti se, että perintäkulujen periminen pääsaatavasta erillisenä saatavana vähenisi huomattavasti. Kokonaisuutena arvioiden ehdotusten toteuttaminen ei edellytä ulosottoviranomaisten voimavarojen lisäämistä.

Viivästyskoron määrän korottaminen direktiivin soveltamisalaan kuuluvan maksun osalta aiheuttaa muutostöitä ulosoton tietojärjestelmään. Tästä ei kuitenkaan aiheudu suuria kustannuksia.

Kuluttajavirasto ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Perintälain uudistus vaikuttaa valvontaviranomaisina toimivien Kuluttajaviraston ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston tehtäviin lähinnä välittömästi lain voimaantulon jälkeen. Uudistuksen johdosta Kuluttajaviraston on esimerkiksi uudistettava hyvää perintätappaa kuluttajaperinnässä koskevat ohjeet. Pitkällä tähtäimellä aikaisempaa täsmällisempi sääntely saattaa jossain määrin vähentää valvontaviranomaisille tehtävien toimenpiteiden määrää. Kaiken kaikkiaan ehdotuksilla ei ole merkittävää vaikutusta valvontaviranomaisten toimintaan tai voimavarojen tarpeeseen.

Markkinaoikeus

Perintälain ja elinkeinonharjoittajien välisen sopimusehtojen sääntelystä annetun lain soveltamista koskevia asioita tulee markkinaoikeuden käsiteltäväksi vain satunnaisesti. Uudistuksella ei arvioida olevan ainakaan merkittävää vaikutusta markkinaoikeuden käsiteltäväksi tulevien asioiden määrään.

Talous- ja velkaneuvonta

Ehdotuksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta talous- ja velkaneuvontapalveluiden kysyntään.

4.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Vaikutukset kansalaisten asemaan yhteiskunnassa

Ehdotettu säännös, jonka mukaan kuluttajasaatavan perinnässä kertyneitä varoja saisi kohdentaa perintäkuluille vasta varsinaisen saatavan tultua suoritetuksi, vahvistaisi merkittävästi kuluttajavelallisten asemaa. Ehdotetun kohdentamissäännöksen ansiosta velallisella olisi jatkossa selvästi aikaisempaa paremmat mahdollisuudet valvoa sitä, kuinka suurta määrää perintäkuluja häneltä yhteensä vaaditaan, ja tarvittaessa riitauttaa perintäkulujen määrää.

Kuluttajavelallisten asemaa ja vaikutusmahdollisuuksia vahvistaisi myös ehdotettu säännös, jonka mukaan velallisella olisi oikeus pyytää perintälain mukaisen perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään.

Ehdotetut säännökset, joilla kielletään perimästä vanhentunutta tai muusta syystä lakannutta saatavaa ja selkeytetään menettelyä riitautetun saatavan perinnässä, turvaavat erityisesti kuluttajien ja pienyrittäjien asemaa. Pienyrittäjien oikeusturvaa parantavat myös ehdotetut säännökset, joilla selkeytetään trataperinnän edellytyksiä ja siinä noudatettavia toimintatapoja.

Sosiaaliset ja terveysvaikutukset

Ehdotetut muutokset kuluttajasaatavien perintäkuluja koskeviin enimmäismääriin alentavat perintäkulujen määrää tavanomaisissa kuluttajasaatavissa. Näin voidaan jossain määrin estää sitä, että perintäkulujen maksuvelvollisuus pahentaa maksuvaikeuksista kärsivien yksityishenkilöiden velkaongelmia. Alhaisempi perintäkulujen määrä myös helpottaa jo syntyneiden velkaongelmien hoitamista. Samansuuntaisesti vaikuttaa tietyissä tilanteissa myös kuluttajavelallisen oikeus pyytää perintälain mukaisen perinnän kes-

keyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään.

Ehdotettujen säännösten myötä voidaan vähentää myös niitä vakavia sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja, joita ylivelkaantumiseen usein liittyy.

Tietoyhteiskuntavaikutukset

Ehdotuksen mukaan maksuvaatimukset ja maksusuunnitelmat voitaisiin jatkossa tehdä tietyissä tilanteissa paitsi kirjallisina myös muuta pysyvää tapaa käyttämällä. Tämä edistää sähköistä kommunikaatiota.

5 Asian valmistelu

Ehdotus hallituksen esitykseksi on valmisteltu oikeusministeriön asettamassa työryhmässä. Työryhmän mietintö on valmistunut joulukuussa 2011 (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 54/2011).

Mietintö on ollut laajalla lausuntokierroksella. Lausunnoista on laadittu tiivistelmä (oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 21/2012).

Hallituksen esitys vastaa pääosin työryhmän ehdotusta. Seuraavassa on lueteltu jat-

kovalmistelussa tehdyt merkittävimmät muutokset työryhmän ehdottamaan sääntelyyn.

Perintälain 4 c § on rajattu koskemaan vain kokonaisuudessaan erääntyneen saatavan perintää. Pykälää on lisäksi muutettu siten, että perintälain mukaista perintää saisi keskeytyspyynnöstä huolimatta jatkaa, jos siitä aiheutuista kuluista ei vaadita korvausta velalliselta.

Perintälain 11 a §:n 2 momentti on rajattu koskemaan vain kuluttajasaatavan perintää.

Perintälain 15 §:ää on muutettu siten, että velkoja on vastuussa myös toimeksisaajan virheellisestä menettelystä aiheutuneen vahingon korvaamisesta.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsitteilyä annetun lain 3 §:n 2 momenttia, jota ehdotetaan muutettavaksi myös hallituksen esityksessä arvopaperimarkkinoita koskevaksi lainsäädännöksi (HE 32/2012 vp). Muutosehdotukset on sovitettava yhteen eduskuntakäsittelyssä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentissa säädetään siitä, millaisiin maksuihin ehdotettua lakia sovelletaan. Pykälä vastaa asiallisesti direktiivin 1 artiklan 2 kohtaa ja 2 artiklan 1 kohtaa.

Laki koskee vain maksuja, jotka suoritetaan vastikkeena tavarasta tai palvelusta. Ehdotettu sääntely ei näin ollen koske esimerkiksi sellaista rahasuoritusta, joka myyjän on suoritettava ostajalle hinnanalennuksena tavarassa olevan virheen vuoksi.

Lakia sovelletaan vain tilanteissa, joissa tavarana tai palvelun toimittajana on elinkeinonharjoittaja ja hankkija on joko elinkeinonharjoittaja tai 2 §:ssä määritelty hankintayksikkö. Elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan laissa samaa kuin direktiivissä käytetyllä käsitteellä yritys. Elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan siten direktiivin 2 artiklan 3 kohtaa vastaavalla tavalla muuta toiminnanharjoittajaa kuin hankintayksikköä sen harjoittaessa itsenäistä taloudellista tai ammattitoimintaansa, vaikka tätä toimintaa harjoittaisi vain yksi henkilö.

Kuten direktiivin johdanto-osan 8 kappaleessa on todettu, kaikki kuluttajasopimukset jäävät direktiivin ja vastaavasti myös lain soveltamisalan ulkopuolelle. Laki ei koske myöskään esimerkiksi shekkilain (244/1932) tai vekselilain (242/1932) nojalla suoritettavia maksuja eikä vahingonkorvauksena tai vakuutuskorvauksena suoritettavia maksuja.

Pykälässä tarkoitettu maksu voi perustua paitsi tavarana kauppaa koskevaan sopimukseen myös esimerkiksi vuokra- tai leasingosopimukseen.

Pykälässä tarkoitettuja palveluita ovat esimerkiksi laki- ja veroneuvontapalvelut, arkkitehti-, insinööri-, kirjanpito- ja tutkimuspalvelut, kiinteistöjen huolto, liikkeenjohdon konsultointi, kiinteistön- ja vuokrahuoneiston välitys, tapahtumien ja näyttelyjen järjestäminen, perintätoiminta, mainonta- ja rekrytointipalvelut, matkailualan palvelut matka-

toimistot mukaan lukien, rakennusalan palvelut, laitteistojen asennus- ja huoltopalvelut, uutistoimistopalvelut, kustannustoiminta, tietokoneohjelmointi, majoitus- ja ravitsemisalan palvelut, koulutuspalvelut, ajoneuvon katsastus, sertifiointi- ja testauspalvelut sekä siivouspalvelut. Edellä olevaa luetteloa ei ole tarkoitettu tyhjentäväksi.

Pykälässä tarkoitettuja palveluita ovat myös esimerkiksi vakuutukset. Laissa tarkoitettuna palveluna ei sen sijaan pidetä sellaisia toimia, jotka EU-oikeudellisessa mielessä kuuluvat pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien säännösten soveltamisalaan. Lakia ei siksi sovelleta esimerkiksi luottosopimuksen perusteella tehtäviin maksuihin.

Kuten direktiivin johdanto-osan 11 kappaleesta ilmenee, ehdotetun sääntelyn piiriin kuuluvat muun ohella maksut, jotka suoritetaan vastikkeena julkisten rakennusurakoiden sekä talonrakennus- ja maa- ja vesirakennustöiden suunnittelusta ja toteuttamisesta.

Direktiivin 7 artiklassa säännellään paitsi kohtuuttomia sopimusehtoja myös sopimattomia menettelyjä (englanniksi ”unfair contractual terms and practices”). Ilmaisua ”unfair practices” on asiayhteys huomioon ottaen perusteltua ymmärtää siten, että sillä tarkoitetaan artiklassa sellaista sopijapuolten omaksumaa käytäntöä taikka kauppatapaa tai muuta tapaa, joka voi tulla sopimuksen osaksi ja siten täydentää sopimukseen nimenomaisesti otettuja sopimusehtoja. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tämän vuoksi otettavaksi säännös, jonka nojalla tämän lain säännöksiä, jotka koskevat sopimusehtoja, sovelletaan myös tällaiseen sopimuskäytäntöön.

2 §. *Hankintayksikkö.* Pykälä vastaa direktiivin 2 artiklan 2 kohtaa. Pykälässä määritellään hankintayksikkö samalla tavalla kuin julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 6 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa.

Ehdotetun lain hankintayksikköä koskevia säännöksiä sovelletaan riippumatta siitä, millaisen tavarana tai palveluna hankkimista sopimus koskee ja mikä hankinnan arvo on.

Pykälässä tarkoitettuja julkisoikeudellisia laitoksia ovat esimerkiksi Kansaneläkelaitos,

Eläketurvakeskus ja kuntien vuokratyöyhtiöt.

3 §. Pakottavuus. Pykälästä ilmenee, että lain säännökset ovat velkojan hyväksi pakottavia. Esimerkiksi elinkeinonharjoittajan ja hankintayksikön väliseen sopimukseen otettu ehto, jolla on 4 §:n 2 momentin vastaisesti sovittu yli 60 päivän maksuajasta, on näin ollen tehoton, jollei kyse ole 7 §:ssä tarkoitettusta maksusuunnitelmasta.

Lain säännökset ovat pakottavia vain velkojan hyväksi. Siten ei ole estettä sopia esimerkiksi lyhyemmästä maksuajasta taikka hyväksymis- tai tarkastusmenettelyn enimmäiskestosta kuin tässä laissa säädetään.

4 §. Maksuajan enimmäiskesto velallisen ollessa hankintayksikkö. Pykälän 1 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 4 artiklan 3 kohta. Momentissa säädetään siitä, kuinka pitkältä maksuajasta elinkeinonharjoittajan ja hankintayksikön välisessä sopimuksessa voidaan enintään sopia.

Momentissa tarkoitetaan laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen vastaanottamispäivällä sitä päivää, jona velallinen tosiasiallisesti vastaanottaa laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen. Vastaanottamispäivästä ei siten voida sopia osapuolten välillä. Tässä todettu vastaa direktiivin 4 artiklan 3 kohdan b alakohdtaa.

Pykälän 2 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 4 artiklan 6 kohta. Momentista seuraa, että 1 momentissa säädettyä maksuajan enimmäiskesto voidaan nimenomaisesti sopimuksella pidentää 30 päivästä enintään 60 päivään, jos se on objektiivisesti perusteltua sopimuksen erityisluonteen tai -piirteiden vuoksi.

5 §. Maksuajan enimmäiskesto velallisen ollessa elinkeinonharjoittaja. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 3 artiklan 5 kohta. Momentti koskee maksuajan enimmäiskesto elinkeinonharjoittajien välisessä sopimuksessa. Siitä seuraa, että yli 60 päivän pituisesta maksuajasta tulee sopia nimenomaisesti. Velallinen ei siten voi tehokkaasti vedota esimerkiksi siihen, että kyseisessä sopimussuhteessa maksuaika on velkojan hyljaisesti hyväksymän käytännön mukaan ollut kolme kuukautta.

Maksuaikaa ei saa sopia velkojan kannalta kohtuuttoman pitkäksi. Maksuaikaa koske-

van kohtuuttoman sopimusehdon sovitteluun sovelletaan 9 §:n mukaisesti oikeustoimilain 36 §:ää.

6 §. Hyväksymis- tai tarkastusmenettelyn enimmäiskesto. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 3 artiklan 4 kohta ja 4 artiklan 5 kohta. Siitä seuraa, että yli 30 päivän pituisesta hyväksymis- tai tarkastusmenettelystä tulee sopia nimenomaisesti, jos tarkoitus on, että velallinen saa lykätä maksun suorittamista, kunnes hyväksyminen tai tarkastus on suoritettu.

Pykälää sovelletaan riippumatta siitä, onko velallinen elinkeinonharjoittaja vai hankintayksikkö.

Hyväksymis- tai tarkastusmenettelyn kesto ei saa sopia velkojan kannalta kohtuuttoman pitkäksi. Kohtuuttoman sopimusehdon sovitteluun sovelletaan 9 §:n mukaisesti oikeustoimilain 36 §:ää.

Siltä osin kuin ehdotetusta pykälästä ei muuta johdu, sovelletaan tavarankäytön tarkastukseen kauppalaain soveltamisalaan kuuluvissa sopimuksissa kauppalaain 31 §:n ja 49 §:n 2 momentin säännöksiä.

7 §. Maksuerissä maksaminen. Pykälä vastaa direktiivin 5 artiklaa. Ilman nimenomaista säännöstäkin on selvää, että viivästyskorko ja muut maksuviivästyksen seuraamukset, esimerkiksi perintälain 10 e §:ssä tarkoitettu vakiokorvaus perintäkuluista, määräytyvät kunkin viivästyneen maksuerän osalta erikseen.

8 §. Viivästyskorkoa ja perintäkuluja koskevat tehottomat sopimusehdot. Pykälän 1 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 7 artiklan 2 kohta. Säännös koskee vain sopimusehtoa, jonka mukaan viivästyskorkoa ei voida lainkaan periä. Jos elinkeinonharjoittajien välillä on sovittu lakisääteistä viivästyskorkoa alemmasta viivästyskorosta, sopimusehdon kohtuullisuutta arvioidaan 9 §:n mukaisesti oikeustoimilain 36 §:n nojalla. Jos velallinen on hankintayksikkö, sovelletaan käsillä olevan pykälän 2 momenttia.

Pykälän 2 momentti pohjautuu direktiivin 4 artiklan 1 kohtaan ja 2 artiklan 6 kohtaan.

Pykälän 3 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 7 artiklan 3 kohta. Säännöksen nojalla sellaista sopimusehtoa, jonka mukaan velkojalla ei ole oikeutta korvaukseen perintäkuluista, lähtökohtaisesti pidetään tehotto-

mana. Tämä oletama voidaan kuitenkin kumota osoittamalla, että tällaisen sopimusehdon käyttämiselle on perusteltu syy. Tällainen perusteltu syy saattaa yksittäistapauksessa olla esimerkiksi se, että sopimuksessa on sovittu jostakin toisentyypisestä seuraamuksesta maksuviivästyksen varalta. Todistustaakka perustellun syyn olemassaolosta on sillä, joka vetoaa säännöksessä tarkoitettuun sopimusehtoon.

9 §. Kohtuuttomat sopimusehdot. Pykälällä yhdessä siinä viitatus oikeustoimilain 36 §:n kanssa pannaan täytäntöön direktiivin 7 artiklan 1 kohta. Lain 1 §:n 2 momentin perusteella pykälä koskee myös sopimuskäytäntöjä. Jos sopimusehto tai -käytäntö jätetään oikeustoimilain 36 §:n nojalla huomioon ottamatta, sen sijasta tulee sovellettavaksi asiaa koskeva tämän lain tai muun lain, lähinnä korkolain tai perintälain, säännös.

10 §. Kielto. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 7 artiklan 4 ja 5 kohta.

11 §. Voimaantulo. Pykälän 2 momentin mukaan ehdotettua lakia sovelletaan vain sopimuksiin, jotka on tehty lain voimaantulon jälkeen. Direktiivin 12 artiklan 4 kohta mahdollistaa sääntelyn, jonka mukaan direktiivin noudattamiseksi annettavia säännöksiä ei sovelleta takautuvasti.

1.2 Laki saatavien perinnästä

3 §. Kuluttajasaatava. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi sen johdosta, että perintälakiin ehdotetaan uusia kuluttajasaatavan perintää koskevia säännöksiä. Koska tarkoituksena on, että kaikkia perintälakissa olevia säännöksiä kuluttajasaatavan perinnästä noudatetaan soveltuvin osin myös 2 momentissa tarkoitettuja saatavia perittäessä, momenttiin ei enää ole otettu yksityiskohtaisia luetteloja näistä säännöksistä.

3 a §. Määritelmät. Pykälä on uusi.

Pykälän 1 kohdassa määritellään, mitä perintälakissa tarkoitetaan suoraan ulosottokelpoisella saatavalla. Määritelmä vastaa veron ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain säännöksiä.

Pykälän 2 kohdassa määritellään, mitä perintälakissa tarkoitetaan pysyvällä tavalla. Asiallisesti vastaavaa määritelmää on käytet-

ty esimerkiksi maksupalvelulaissa (8 §:n 20 kohta).

Pysyvän tavan käyttämisen tarkoituksena on turvata se, että vastaanottaja saa hänelle toimitettavan tiedonannon sellaisessa muodossa, että hän voi säilyttää sen ja tarvittaessa vedota siihen.

Jos tiedonanto toimitetaan sähköisesti, olennaista on, että vastaanottaja saa sen henkilökohtaisesti ja että hänellä on tosiasiallinen mahdollisuus tallentaa ja toisintaa se. Tiedonanto voidaan lähettää vastaanottajalle esimerkiksi sähköpostitse. Tiedonannon toimittamistapaa valittaessa on otettava kuitenkin huomioon, että velalliselle lähetettävät viestit voivat sisältää salassapitovelvollisuuden alaisia tietoja. Tietoturvallisuusvaatimukset saattavatkin asettaa lisärajoituksia sille, miten tiedonanto voidaan toimittaa.

4 §. Hyvä perintätapa. Pykälän 1 momentti sisältää perintämenettelyä koskevan yleislausekkeen, jonka mukaan perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Yleislausekkeen merkitystä on laajasti selostettu perintälain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 199/1996 vp) perusteluissa.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan perinnässä on suhtauduttava vastuullisesti maksujärjestelyihin. Vastuuvain velvoite säädetään nykyisin kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:n 2 momentin 4 kohdassa, jota kuitenkin sovelletaan vain kuluttajaluottoihin. Perintälakiin on perusteltua ottaa samansisältöinen, mutta soveltamisalaltaan yleinen säännös.

Säännöksessä tarkoitettuja maksujärjestelyitä ovat muun muassa velallisen pyynnöstä tehtävä maksuajan pidennys ja maksusuunnitelma.

Niin kuin kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:n perusteluissa (HE 24/2010 vp) on todettu, velkojilla ei ole velvollisuutta suostua ehdotettuihin maksujärjestelyihin. Toisaalta myöskään järjestelmällistä kieltäytymistä erilaisista vapaaehtoisista järjestelyistä ei voida pitää velallisen kannalta asianmukaisena. Velkojan tulee aina tapauskohtaisesti arvioida, voidaanko maksujärjestelyä pitää olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisena, sekä pyrkiä mahdollisuuksien mukaan sovinnolli-

seen ratkaisuun. Velkojan suopea suhtautuminen erilaisiin maksujärjestelyihin on erityisen tärkeää silloin, kun kyse on velasta, jonka vakuutena on velallisen asunto.

Vastuullisen suhtautumisen vaatimukseen kuuluu myös se, että velallisen kanssa tehtävät maksusuunnitelmat ovat realistisia suhteessa hänen ennakoitavissa olevaan maksukykyynsä. Maksusuunnitelman realistisuuden arviointiin riittävien tietojen perusteella on kiinnitettävä huomiota erityisesti silloin, kun velallinen on kuluttaja. Tällöin voidaan suunta-antavasti ottaa huomioon, mitä kuluttajansuojalain 7 luvun 14 §:ssä säädetään luotonantajan velvollisuudesta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Luottotietolain (527/2007) 19 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan henkilöluottotietoja saa luovuttaa ja käyttää perinnän suunnitteluun.

Velvollisuus suhtautua vastuullisesti maksujärjestelyihin koskee sekä velkojia että toimeksisaajia.

Velvollisuus suhtautua vastuullisesti maksujärjestelyihin koskee sekä kuluttajasaatavien että yrityssaatavien perintää. Säännös ei kuitenkaan estä sitä, että velkoja tarvittaessa suhtautuu maksujärjestelyihin yrityssaatavien perinnässä tiukemmin kuin kuluttajasaatavien perinnässä.

Momenttia ehdotetaan lisäksi täydennettäväksi informatiivisella viittauksella kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:ään, jossa säädetään muun ohella luotonantajan velvollisuuksista kuluttajaa kohtaan maksuviivästystilanteissa. Viitatun pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan luotonantajan tulee antaa kuluttajalle maksuviivästystilanteissa tietoa ja neuvoja maksuvaikkeuksien syntymisen tai syvenemisen estämiseksi ja maksukyvyttömyystilanteiden hoitamiseksi sekä suhtautua vastuullisesti maksujärjestelyihin.

Viittauksella kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:ään ei asiallisesti muuteta hyvää perintätapaa koskevaa sääntelyä. Viittauksella selvennetään informaatioluonteisesti, että kuluttajansuojalain kyseistä pykälää ja perintälain 4 §:n säännöksiä sovelletaan rinnakkain silloin, kun kysymys on kuluttajiin kohdistuvasta menettelystä. Viittaussäännöksellä ei muuteta perintälain soveltamisalaa eikä kuluttaja-asiamiehen toimivaltuuksia.

Pykälän 2 momentin 1 kohtaa ehdotetaan täydennettäväksi siten, että kielto antaa perinnässä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja koskee paitsi maksun laiminlyönnin seuraamuksia myös muita velallisen kannalta merkityksellisiä seikkoja. Yhtenä esimerkkinä kielletyistä harhaanjohtavista tiedoista voidaan mainita se, että velkoja saatavan eräännyttyä ryhtyy käyttämään yhteydenottoissaan velalliseen sellaista aputoimintaa, jonka käytön perusteella velallinen voi ymmärtää saatavan siirtyneen toimeksisaajan perittäväksi.

Säännöksen vastaista on myös esimerkiksi uhata velallista maksuhäiriömerkinnällä, jos merkinnän tekemiseen ei ole perusteita.

Ehdotetun muutoksen seurauksena 17 §:ssä rangaistavaksi säädetyn menettelyn ala laajenee vastaavasti.

Momentin 2 kohdassa tarkoitettuja velalliselle aiheutettuja tarpeettomia kuluja ovat esimerkiksi kulut, jotka syntyvät siitä, että velalliselle on lähetetty maksumuistutuksia jatkuvasti, lyhyin väliajoin. Kuluttajasaatavan perinnässä noudatettavista perintätoimien aikarajoista säädetään 10 b §:ssä. Yrityksperinnässä maksumuistutusten lähettäminen voi sinänsä tapahtua kuluttajaperintää nopeammassa tahdissa. Myös yrityksperinnässä velallisella on kuitenkin oltava tosiasiallinen mahdollisuus suorittaa saatava ennen seuraavan muistutuksen lähettämistä.

Tarpeettomien kulujen aiheuttamisena voidaan pitää myös esimerkiksi sitä, että kuluttajavelalliselta peritään kuluja maksusuunnitelman tekemisestä, jos maksusuunnitelma tehdään varmistumatta riittävien tietojen perusteella siitä, että velallinen todennäköisesti kykenee maksamaan saatavan maksusuunnitelman mukaisesti.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan vanhentunutta tai muusta syystä lakannutta saatavaa ei saa periä. Kielto perustuu siihen, että velallisen velvollisuus suorittaa velka lakkaa, kun velka vanhentuu.

Yleisperustelujen jaksosta 3.3 ilmenevin tavoin säännöksellä ei muuteta vallitsevaa oikeustilaa, vaan kirjataan se nimenomaisesti lakiin.

Saatavan vanhentuminen voi perustua velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003),

jäljempänä *vanhentumislaki*, säännöksiin, ulosottokaaren 2 luvun 27 §:ään, verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 20 §:ään tai muualla laissa oleviin erityisiin vanhentumissäännöksiin.

Kielto periä vanhentunutta velkaa ei vaikuta vanhentumislain mukaisiin oikeusvaikutuksiin. Vanhentumislain 14 §:n 2 momentin mukaan velallisella ei pääsääntöisesti ole oikeutta saada velkojalta takaisin suoritusta, jonka hän on tehnyt vanhentuneesta velasta. Kuluttajalla on kuitenkin oikeus saada elinkeinonharjoittajalta takaisin vanhentuneesta velasta tekemänsä suoritus, jos kuluttaja on tehnyt suorituksensa tietämättä velan olevan vanhentunut. Sama koskee yksityistakaajan ja yksityisen pantinantajan erehdyksessä tekemää suoritusta.

Velkoja saa perintäkiellosta huolimatta edelleen tietyin edellytyksin käyttää vanhentunutta saatavaa kuittaukseen ja ottaa suorituksen saatavalleen esinevakuuden arvosta siten kuin vanhentumislain 15 ja 16 §:ssä säädetään. Myös perintälain säätämiseen johdaneessa hallituksen esityksessä (HE 199/1996 vp) on todettu, että esinevakuusoikeuksien käyttäminen ja saatavan kuittaminen eivät ole laissa tarkoitettua perintää, koska kysymyksessä ei tällöin ole vapaaehtoisen maksun vaatiminen.

Muusta syystä kuin vanhentumisen johdosta tapahtuvasta saatavan lakkaamisesta on kysymys esimerkiksi silloin, kun velkajärjestelyssä vahvistetun maksuohjelman seurauksena velkajärjestelyn piiriin kuuluvan velan maksuvelvollisuus osaksi tai kokonaan lakkaa kyseisen velallisen osalta. Yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 40 §:n 3 momentin mukaan velallinen voi maksuohjelman päätyttyä vapaaehtoisesti suorittaa velkajärjestelyn piiriin kuuluvia velkoja. Ehdotetusta säännöksestä huolimatta velallinen voi edelleen tehdä tällaisia suorituksia. Sen sijaan ehdotettu säännös estää velkojaa ryhtymästä mihinkään sellaisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on saada velallinen suorittamaan velkajärjestelyssä lakannutta velkaa.

Jos toimeksisaajan perittäväksi annetaan niin vanha saatava, että se sovellettavan vanhentumissäännöksen perusteella olisi vanhentunut, ellei vanhentumista ole katkaistu,

toimeksisaajan on ennen perintätoimiin ryhtymistä varmistuttava siitä, että vanhentuminen on katkaistu.

Jos velkoja katsoo, että saatava ei ole vanhentunut, mutta velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa vanhentumisen perusteella, sovelletaan 4 b §:ää.

4 b §. Maksuvelvollisuuden kiistäminen. Pykälä on uusi. Sitä sovelletaan sekä kuluttajasaatavien että muiden saatavien perinnässä. Pykälää sovelletaan riippumatta siitä, periikö saatavaa velkoja vai toimeksisaaja.

Pykälää ei sovelleta trattaperintään, sillä lakiehdotuksen 7 §:n 1 momentissa olevan erityissäännöksen mukaan trattaa saa käyttää vain selvien ja riidattomien saatavien perimiseksi.

Pykälän 1 momentissa kielletään riitautetun saatavan perintä. Perintää ei säännöksen mukaan saa jatkaa, jos velallinen on kiistänyt maksuvelvollisuutensa.

Momentissa tarkoitettu kielto koskee luonnollisesti vain perintälaisissa tarkoitettua perintää, jonka tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan saatava. Jos velkoja tahtoo jatkaa riitautetun saatavan vaatimista velalliselta, sen on saatettava asia tuomioistuimen käsiteltäväksi tai siirrettävä suoraan ulosottokelpoinen saatava ulosotto-perintään.

Pykälän 2 momentin mukaan kiistäminen ei kuitenkaan estä perinnän jatkamista, jos velallinen ei ole esittänyt kiistämiseksi perustetta tai on vedonnut ainoastaan sellaiseen perusteeseen, jolla selvästi ei ole vaikutusta velallisen maksuvelvollisuuteen.

Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 13 §:n 1 momentissa säädetään vastaavasti, että tuomioistuimen on ratkaistava riita-asia, jossa sovinto on sallittu, valmistelua jatkamatta muun muassa silloin, kun vastaaja ei ole esittänyt vastauksessaan kanteen vastustamiselle perustetta tai vetoaa ainoastaan sellaiseen perusteeseen, jolla selvästi ei ole vaikutusta asian ratkaisemiseen.

Velallisen esittämille kiistämisen perusteille ei voida asettaa kovin korkeita vaatimuksia. Tämä koskee erityisesti sellaisia seikkoja, joiden osalta velkoja on näyttövelvollinen. Näin on esimerkiksi silloin, kun velallinen väittää, että sopimus tai muu sitoumus, johon perittävän saatavan väitetään perustuvan, ei

ole syntynyt. Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa väitetylle velalliselle lähetetään sopimukseen perustumaton tai muu valelasku. Lisäksi velallinen voi riitauttaa saatavan, jos saatavan määrä taikka tuote tai palvelu ei vastaa sitä, mitä velkojan kanssa asiasta on sovittu. Tämän kaltaisia tilanteita saattaa esiintyä esimerkiksi puhelinmyyntiin perustuvien sopimusten osalta silloin, kun suullisesti sovitut seikat poikkeavat myöhemmin kirjallisesti lähetetystä tilausvahvistuksesta tai muista sopimusehdoista.

Jos velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa esittämättä kiistämiselle perustetta, hyvään perintätapaan kuuluu, että kiistämisen perustetta tiedustellaan velalliselta.

Jos velallinen esittää kiistämisensä perusteen niin epäselvästi tai ylimalkaisesti, että kiistämisen aiheellisuutta on sen perusteella mahdotonta arvioida, hyvään perintätapaan kuuluu, että velallista pyydetään täsmentämään kiistämisen perustetta. Jos velallinen esimerkiksi kiistää kauppahintasaatavan ilmoittaen pelkästään, että kaupan kohde oli virheellinen, velkoja voi tilanteen selvittämiseksi ja asianmukaisten jatkotoimien valitsemiseksi kehottaa velallista yksilöimään, millaisesta virheestä on kysymys.

Jos velallinen vetoaa ainoastaan sellaiseen perusteeseen, jolla selvästi ei ole vaikutusta velallisen maksuvelvollisuuteen, hyvään perintätapaan kuuluu, että velalliselle perintää jatkettaessa ilmoitetaan, miksi hänen esittämänsä peruste on asiaan vaikuttamaton.

Vallitsevan käytännön mukaisesti perintä on aina keskeytettävä, jos asia on riitautuksen johdosta tullut vireille tuomioistuimessa tai muussa riitojen ratkaisuelimessä. Säännöksen estämättä velkoja tai tämän asiamies voi kuitenkin kehottaa velallista maksamaan velan vielä siinä vaiheessa, kun riidatonta saatavaa koskeva velkomusasia on jo pantu vireille tuomioistuimessa ulosottoperusteen hankkimiseksi. Velallinen ei kuitenkaan ole velvollinen korvaamaan kuluja, jotka aiheutuvat velallisen vapaaehtoiseen suoritukseen tähtäävistä perintätoimista, joihin ryhdytään asian ollessa jo vireillä tuomioistuimessa.

Toisinaan velallinen saattaa kiistää maksuvelvollisuutensa vain osaksi. Tällainen tilanne on käsillä esimerkiksi silloin, kun velallinen myöntää saatavan perusteeltaan, mutta

kiistää saatavan määrän. Tällöin perintää voidaan jatkaa siltä osin, kuin saatava ei ole riittävä. Esimerkkinä voidaan lisäksi mainita tilanne, jossa velallinen ei esitä huomautuksia saatavan pääomasta, mutta kiistää vaaditun viivästyskoron alkamisajankohdan ja esittää merkityksellisiä perusteita kiistämisensä tueksi. Tällöin säännös ei estä jatkamasta perintää, jos velkoja myöhemmissä perintätoimissa ei vaadi velalliselta viivästyskoron siltä osin kuin se on käynyt velallisen kiistämisen vuoksi riitaiseksi.

Jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen, velkoja ei voi velallisen riitautettua saatavaa saattaa saatavan oikeellisuutta tuomioistuimen tutkittavaksi. Tämän vuoksi ehdotetaan *3 momentissa* säädettäväksi, että suoraan ulosottokelpoisen saatavan perintää saa kiistämisestä huolimatta jatkaa, jollei velallinen ole tehnyt perustevalitusta tai käyttänyt muuta siihen rinnastettavaa oikeussuojakeinoa.

Hyvään perintätapaan kuuluu, että velalliselle, joka kiistää maksuvelvollisuutensa suoraan ulosottokelpoisen saatavan osalta, annetaan ohjaus tehdä perustevalitus tai käyttää muuta vastaavaa oikeussuojakeinoa, jos sellainen on kyseisen saatavan osalta käytettävissä.

Jos velallinen tekee perustevalituksen tai käyttää muuta siihen rinnastettavaa oikeussuojakeinoa, perintä on aina keskeytettävä. Velkoja tai toimeksisaaja ei siis voi jatkaa tämän lain mukaista perintää, vaikka se pitäisi perustevalitusta ilmeisen aiheettomana. Velallisen oikeusturvan kannalta on perusteltua, että suoraan ulosottokelpoinen saatava siirretään ulosottoperintään, jos velkoja haluaa jatkaa sen perintää perustevalituksen ollessa vireillä.

4 c §. *Velallisen oikeus pyytää kuluttajasaatavan perinnän keskeyttämistä.* Pykälä on uusi. Sitä sovelletaan vain kuluttajasaatavien perinnässä. Pykälää sovelletaan riippumatta siitä, periikö saatavaa velkoja vai toimeksisaaja.

Pykälän *1 momentin* mukaan velallisella olisi oikeus pyytää, että perintälain mukainen perintä keskeytetään ja asia siirretään oikeudelliseen perintään.

Pykälässä tarkoitettu keskeytyspyyntö voisi koskea vain kokonaan erääntynyttä saatavaa. Jos kyse on esimerkiksi vuokranmaksun lai-

minlyönnistä, keskeytyspyynnön voisi siis tehdä vasta vuokrasuhteen päättymisen jälkeen. Jos taas on kyse esimerkiksi useassa erässä takaisin maksettavasta luotosta, keskeytyspyynnön voi tehdä vasta, kun saatavan viimeinen maksuerä on erääntynyt maksettavaksi. Sovitun eräpäivän sijasta saatavan erääntyminen voi perustua myös siihen, että velkoja velallisen maksulaiminlyönnin johdosta vaatii maksettavaksi sellaisia maksueriä, jotka eivät muuten ole erääntyneet. Tällöin saatava katsotaan kokonaan eräännyneeksi eräännyttämisen tultua voimaan.

Jos kyse on tililuotosta, luottoa ei katsota säännöksessä tarkoitettulla tavalla kokonaisuudessaan eräännyneeksi, jos kuluttajalla on edelleen oikeus käyttää luottoa luottosopimuksessa määritellyn luottorajan puitteissa.

Epäselvyyksien välttämiseksi ehdotetaan, että velallisen tulisi esittää pykälässä tarkoitettu pyyntö kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Pysyvä tapa määritellään 3 a §:n 2 kohdassa.

Velallisen esittämä keskeytyspyyntö voi käytännössä usein johtaa siihen, että velkoja siirtää asian oikeudelliseen perintään. Säännöksestä ei kuitenkaan seuraa, että velkojalle syntyisi velvollisuus panna velkomusasia viireille tuomioistuimessa tai tehdä ulosottohakemus.

Jos velallinen ilmoittaa pyytävänsä perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään, velkoja voi yleensä lähteä siitä, että asia ei ole riittävä. Tällöin velkomusasia voidaan panna käräjäoikeudessa viireille oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettulla haastehakemuksella.

Keskeytyspyyntö on kuitenkin vain perintämenettelyä koskeva tahdonilmaisu. Se ei vielä sinänsä merkitse sitä, että velallinen olisi tunnustanut saatavan oikeellisuuden. Keskeytyspyyntö ei siis estä velallista myöhemmin kiistämästä maksuvelvollisuuttaan.

Pykälä koskee myös niin sanottua jälkiperintää eli esimerkiksi tilannetta, jossa suoraan ulosottokelpoista saatavaa on jo tuloksetta yritetty periä ulosottoimin ja velkoja tämän jälkeen haluaa jatkaa perintälaissa tarkoitettua perintää.

Pykälä koskee vain perintämenettelyä. Se ei vaikuta esimerkiksi siihen, milloin velkojalla on oikeus velallisen maksuviivästyksen

perusteella vaatia maksuerää, joka muuten ei ole erääntynyt, pidättyä omasta suoritusestaan, purkaa sopimus tai saattaa voimaan muu erityinen seuraamus.

Keskeytyspyynnön esittämisellä ei myöskään ole vaikutusta siihen, missä järjestyksessä velkoja saa kohdentaa velallisen tekemiä suorituksia eri aikaan erääntyneille maksuerille tai muuten saatavan eri osille. Kohdentamisjärjestyksestä säädetään 11 a §:ssä.

Pykälän 2 momentti koskee keskeytyspyynnön oikeusvaikutuksia. Sen jälkeen kun keskeytyspyyntö on saapunut velkojalle tai sille, joka hoitaa perintää velkojan puolesta, perintälain mukaista perintää saa jatkaa vain, jos siitä aiheutuvista kuluista ei vaadita korvausta velalliselta.

Jos velkoja säännöksen vastaisesti vaatii korvausta kuluista, jotka ovat aiheutuneet keskeyttämispynnön jälkeen suoritetuista perintätoimista, velallinen ei ole 10 §:n 3 momentin mukaan velvollinen niitä korvaamaan.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että velalliselle saa keskeytyspyynnön estämättä toimittaa sellaisia kehotuksia ja ilmoituksia, joita velkojalta lain mukaan edellytetään maksuhäiriötiedon ilmoittamiseksi, vanhentumisen katkaisemiseksi tai muuten velkojan oikeuksien säilyttämiseksi.

Vaikka velallinen on esittänyt pykälässä tarkoitettua pyynnön, velalliselle saisi siis tarvittaessa vielä lähettää luottotietolain 14 §:ssä tarkoitettua maksukehotuksen ja velalliselta saisi vaatia korvauksen kehotuksen lähettämisestä aiheutuneista kuluista. Kyseisessä pykälässä on säädetty siinä tarkoitettujen maksuhäiriötietojen rekisterinpitäjälle ilmoittamisen ja luottotietorekisteriin tallettamisen edellytykseksi muun muassa se, että velkoja on lähettänyt velalliselle vähintään 21 päivää ennen tietojen luovuttamista kirjallisen maksukehotuksen, jossa on muistutettu maksuhäiriötietojen ilmoittamisesta ja merkitsemisestä luottotietorekisteriin sekä maksuhäiriötietojen tallentamista koskevista edellytyksistä.

Velallisen keskeytyspyyntö ei myöskään estä velkojaa muistuttamasta velallista velasta, joka uhkaa vanhentua, jollei vanhentumista katkaista. Tällöin velalliselta saa vaatia korvausta muistutuskuluista.

Takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain (361/1999) 4 §:n 2 momentin mukaan velkojan on ilmoitettava takaajalle velallisen maksuviivästyksestä kuukauden kuluessa viivästyksen alkamisesta. Lain 41 §:n perusteella vastaava ilmoitus on tehtävä vierasvelkapantin antajalle. Jos tällainen ilmoitus ei sisällä takaajalle tai vierasvelkapantin antajalle esitettyä kehoitusta maksaa velka, ilmoituksessa ei ole kyse perintälaisista tarkoitettu perinnästä. Jo tällä perusteella on selvää, että ehdotetussa pykälässä tarkoitettu keskeytyspyyntö ei estä velkojaa ilmoittamasta takaajalle tai vierasvelkapantin antajalle velallisen maksuviivästyksestä.

5 §. *Maksuvaatimus kuluttajasaatavan perinnässä.* Pykälän 1 momentti vastaa pääosin voimassa olevan pykälän 1 momentin johdantokappaletta. Sanamuotoa ehdotetaan kuitenkin täsmennettäväksi. Muutoksen tarkoituksena on selvittää, että pykälää on noudatettava vain silloin, kun perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava perii kuluttajasaatavaa toisen lukuun tai toisen elinkeinonharjoittajan sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirtämää kuluttajasaatavaa.

Perintätarkoituksessa siirrettyjen saatavien osalta ehdotuksella kirjattaisiin lakiin korkeimman oikeuden ratkaisusta KKO 2009:12 ilmenevä oikeusohje. Ratkaisussa oli kyse tapauksesta, jossa perintäyhtiö peri kuluttajalta toiselta elinkeinonharjoittajalta ostamia saatavia. Korkein oikeus katsoi, että näiden saatavien perintään sovellettiin perintälain 5 §:n säännöstä maksuvaatimuksen esittämisestä ja 10 a §:n 1 momentin 2 kohdan säännöstä perintäkulujen enimmäismäärästä.

Pykälää sovelletaan ainoastaan perittäessä kuluttajasaatavia.

Pykälä koskee vain ammattimaista perintätoimeksiantojen hoitamista. Perintätoimintaa voidaan pitää ammattimaisena, jos toiminta ei ole luonteeltaan satunnaista ja siihen liittyy tarkoitus hankkia tuloa tai muuta taloudellista hyötyä.

Pykälää ei sovelleta silloin, kun perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava perii velkojana omaa saatavaansa velalliselta. Myöskään nykyinen 5 § ei ole koskenut tällaista tilannetta. Pykälässä tarkoitettua maksuvaatimusta ei siis ole tarpeen käyttää esi-

merkiksi silloin, kun luottolaitos perii myöntämäänsä luottoa takaisin velalliselta tai kun asianajaja perii asianajotoimeksiannon suorittamiseen perustuvaa palkkiosaatavaansa asiakkaaltaan.

Yksinomaan perintätarkoituksessa siirretyllä saatavalla tarkoitetaan tässä yhteydessä samaa kuin perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetussa laissa. Mainitun lain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 178/1998 vp) on lakiehdotuksen 1 §:ää koskeissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todettu, että yksinomaan perintätarkoituksessa vastaanotetuista saatavista on yleensä kyse silloin, kun saatavat on siirretty niiden erääntymisen jälkeen. Uudelle velkojalle siirretyn erääntymättömän saatavan osalta ratkaisevaa on se, onko saatavan siirtämiselle ollut muu perusteltu syy kuin se, että saatavan voi periä uusi velkoja. Esimerkiksi irtaimen kaupassa maksuna hyväksytty erääntymättömän saatavan siirto ostajalta myyjälle tai factoringtoiminnassa tapahtuva laskusaatavien siirto velkojalta rahoittajalle ei ole yksinomaan perintätarkoituksessa tapahtuvaa saatavien siirtämistä. Kaupassa siirron tarkoituksena on kauppahinnan maksaminen ja factoringtoiminnassa yleensä vakuuden järjestäminen.

Voimassa olevan pykälän mukaan maksuvaatimuksen tulee aina olla kirjallinen. Tämä olisi pääsääntö myös ehdotetun 2 momentin mukaan. Lisäksi ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi, että maksuvaatimus voidaan lähettää velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, jos velallinen on saatavan erääntymisen jälkeen nimenomaisesti hyväksynyt saatavaa koskevien tiedonantojen toimittamisen tällä tavalla. Pelkästään velallisen ja velkojan väliseen alkuperäiseen sopimukseen sisältyvä ehto pysyvän tavan käyttämisestä sopimus-suhteeseen liittyvien tiedonantojen toimittamisessa ei siis oikeuta lähettämään maksuvaatimusta sähköisesti, vaan velallisen on tullut saatavan erääntymisen jälkeen hyväksyä saatavaa koskevien tiedonantojen toimittaminen tällä tavalla. Pysyvä tapa määritellään 3 a §:n 2 kohdassa.

Velallisen on tullut nimenomaisella tahdonilmaisella suostua muun pysyvän tavan käyttämiseen. Pelkästään velallisen ns. hiljainen hyväksyminen ei siis riitä.

Velallinen voi halutessaan peruuttaa suostumuksensa muun pysyvän tavan käyttämiseen. Peruuttamisen jälkeen maksuvaatimus on lähetettävä kirjallisena.

Jos postitse lähetetty maksuvaatimus palautuu lähettäjälle osoitetietojen virheellisyyden vuoksi, hyvään perintätapaan kuuluu, että velkoja pyrkii mahdollisuuksien mukaan selvittämään velallisen oikean osoitteen ja lähettää maksuvaatimuksen siihen tai käyttää jotakin muuta keinoa sen varmistamiseen, että maksuvaatimus tosiasiaa tulee velallisen tietoon. Sama koskee tilannetta, jossa velalliselle sähköpostitse lähetetty maksuvaatimus ei mene perille esimerkiksi sen vuoksi, että sähköpostiosoite on poistunut käytöstä.

Viime kädessä on kuitenkin arvioitava taupauskohtaisesti, kuinka pitkälle meneviä toimenpiteitä maksuvaatimuksen perillemenon varmistamiseksi velkojalta voidaan kohuudella edellyttää. Jos olosuhteiden perusteella on esimerkiksi ilmeistä, että velallinen tarkoituksella välttelee perintää, ei voida pitää välttämättömänä, että velkoja käyttää esimerkiksi haastetiedoksiantoa saadakseen maksuvaatimuksen toimitettua velalliselle. On huomattava, että lain 6 §:n mukaan kuluttajasaatavaa saadaan velkoa tuomioistuimessa, vaikka maksuvaatimusta ei ole toimitettu velalliselle, jos tuomioistuinkäsittelyn siirtyminen saattaa aiheuttaa velkojalle oikeudenmenetyksen tai käsittelyn aloittamiseen viivytyksettä on muu painava syy.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että maksuvaatimusta ei saa antaa tai lähettää velalliselle ennen kuin tätä on saatavan erääntymisen jälkeen muistutettu saatavasta. Lisäksi maksumuistutuksen esittämisestä tai lähettämisestä on tullut kulua vähintään 14 päivää.

Säännös ilmentää periaatetta, jonka mukaan saatava on pyrittävä perimään lievemmillä ja kustannuksiltaan alhaisemmilla toimenpiteillä ennen kuin siirrytään voimakkaampiin ja suurempia kustannuksia aiheuttaviin perintätoimiin.

Muistuttamiselle ei ehdoteta säädettäväksi muotovaatimusta. Se voi siis tapahtua paitsi kirjallisesti myös suullisesti. Se voi tapahtua myös esimerkiksi tekstiviestitse tai sähköpostitse velallisen velkojalle ilmoittamaan puhelinnumeroon tai sähköpostiosoitteeseen, jos

velallisen ja velkojan välillä on sovittu kyseiseen sopimussuhteeseen liittyvien tiedonantojen toimittamisesta tällä tavalla.

Maksumuistutuksen sisältöä ei ehdoteta tarkemmin säänneltäväksi. Mikä tahansa velkojan yhteydenotto velalliseen ei kuitenkaan ole säännöksessä tarkoitettu maksumuistutus. Jotta yhteydenottoa velalliseen voidaan ylipäätään pitää maksumuistutuksena, velalliselle tulee antaa riittävät tiedot velkojasta ja saatavasta, jotta hän voi niiden perusteella tunnistaa perittävän saatavan ja joko suorittaa sen tai tarvittaessa esittää huomautuksia sen määrästä ja perusteesta.

Edellä 2 momentin perusteluissa on kuvattu hyvän perintätavan mukaista menettelyä tilanteessa, jossa velalliselle lähetetty maksuvaatimus ei mene perille osoitetietojen virheellisyyden vuoksi. Samat näkökohdat koskevat vastaavasti maksumuistutuksen perillemenossa ilmeneviä ongelmia.

5 a §. Maksuvaatimuksen sisältö. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 5 §:ää. Pykälää sovelletaan vain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan maksuvaatimuksen tulee sisältää tieto saatavan perusteesta. Tieto tulee esittää sellaisessa muodossa, että velallinen kykenee sen perusteella yksilöimään saatavan. Esimerkiksi terveyskeskusmaksua perittäessä maksuvaatimuksesta tulee ilmetä ajankohta, jolloin maksun perusteena olevaa hoitoa on annettu.

Pykälän 2 momentti on uusi. Sen mukaan maksuvaatimuksessa olisi ilmoitettava velalliselle 4 c §:n mukaisesta oikeudesta pyytää, että perintä keskeytetään ja asia siirretään oikeudelliseen perintään. Jos perintä koskee useassa erässä erääntyvää saatavaa, oikeudesta pyytää keskeytystä tulisi kuitenkin ilmoittaa vain, jos saatava on kokonaisuudessaan erääntynyt.

Maksuvaatimuksesta tulisi ilmetä myös, että keskeytyspyyntö on tehtävä kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

Lisäksi maksuvaatimuksessa tulisi informoida velallista pyynnön oikeusvaikutuksista. Maksuvaatimuksesta tulisi siten ilmetä, että keskeytyspyyntö ei estä velkomasta saatavaa tuomioistuimessa eikä perimästä saatavaa ulosotossa. Maksuvaatimuksessa tulisi lisäksi selostaa 4 c §:n 2 ja 3 momentin sisältö.

Informaatio tulisi antaa selkeässä ja helposti ymmärrettävässä muodossa.

Jos maksuvaatimuksessa ei ole asianmuikaisesti informoitu velallista oikeudesta saada perintä keskeytettyä, velallisella ei 10 §:n 3 momentin nojalla pääsääntöisesti ole velvollisuutta korvata perintäkuluja.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi uudet säännökset, joilla täydennetään 1 momentin 1 kohdassa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa maksuvaatimuksessa velkojan nimi.

Ensiksikin ehdotetaan säädettäväksi, että jos velkojasta perintävaiheessa käytetään eri nimeä kuin saatavan perusteena olevassa sopimuksessa tai muussa toimessa, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava myös velkojasta alun perin käytetty nimi. Säännös kattaa esimerkiksi tilanteet, joissa velkojana olevan yhtiön toiminimi on sopimuksen tekemisen jälkeen muuttunut tai kunnan palvelumaksusaataavaa perittäessä velkojana olevan kunnan nimi on kuntaliitoksen seurauksena muuttunut. Säännös koskee myös esimerkiksi tilannetta, jossa velkojana oleva yhtiö on sopimusta tehtäessä käyttänyt aputoiminimeään, mutta perintävaiheessa velkojasta käytetään päätoiminimeä. Tällaisissa tilanteissa maksuvaatimuksesta tulee siis ilmetä sekä velkojan nyt käyttämä nimi että se nimi, jota velkojasta alun perin on käytetty.

Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan siirrettyä saatavaa perittäessä maksuvaatimuksessa on ilmoitettava myös alkuperäisen velkojan nimi.

Momentissa edellytetyt tiedot ovat usein velalliselle välttämättömiä, jotta hän kykenee vaikeuksitta yksilöimään maksuvaatimuksessa tarkoitettua saatavaa. Säännöksen avulla voidaan vähentää tilanteita, joissa velalliselle syntyy tarve ottaa yhteyttä toimeksisaajaan saatavan oikeellisuuden selvittämiseksi tai joissa velallinen kiistää saatavan aiheettomasti.

Pykälän 4 momentti vastaa nykyisen 5 §:n 2 momenttia.

6 §. *Kuluttajasaatavan velkomien tuomioistuimessa.* Pykälää ehdotetaan täsmennettäväksi vastaavalla tavalla kuin ehdotettua 5 §:ää. Muutoksen tarkoituksena on selventää myös tuomioistuimessa velottavien kuluttajasaataavien osalta, että pykälää on noudatet-

tava vain silloin, kun perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava perii kuluttajasaataavaa toisen lukuun tai toisen elinkeinonharjoittajan sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirtämää kuluttajasaataavaa.

Uusien 4 b ja 4 c §:n vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että maksuvaatimusta ei edellytetä, jos velallinen on 4 b §:ssä tarkoitettulla tavalla kiistänyt maksuvelvollisuutensa tai 4 c §:n mukaisesti pyytänyt perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään.

7 §. *Tratan käyttö.* Pykälän 1 momentissa säädetään tratan käyttämisen edellytyksistä. Säännös vastaa asiallisesti pääpiirteissään luottotietolain 24 §:n 1 momentin 7 kohtaa. Tratan käyttöä koskevien edellytysten kirjaaminen myös perintälakiin on kuitenkin tarpeellista, sillä luottotietolakia sovelletaan vain luottotietojen käsittelyyn. Ehdotetun säännöksen johdosta olisi selvää, että laissa säädetyt tratan käytön edellytykset koskevat myös velkojaa ja toimeksisaajaa. Tällöin myös vahinko, joka aiheutuu tratan käyttämisestä lain vastaisesti, tulee korvattavaksi tämän lain 15 §:n nojalla.

Ehdotuksen mukaan trattaa saataisiin käyttää vain erääntyneen, selvän ja riidattoman saatavan perimiseksi. Trattaa ei siis saa edes lähettää velalliselle, jos velkoja tai toimeksisaaja tietää, että saatavan oikeellisuudesta on epäselvyyttä tai erimielisyyttä.

Saatavaa ei voida pitää riidattomana, jos velallinen on kiistänyt maksuvelvollisuutensa. Toisaalta esimerkiksi velallisen ilmoitus, että hän ei kykene maksamaan saatavaa, tai pyyntö saada lisää maksuaikaa ei merkitse sitä, että saatava olisi käynyt riitaiseksi.

Jos velallinen on kiistänyt maksuvelvollisuutensa esittämättä kiistämiselle perustetta, velkoja voi kehottaa velallista yksilöimään, millä perusteella maksuvelvollisuus kiistetään. Velkoja tarvitsee tiedon kiistämisen perusteesta muun muassa voidakseen laatia oikeanlaisen haastehakemuksen käräjäoikeudelle.

Edellä 4 b §:n 3 momentin perusteluissa mainitusta syystä ehdotetaan säädettäväksi, että 7 §:ää sovellettaessa suoraan ulosotto-kelpoista saatavaa pidetään riidattomana, jollei velallinen ole tehnyt perustevalitusta tai

käyttänyt muuta siihen rinnastettavaa oikeus-
suojakeinoa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan pykälän 2 momenttia vastaavalla tavalla, että kuluttajasaatavan perimiseksi ei saa koskaan käyttää trattaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tratan käytön edellytykseksi se, että velalliselle on aikaisemmin annettu tai lähetetty maksumuistutus. Maksumuistutusta edellytetään ennen kaikkea sen vuoksi, että näin voidaan varmistua saatavan riidattomuudesta.

Maksumuistutuksessa tulee asettaa vähintään seitsemän päivän määräaika saatavan maksamiselle tai saatavaa koskevien huomautusten tekemiselle. Tratan saisi lähettää vasta, kun määräaika on päättynyt.

Pykälän 4 momentissa säädetään tratan ja 3 momentissa tarkoitetun maksumuistutuksen toimittamisesta velalliselle. Säännöstä sovellettaessa voidaan ottaa huomioon, mitä 5 §:n 2 momentin perusteluissa on esitetty.

Pykälän 5 momentti koskee tratan julkaisemisen tai luottotietorekisterin pitäjälle ilmoittamisen edellytyksiä. Luottotietolaissa olevaa säännöstä vastaavasti ehdotetaan, että tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan kymmenen päivän kuluttua sen lähettämisestä.

Ehdotetussa 1 momentissa säädetyistä tratan käytön edellytyksistä seuraa, että trattaa ei saa julkaista eikä ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin, jos velallinen vasta tässä vaiheessa kiistää maksuvelvollisuutensa.

Pykälän 6 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan pykälän 1 momenttia. Kirjoitusasia on kuitenkin muutettu sen selventämiseksi, että säännöksellä on tarkoitettu estää vain ennen perintälain säätämistä käytössä ollut julkisen notaarin toimittama protesti.

10 §. Perintäkulujen korvaaminen. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan momentin ensimmäistä virkettä.

Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan kuitenkin täsmennettäväksi yleisperustelujen jaksossa 3.7 mainituista syistä. Säännöksen uudella sanamuodolla selvennetään sitä, että velallinen on vastuussa perintäkulujen korvaamisesta vain pääsaatavan velkojalle. Perimistoimistolla tai muulla toimeksisaajalla ei siis ole oikeutta vaatia velalliselta korvausta perintäkuluista omista nimissään. Näin on

riippumatta siitä, onko saatava suoraan ulosottokelpoinen vai ei.

Velalliselta saa vaatia toimeksisaajan suorittamasta perinnästä aiheutuneina kuluina enintään sitä rahamäärää, jonka velkoja on sen ja toimeksisaajan välisen sopimuksen perusteella suorittanut tai velvollinen suorittamaan toimeksisaajalle. Lain mukaista ei siten ole menettely, jossa velalliselta vaaditaan perimistoimiston suorittamien toimenpiteiden perusteella korvausta perintäkuluista esimerkiksi 50 euroa, vaikka velkoja ei sen ja perimistoimiston välisen sopimuksen mukaan ole velvollinen suorittamaan perimistoimistolle tätä määrää.

Jos velallinen riitauttaa toimeksisaajan suorittamaan perintään perustuvien perintäkulujen oikeellisuuden, velkojalla on näyttövelvollisuus siitä, että se tosiasiallisesti on suorittanut tai on velvollinen suorittamaan toimeksisaajalle sen rahamäärän, jota velalliselta vaaditaan perintäkuluina.

Pykälän 2 momentti vastaa nykyisen 1 momentin jälkimmäistä virkettä.

Pykälän 3 momentti vastaa nykyistä 2 momenttia. Siihen on kuitenkin lisätty viittaukset uusiin 4 b, 4 c ja 5 a §:ään sekä uudistettuun 7 §:ään.

Pykälän nykyisen 3 momentin sisältö on siirretty uuteen 10 f §:ään.

10 a §. Kuluttajasaatavan perintäkulujen enimmäismäärät. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi kuluttajasaatavaa koskevien perintäkulujen enimmäismääriin ja niiden porrastukseen liittyviä muutoksia.

Momentin mukaiset euromäärät ovat enimmäismääriä. Perittävien kulujen tulee yksittäistapauksessa aina täyttää myös 10 §:ssä säädettävä kohtuullisuusvaatimus.

Ehdotetuissa säännöksissä tarkoitettuun saatavan pääomaan ei lueta luoton käsittelykuluja tai muita luottokustannuksia.

Momentin 1 kohta vastaa voimassa olevaa lakia.

Momentin 2—5 kohta koskevat 5 §:ssä tarkoitettua maksuvaatimuksesta perittävien kulujen enimmäismäärää eri tilanteissa. Maksuvaatimuksella tarkoitetaan tässä laissa 5 §:n mukaisesti vain sellaista 5 a §:n mukaiset sisältövaatimukset täyttävää maksukehotusta, jonka perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava antaa tai lähettää velalliselle peri-

essään kuluttajasaatavaa toisen lukuun tai sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirrettyä kuluttajasaatavaa.

Jos velkoja itse perii omaa saatavaansa velalliselta, velkojan lähettämistä kirjallisista maksukehotuksista ei siis saada periä kuluja 2—4 kohdan mukaisesti, vaan 1 kohdan mukaisesti. Tämä vastaa voimassa olevan 10 a §:n perusteluissa esitettyä (HE 21/2004 vp, s. 8). Asiaan ei vaikuta se, mitä nimitystä velkoja maksukehotuksesta käyttää ja mitä tietoja maksukehotus sisältää.

Momentin 3 kohdassa ehdotettu maksuvaatimuksesta perittävän enimmäiskulun korotus 12 eurosta 14 euroon korottaa vastaavasti pysäköintivirhemaksuun liittyvää viivästysseuraamusta. Tämä johtuu siitä, että pysäköintinvalvonnasta annetun lain (727/2011) 17 §:n 2 momentissa on viivästysseuraamuksen suuruuden osalta viitattu käsillä olevassa kohdassa säädettyyn euromäärään.

Momentin 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi alhaisempi perintäkulujen enimmäismäärä samaa saatavaa koskevalle uudelle maksuvaatimukselle.

Momentin 5 kohta sisältää erityissäännöksen maksuvaatimuksesta veloittavien kulujen enimmäismäärästä tilanteessa, jossa saatavaa perii säännöksessä tarkemmin yksilöity, velkojan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluva perintätoiminnan harjoittaja. Tällainen perintätoiminnan harjoittaja saisi vaatia maksuvaatimuksesta kuluja 2—4 kohdassa säädettyjen enimmäismäärien asemesta enintään 5 euroa eli saman määrän kuin velkoja itse momentin 1 kohdan mukaan saa periä kirjallisesta maksumuistutuksesta.

Säännöksessä viitattu perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain 1 §:n 3 momentin 1 kohta koskee perintätoimintaa, jota valtion, kunnan, kuntayhtymän tai seurakunnan määräysvallassa kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla oleva yhteisö tai säätiö harjoittaa toisen samassa asemassa olevan yhteisön tai säätiön taikka valtion, kunnan, kuntayhtymän tai seurakunnan lukuun. Saman momentin 2 kohta puolestaan koskee yhteisön tai säätiön saatavien perintää, jos toimeksiantaja ja perintätoiminnan harjoittaja kuuluvat samaan kirjanpitolaissa tarkoitettuun konserniin tai

jos toimeksiantaja ja perintätoiminnan harjoittaja ovat saman luonnollisen henkilön määräysvallassa.

Momentin 6 kohdassa säädettäisiin, että kuluttajasaatavaa perittäessä saa velallisen pyynnöstä tapahtuvasta maksuajan pidennyksestä velalliselta vaatia kuluja enintään 5 euroa.

Säännös koskee sekä velkojan omaa että toimeksisaajan suorittamaa perintää.

Maksuajan pidennyksellä tarkoitetaan säännöksessä sellaista velallisen pyynnöstä tapahtuvaa toimenpidettä, jolla velalliselle annetaan maksulykkäystä erääntyneen saatavan suorittamiseen. Kyse voi olla esimerkiksi siitä, että velalliselle lähetetyssä maksuvaatimuksessa on asetettu määräpäivä, johon mennessä saatava tulee suorittaa uhalla että asia siirretään oikeudelliseen perintään, ja tuota määräpäivää sittemmin velallisen pyynnöstä siirretään myöhemmäksi.

Säännös ei koske ennen saatavan erääntymistä tehtäviä sopimuksia luottoajan pidentämisestä tai eräpäivän siirrosta. Tällöin ei ole kyse perintälain soveltamisalaan kuuluvasta erääntyneen saatavan perinnästä.

Ehdotettu 5 euron enimmäismäärä kattaa kaikki kulut, joita maksuajan pidennyksestä velkojalle aiheutuu, mukaan luettuna velalliselle mahdollisesti lähetettävä vahvistus maksuajan pidennyksestä ja laskelma siitä määrästä, joka velallisen tulee pidennetyn maksuajan jälkeen suorittaa. Maksuajan pidennyksen yhteydessä ei siis voida vaatia velalliselta erillistä korvausta uuden maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen lähettämisestä.

Selvää on, että velkoja ei voi veloittaa kuluja maksuajan pidennyksestä, joka ei perustu velallisen pyyntöön. Maksuajan pidennyksestä ei siis voi vaatia kuluja pelkästään sillä perusteella, että velallinen tosiasiallisesti suorittaa saatavan myöhemmin kuin määräpäivänä.

Ehdotettu säännös ei koske sitä, onko velallisella velvollisuus maksaa viivästyskorkea siirtoajalta. Tämä ratkaistaan sopimusehtojen ja korkolain säännösten perusteella.

Momentin 7 kohdassa säädettävä maksusuunnitelman enimmäiskulu, tilanteesta riippuen joko 20, 30 tai 50 euroa, on tarkoitettu kattamaan muun muassa seuraavat maksu-

suunnitelman laatimiseen ja valvontaan liittyvät työvaiheet:

- luottotietojen ja muiden maksusuunnitelman realistisuuden arvioimiseen tarvittavien tietojen tarkistaminen
- maksusuunnitelman ehtojen selvittäminen velalliselle
- maksusuunnitelman vahvistaminen velalliselle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla
- lyhennykskirjeiden tai vastaavien lähettäminen velalliselle maksusuunnitelman mukaisten maksuerien suorittamista varten
- maksusuunnitelman noudattamisen valvonta sekä
- suoritusten tilittäminen ja raportointi velkojalle.

Maksusuunnitelman enimmäiskulu on tarkoitettu kattamaan myös suunnitelman tavanomaiset ja vähäiset muutokset, kuten yksittäisiä maksueriä koskevat maksuajan pidennykset tai kokonaismaksuajan pidentäminen. Jos maksusuunnitelmaa muutetaan olennaisesti, toimenpide voidaan rinnastaa uuden suunnitelman tekemiseen, josta voidaan 10 c §:n 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä veloittaa erikseen.

Kyseinen kohta koskee sekä velkojan omaa että toimeksisaajan suorittamaa perintää.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 3 momenttiin on tehty lakitekninen muutos.

10 b §. *Perintätoimien aikarajat kuluttajasaatavan perinnässä.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momenttiin on tehty 10 a §:n 1 momentin muuttamisesta johtuva seuranaismuutos.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, jolla estetään kulujen periminen alle 14 päivän pituisista maksuajan pidennyksistä.

10 c §. *Kulukorvaukseen oikeuttavien maksuvaatimusten ja maksusuunnitelmien enimmäismäärät kuluttajasaatavan perinnässä.* Pykälän 1 momentin mukaan saman kuluttajasaatavan perinnässä velalliselta ei saa vaatia perintäkuluja useammasta kuin kahdesta 5 §:ssä tarkoitettusta maksuvaatimuksesta eikä useammasta kuin yhdestä 10 a §:n 1 mo-

mentin 7 kohdassa tarkoitettusta maksusuunnitelmasta.

Pykälä ei estä lähettämästä velalliselle useampia maksuvaatimuksia tai tekemästä velallisen kanssa useampia maksusuunnitelmia kuin momentissa säädetään. Kyse on vain siitä, kuinka usean maksuvaatimuksen tai maksusuunnitelman kuluista velalliselta voidaan enintään vaatia korvausta.

Pykälä koskee vain kulukorvaukseen oikeuttavien maksuvaatimusten ja maksusuunnitelmien enimmäismäärää. Se ei siis vaikuta oikeuteen vaatia korvausta kuluista, jotka ovat aiheutuneet muunlaisista perintätoimista, esimerkiksi 10 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettusta maksuistutuksesta tai saman momentin 6 kohdassa tarkoitettusta maksuajan pidennyksestä.

Ilmaisu ”sama saatava” tarkoitetaan ehdotetussa pykälässä samaan sopimukseen perustuvia tai muuten samasta perusteesta johtuvia saatavia. Näin on yleensä silloinkin, kun saatava on eräänynyt useassa erässä. Jos esimerkiksi vuokrasopimukseen perustuvia vuokria on maksamatta usealta kuukaudelta, kyse on yhdestä saatavasta. Se, että kyse on useassa erässä eräänntyneestä saatavasta, saattaa tapauskohtaisesti oikeuttaa poikkeamaan 1 momentissa säädettyistä perintätoimien enimmäismääristä 2 momentin nojalla.

Asiaa on kuitenkin arvioitava toisin, jos kyseiseen sopimussuhteeseen perustuvat saatavat on välillä maksettu kokonaan pois ja perintä myöhemmin käynnistyy kokonaan uudelleen. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa vuokralainen jättää vuonna 2013 vuokria maksamatta, niitä peritään ja saatavat maksetaan kahden maksuvaatimuksen jälkeen. Jos vuokralainen vuonna 2014 jättää uudelleen vuokraa maksamatta, kyse ei enää ole saman saatavan perinnästä eikä vuonna 2013 esitettyjä maksuvaatimuksia oteta huomioon määriteltäessä, kuinka monen uuden maksuviivästyksen johdosta suoritettun perintätoimen kuluista velalliselta saadaan vaatia korvausta.

Pykälän 2 momentissa säädetään siitä, millä edellytyksillä 1 momentissa säädetty enimmäismäärät saadaan ylittää.

Erityinen aihe ylittää enimmäismäärät voi olla esimerkiksi se, että saatava on eräännytynyt useassa erässä. Tällöin on kuitenkin

huomattava, että 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetystä kiellosta aiheuttaa velalliselle tarpeettomia kuluja seuraa, että eri aikaan erääntyneitä maksueriä koskevat maksukehotukset on niin pitkälle kuin mahdollista kootava samaan maksuvaatimukseen.

Erityinen aihe ylittää enimmäismäärät voi liittyä myös esimerkiksi siihen, että velallinen on tahallaan vaikeuttanut perintää antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja.

Erityinen aihe ylittää maksuvaatimusten enimmäismäärä voi olla esimerkiksi se, että samassa velassa on useampia osallisia, joille kullekin on lähetettävä omat maksuvaatimuksensa.

Erityinen aihe ylittää maksuvaatimusten enimmäismäärä voi liittyä myös esimerkiksi siihen, että velallinen on laiminlyönyt noudattaa tekemäänsä maksusuunnitelmaa. Tällöin velalliselle saadaan 1 momentissa säädetyn enimmäismäärän estämättä lähettää vielä maksuvaatimus, jossa ilmoitetaan, ettei maksusuunnitelmaa ole noudatettu ja että asia siirtyy oikeudelliseen perintään, sekä tarvittaessa muistuttaa velallista maksuhäiriötietojen ilmoittamisesta ja merkitsemisestä luottotietorekisteriin. Asiaa voi kuitenkin olla syytä arvioida toisin, jos maksusuunnitelma on jo alun perin ollut epärealistinen suhteessa velallisen ennakoitavissa olleeseen maksukykyyn.

Erityisenä aiheena ylittää maksuvaatimusten enimmäismäärä voidaan pitää myös esimerkiksi sitä, että velkojan on muistutettava velallista velasta, joka uhkaa vanhentua, jollei vanhentumista katkaista.

Erityinen aihe periä kuluja useammasta kuin yhdestä maksusuunnitelmasta voi olla esimerkiksi se, että velallinen ei ole kyennyt noudattamaan ensimmäistä maksusuunnitelmaa sen vuoksi, että hänen olosuhteensa ovat maksusuunnitelman tekemisen jälkeen muuttuneet sellaisen syyn vuoksi, jota velkoja tai toimeksisaaja ei ole voinut käytettävissään olleiden riittävien tietojen perusteella ottaa huomioon maksusuunnitelman sisällöstä neuvoteltaessa.

Toisaalta erityistä aihetta periä kuluja useammasta kuin yhdestä maksusuunnitelmasta ei ole esimerkiksi tilanteessa, jossa velallinen ei ole kyennyt noudattamaan ensimmäistä

maksusuunnitelmaa eikä velkoja tai toimeksisaaja ollut sitä tehtäessä varmistunut riittävien tietojen perusteella siitä, että se on realistinen suhteessa velallisen maksukykyyn.

10 d §. *Velallisen kokonaiskuluvastuu kulluttajasaatavan perinnässä.* Pykälän 1 momentti vastaa tarkoitukseltaan voimassa olevan 10 c §:n 1 momenttia. Velallisen kokonaiskuluvastuun enimmäismääriä ja niiden porrastusta ehdotetaan kuitenkin yleisperustelujen jaksossa 3.5 mainituista syistä muutettavaksi.

Pykälän 2 momentti vastaa pääosin voimassa olevan 10 c §:n 2 momenttia ja on tarkoitettu sovellettavaksi samalla tavalla kuin nykyinen säännös.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan 10 c §:n 2 momentin viimeistä virkettä muutettuna siten, että kokonaiskuluvastuun enimmäismäärä olisi nykyisen 59 euron sijasta 51 euroa.

10 e §. *Vakiokorvaus perintäkuluista.* Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohdan säännökset. Pykälä koski 1. lakiehdotuksessa tarkoitettuja maksuja eli sellaisia maksuja, jotka elinkeinonharjoittajan tai hankintayksikön on suoritettava elinkeinonharjoittajalle vastikkeena hankkimastaan tavarasta tai palvelusta.

Pykälän nojalla velkojalla on oikeus saada velalliselta 40 euroa vakiokorvauksena perintäkuluista, jos edellä tarkoitettu maksu on viivästynyt siten, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon. Se, milloin velkojalla on oikeus viivästyskorkoon, määräytyy lähinnä korkolain säännösten perusteella.

Oikeus vakiokorvaukseen syntyy suoraan maksuviivästyksen perusteella. Se ei siis edellytä, että velkoja olisi lähettänyt velalliselle maksumuistutuksen tai ryhtynyt muihin toimenpiteisiin saatavan perimiseksi. Jos velkoja on ryhtynyt perimään saatavaansa ja tästä on aiheutunut hänelle 10 §:n nojalla korvattavia tosiasiallisia perintäkuluja, velkojalla on oikeus saada niistä korvaus vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää vakiokorvauksen määrän.

Jos maksu on sovittu suoritettavaksi useassa erässä ja useamman maksuerän suorittaminen viivästyy, velkojalla on oikeus 40 euron vakiokorvaukseen perintäkuluista kunkin viivästyneen maksuerän osalta erikseen.

Kuten 2 §:stä ilmenee, pykälä on velallisen hyväksi pakottava. Velallista sitovasti ei siten ole mahdollista sopia esimerkiksi, että vakio- korvauksen määrä on suurempi kuin 40 euroa tai että vakio- korvausta ei vähennetä 10 §:n nojalla korvattavista tosiasiallisista perintä- kuluista. Selvyyden vuoksi voidaan kuitenkin todeta, että perintälain pakottavuussäännös ei estä ottamasta esimerkiksi kahden elinkei- nonharjoittajan väliseen sopimukseen ehtoa viivästysakosta tai muusta sellaisesta mak- suviivästyksen seuraamuksesta, jolla ei ole yhteyttä perintäkulujen korvausvelvollisuu- teen.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 8—10 §:n säännökset estävät sellaisten perintäkulujen korvausvelvollisuutta koskevien sopimuseh- tojen käyttämisen, jotka ovat kohtuuttomia velkojaa kohtaan. Erityisesti on huomattava, että 1. lakiehdotuksen 8 §:n 3 momentin mu- kaan sopimusehto, jonka mukaan velkojalla ei ole oikeutta korvaukseen perintäkuluista perintälain mukaisesti, on tehoton, jollei eh- don käyttämiseen ole perusteltua syytä.

10 f §. *Perintäkulujen suora ulosottokel- poisuus.* Pykälä on uusi.

Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voi- massa olevaa 10 §:n 3 momenttia. Säännök- sessä tarkoitetaan ilmaisulla ”perinnästä vel- kojalle aiheutuvat kulut” samaa kuin 10 §:n 1 momentissa. Perimistöimisto ei näin ollen voi enää jatkossa hakea perintäkulujen ulos- ottoa omista nimissään. Asiaa on käsitelty tarkemmin yleisperustelujen jaksossa 3.7 ja 10 §:n perusteluissa.

Suoraan ulosottokelpoisen saatavan velkoja on vastuussa paitsi pääsaatavan myös velalli- selta vaadittavien perintäkulujen oikeellisuu- desta.

Jos velallinen katsoo, että momentissa tar- koitetut suoraan ulosottokelpoiset perintäku- lut on määrätty virheellisesti, hän voi tehdä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta ane- tun lain 9 §:ssä tarkoitetun perustevalituksen. Ehdotetun 5 a §:n 1 momentin 6 kohdan mu- kaan velalliselle on maksuvaatimuksessa il- moitettava tästä mahdollisuudesta.

Pykälän 2 momentti koskisi sellaisia suo- raan ulosottokelpoisia saatavia, jotka eivät ole kuluttajasaatavia. Toisin kuin nykyisin, myös näiden saatavien perinnästä velkojalle aiheutuvat kulut olisivat suoraan ulosottokel-

poisia momentissa säädettyihin enimmäis- määriin saakka.

Jos perintäkuluja on 10 §:n 1 momentin mukaisesti aiheutunut suurempi määrä, ne ovat nyt kysymyksessä olevassa säännökse- sä tarkoitettujen euromäärien ylittävältä osal- ta ulosottokelpoisia vain, jos niistä on ulosot- tokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettu ulosotto- peruste.

Momentin 1 kohta koskee tilannetta, jossa suoraan ulosottokelpoinen yrityssaatava koostuu 10 e §:ssä tarkoitetuista maksuista. Tällaisia ovat esimerkiksi eräät vakuutus- maksut. Tällöin kulusaatava on suoraan ulos- ottokelpoinen 10 e §:ssä säädettyyn euromää- rään saakka eli enintään 40 euroon saakka kutakin viivästynyttä maksuerää kohti. Sään- nökseen soveltamiseen ei vaikuta se, onko velkoja yksilöinyt kuluvaatimuksensa viit- taamalla 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tosiasiallisiin kuluihin vai 10 e §:ssä tarkoi- tettuun vakio- korvaukseen.

Momentin 2 kohtaa sovelletaan, kun ky- seessä on muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu suoraan ulosottokelpoinen yrityssaatava, esimerkiksi kunnan jätemaksusaatava elin- keinonharjoittajalta. Tällöin kulusaatava on suoraan ulosottokelpoinen siltä osin kuin se ei ylitä suoraan ulosottokelpoisen kulutta- jasaatavan perintäkuluille säädettyjä enim- mäismääriä.

11 a §. *Varojen kohdentaminen saatavan osille.* Pykälä on uusi. Siinä säädettäisiin siit- tä, missä järjestyksessä saatavan eri osille kohdennetaan suorituksia. Pykälää sovelle- taan riippumatta siitä, periikö saatavaa velko- ja vai toimeksisaaja.

Pykälän 1 momentin mukaan perinnässä kertyneet varat saa kohdentaa ensin korolle ja vasta sen jälkeen pääomalle. Säännös koskee sekä varsinaisen saatavan ja sille kertyvän koron keskinäistä etusijajärjestyttä että perin- täkulujen ja niille kertyvän koron keskinäistä etusijajärjestyttä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettä- väksi, että varoja saa kohdentaa perintäku- luille ja niiden korolle vasta saatavan ja sen koron tultua suoritetuiksi. Säännöstä sovel- lettäisiin vain kuluttajasaatavien perintään.

Säännökseen soveltamiseen ei vaikuta se, et- tä saatava erääntyy useassa erässä. Jos esi- merkiksi vakuutuksenottajalta on jäänyt

maksamatta jonkin aikaisemman vakuutusmaksuerän perinnästä aiheutuneet kulut ja hän myöhemmin uuden vakuutusmaksuerän erääntyessä suorittaa sen pääoman, hänen suorituksensa on luettava uuden vakuutusmaksuerän eikä perintäkulujen suorituksiksi.

Jos saatava erääntyy useassa erässä, kohdentamisjärjestys koskee vain sitä osaa saatavasta, joka on varojen kertymisajankohtana erääntynyt. Velallisen suorituksen saa siten kohdentaa perintäkuluille sen estämättä, että velan pääomasta on suorittamatta sellainen osuus, joka ei ole vielä erääntynyt.

Niin kuin 4 §:n perusteluissa on todettu, esinevakuusoikeuksien käyttäminen ei ole perintälaisissa tarkoitettua perintää. Ehdotettu säännös ei näin ollen vaikuta vakiintuneeseen käytäntöön, jonka mukaan esimerkiksi pantin myymisestä saatu kauppahinta käytetään ensisijaisesti myyntikustannusten kattamiseen ja vasta sen jälkeen saatavan suorituksiksi.

Pykälässä säädetystä kohdentamisjärjestyksestä saadaan poiketa velallisen eduksi. Pykälä ei siten estä velkojaa kohdentamasta velallisen suoritusta ensiksi saatavan pääomalle ja vasta sen jälkeen korolle. Sopimus tai muu järjestely, jolla kohdentamisjärjestyksestä poiketaan velallisen vahingoksi, on 2 §:n nojalla tehoton.

Pykälä koskee vain velallisen ja velkojan välistä velkasuhdetta. Pykälä ei vaikuta siihen, milloin toimeksisaajalla on sen ja velkojan välisen sopimuksen perusteella oikeus saada velkojalta palkkiota perintätoimeksiannon hoitamisesta.

13 §. Pakkokeinot. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi viittauksella uusiin 4 b, 4 c ja 5 a §:ään. Momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi viittaus velallisen tiedonsaantioikeutta koskevaan 4 a §:ään, jotta laiminlyönteihin myös tämän pykälän noudattamisessa voidaan tarvittaessa tehokkaasti puuttua.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus uuteen 4 b §:ään ja uudistettuun 7 §:ään. Myös tähän momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus 4 a §:ään.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

14 §. Kiellon määrääminen. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momentin mukaan kuluttaja-asiamies voisi määrätä 13 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiellon ja asettaa sen tehosteeksi uhkasakon asiassa, joka ei ole lain soveltamisen kannalta tai muuten merkitykseltään huomattava. Kuluttaja-asiamiehen kiello-oikeuden asiallinen ulottuvuus olisi siten sama kuin Kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n 2 momentin mukaan. Jos asia on merkitykseltään huomattava, kuluttaja-asiamiehen olisi haettava markkinaoikeudelta kiellon määräämistä.

Kuluttaja-asiamiehen kiellopäätökseen tyytymätön elinkeinonharjoittaja voisi saattaa päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Pykälän 3 momentin mukaan kuluttaja-asiamies voisi antaa väliaikaisen kiellon ja asettaa sen tehosteeksi uhkasakon siten kuin Kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.

Pykälän 4 momentti vastaa voimassa olevan pykälän 2 momenttia.

15 §. Korvausvastuu. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetty korvausvastuu koskisi kaikkia perintää suorittavia — sekä velkojia että toimeksisaajia — eikä pelkästään perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavia, kuten nykyisin.

Pykälän nojalla tulee tyypillisesti korvattavaksi perinnän kohteena olleelle henkilölle aiheutuneita selvittelykuluja, esimerkiksi puhelimen käytöstä ja tositteiden hankkimisesta aiheutuneita kuluja. Pykälän nojalla on kuitenkin korvattava myös esimerkiksi taloudellinen vahinko, joka elinkeinonharjoittajalle on aiheutunut siitä, että siihen kohdistetussa perinnässä on käytetty trattaa lain vastaisesti.

Pykälän 1 momentti koskee velkojan korvausvastuuta. Sen nojalla velkoja olisi vastuussa paitsi velkojan omasta myös toimeksisaajan virheellisestä menettelystä aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Velallinen voisi siis vaatia velkojalta korvausta esimerkiksi velkojan käyttämän perimistöimiston velalliselle aiheuttamasta vahingosta.

Pykälän 2 momentin mukaan vahinkoa kärsineellä olisi kuitenkin oikeus vaatia korvausta toimeksisaajan virheellisestä menettelystä aiheutuneesta vahingosta myös suoraan toimeksisaajalta.

Vahinkoa kärsinyt voisi valita, vaatiiko hän korvausta toimeksisaajan virheellisestä me-

nettelystä aiheutuneesta vahingosta 1 momentin nojalla velkojalta vai 2 momentin nojalla toimeksisaajalta vai yhteisvastuullisesti kummaltakin.

Pykälän 3 momentti koskee velkojan takautumisoikeutta tilanteessa, jossa velkoja on joutunut 1 momentin nojalla maksamaan korvausta toimeksisaajan virheellisen menettelyn vuoksi. Tämä säännös, joka koskee yksinomaan velkojan ja toimeksisaajan välistä suhdetta, on tahdonvaltainen. Siitä voidaan siis velkojan ja toimeksisaajan välisellä sopimuksella poiketa.

Voimaantulosäännökset. Lähtökohtana olisi, että ehdotettua lakia sovelletaan perintään välittömästi lain voimaantulon jälkeen. Velallinen voisi esimerkiksi tehdä 4 c §:ssä tarkoitetun keskeytyspyynnön välittömästi uuden lain tultua voimaan. Samoin esimerkiksi 5 ja 5 a §:n säännöksiä maksuvaatimuksen muodosta ja sisällöstä olisi sovellettava, kun maksuvaatimus annetaan tai lähetetään velalliselle uuden lain voimaantulon jälkeen. Lain 10 a §:n 1 momentin enimmäiskulumääriä sovelletaan perintätoimiin, jotka suoritetaan tämän lain tultua voimaan.

Voimaantulosäännöksen 2 momentti rajoittaa uusien 10 c ja 10 d §:n soveltamista. Jos saatavan perintä on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, tämän lain 10 c ja 10 d §:ää sovelletaan vain sellaisiin perintätoimiin, jotka suoritetaan tämän lain voimaantulon jälkeen. Velallisen kuluvastuu ennen tämän lain voimaantuloa suoritetuista ja tämän lain voimaantulon jälkeen suoritettavista perintätoimista ei kuitenkaan saa yhteenlaskettuna nousta suuremmaksi kuin aikaisemmassa 10 c §:ssä säädettiin.

Uutta 10 e §:ää ja 10 f §:n 2 momenttia sovelletaan 3 momentin mukaan vain saataviin, jotka erääntyvät lain voimaantulon jälkeen.

Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan lain 11 a §:ää sovelletaan sellaisten varojen kohdentamiseen, jotka perinnässä kertyvät sen jälkeen, kun on kulunut yhdeksän kuukautta tämän lain voimaantulosta.

Voimaantulosäännöksen 5 momentin mukaan uutta 15 §:ää ei sovelleta vahinkoihin, jotka ovat aiheutuneet ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneista virheistä ja laiminlyönneistä.

1.3 Korkolaki

4 §. *Viivästyskoron määrä.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jolla pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 6 kohta. Säännöksen mukaan viivästyskoron määrä on kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko, jos viivästys koskee 1. lakiehdotuksessa tarkoitettua maksua eli sellaista maksua, joka elinkeinonharjoittajan tai hankintayksikön on suoritettava elinkeinonharjoittajalle vastikkeena hankkimastaan tavarasta tai palvelusta.

Korkolain 2 §:n mukaan viivästyskorkoa koskeva sääntely on lähtökohtaisesti tahdonvaltaista. Esityksen 1. lakiehdotuksen 8—10 §:n säännökset estävät kuitenkin sellaisten viivästyskoron maksuvelvollisuutta koskevien sopimusehtojen käyttämisen, jotka ovat kohtuuttomia velkojaa kohtaan. Erityisesti on huomattava, että 1. lakiehdotuksen 8 §:n 1 momentti estää sellaisen sopimusehdon käyttämisen, jonka mukaan velkojalla ei ole oikeutta viivästyskorkoon. Jos velallinen on hankintayksikkö, saman pykälän 2 momentti estää lisäksi sellaisen sopimusehdon käyttämisen, jonka mukaan viivästyneelle määrälle on maksettava alemmaa kuin korkolain 4 §:n 2 momentin mukaan määräytyvää viivästyskorkoa.

Pykälän 3 momentti vastaa pykälän nykyistä 2 momenttia lukuun ottamatta uuden 2 momentin lisäämisestä johtuvaa seurannaismuutosta.

12 a §. *Ilmoitus viitekoron vahvistamisesta.* Pykälään ehdotetaan 4 §:n muutoksesta johtuvaa seurannaismuutosta. Suomen Pankin julkaisemassa ilmoituksessa viitekoron vahvistamisesta olisi jatkossa mainittava myös korkolain 4 §:n 2 momentissa säädetyn viivästyskoron suuruus. Näin varmistetaan, että Suomi noudattaa asianmukaisesti direktiivin 8 artiklan 1 kohdan avoimuusvaatimusta.

1.4 Vakuutusopimuslaki

44 §. *Maksun suorittaminen pankkiin.* Niin kuin yleisperusteluissa on selostettu, voimassa oleva pykälä on ristiriidassa maksuviivästysdirektiivin kanssa tilanteissa, joissa va-

kuutuksenottaja on elinkeinonharjoittaja tai hankintayksikkö. Tästä syystä pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sitä sovelletaan vain, jos vakuutuksenottaja on kuluttaja.

Samassa yhteydessä pykälän sisältöä ehdotetaan muutenkin ajantasaistettavaksi ottaen huomioon uusi maksupalveluiden tarjoamista koskeva lainsäädäntö sekä se, että postisiirto- ja postiosoituspalveluita ei ole Suomessa tarjottu enää vuosiin.

Käytännössä vakuutusmaksut suoritetaan tavallisimmin tilisiirtona tai suoraveloituksena. Kuluttajan tällä tavoin suorittama vakuutusmaksu katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona tilisiirron tai suoraveloituksen määrä on veloitettu hänen tililtään. Pykälässä käytetyllä ilmaisulla ”maksettu käteisenä maksupalveluntarjoajan toimipaikkaan” tarkoitetaan esimerkiksi tilannetta, jossa vakuutuksenottaja suorittaa vakuutusmaksun pankin konttorissa käteispanona vakuutuksenantajan tilille.

Jos vakuutuksenottaja ei ole kuluttaja, sovelletaan tilisiirtona tai suoraveloituksena tehdyn maksun oikea-aikaisuuteen jatkossa maksupalvelulain 82 §:ää. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että maksu yleensä katsotaan ajoissa suoritetuksi, jos maksun rahamäärä on maksettu viimeistään eräpäivänä maksusaajan pankin tilille.

1.5 Maanvuokralaki

8 §. Pykälän *1 momentti* vastaa asiallisesti voimassa olevaa lakia.

Pykälän *2 momentti* vastaa asiallisesti voimassa olevan 2 momentin ensimmäistä ja viimeistä virkettä.

Pykälän *3 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi siitä, milloin maksupalveluntarjoajan välityksellä suoritettu vuokra katsotaan maksetuksi. Tarkoitukseltaan vastaava säännös sisältyy nykyisin 2 momentin toiseen virkkeeseen. Syyt säännöksen muuttamiselle on selostettu 4. lakiehdotuksen perusteluissa.

Ehdotetun säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin vuokrasuhteet, jotka kuuluvat maksuviivästysdirektiivin soveltamisalaan. Tällaisia ovat ne vuokrasuhteet, joissa vuokranantaja on elinkeinonharjoittaja ja vuokralainen on elinkeinonharjoittaja tai hankintayksikkö. Kun on kyse tällaisesta vuokrasuhteesta, sovelletaan maksupalvelun-

tarjoajan välityksellä suoritetun vuokranmaksun oikea-aikaisuuteen jatkossa maksupalvelulain 82 §:ää.

Ehdotettu 3 momentti koskisi siis kaikkia muita kuin direktiivin soveltamisalaan kuuluvia vuokrasuhteita. Näistä tyypillisimpiä ovat vuokrasuhteet, joissa vuokralainen on kuluttajan asemassa oleva yksityishenkilö. Niihin sovelletaan ehdotettua säännöstä riippumatta siitä, millainen taho on vuokranantaja.

Myöskään sellaiset vuokrasuhteet, joissa vuokranantaja on julkisyhteisö ja vuokralainen on elinkeinonharjoittaja, eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Tällaisten vuokrasuhteiden osalta nykyistä oikeustilaa ei näin ollen ole tarpeen muuttaa. Niihin sovellettaisiin siten ehdotettua säännöstä, joka johtaa vuokralaisen kannalta edullisempaan lopputulokseen kuin maksupalvelulain 82 §.

1.6 Laki asuinhuoneiston vuokrauksesta

35 §. *Vuokran maksutapa.* Pykälän *1 momentti* vastaa asiallisesti voimassa olevan 1 momentin ensimmäistä virkettä ja 4 momenttia.

Pykälän *2 momentin* osalta viitataan 5. lakiehdotuksen 8 §:n 3 momentin perusteluissa esitettyyn.

Pykälän *3 ja 4 momentti* vastaavat asiallisesti voimassa olevan pykälän 2 ja 3 momenttia.

1.7 Laki liikehuoneiston vuokrauksesta

28 §. *Vuokran maksutapa.* Pykälän *1 momentti* vastaa asiallisesti voimassa olevan 1 momentin ensimmäistä virkettä.

Pykälän *2 momentin* osalta viitataan 5. lakiehdotuksen 8 §:n 3 momentin perusteluissa esitettyyn.

Pykälän *3 ja 4 momentti* vastaavat asiallisesti voimassa olevan pykälän 2 ja 3 momenttia.

1.8 Laki elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä

1 §. *Sopimusehtojen sääntely.* Pykälän *1 ja 2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että sopimusehdon käyttämiseen rinnastetaan

sopimuskäytännön soveltaminen. Ehdotettu muutos on tarpeen, koska direktiivin 7 artiklan säännökset koskevat paitsi kohtuuttomia sopimusehtoja myös kohtuuttomia sopimuskäytäntöjä. Asiaa on käsitelty tarkemmin 1. lakiehdotuksen 1 §:n perusteluissa.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevaa.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmaisun ”julkisyhteisö” asemesta käytetään ilmaisua ”hankintayksikkö”. Näin varmistetaan, että lakia direktiivin edellyttämällä tavalla voidaan soveltaa myös julkisoikeudellisiin laitoksiin niiden hankkijassa tavaroita tai palveluja kaupallisina toimin.

1.9 Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta

20 a §. *Liitännäiskustannusten vanhentuminen.* Oikeustilan selkeyttämiseksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädetään liitännäiskustannusten vanhentumisesta. Ehdotettu säännös vastaa asiallisesti vanhentumislain 12 §:n 1 momentin jälkimmäistä virkettä.

Pykälässä tarkoitettuja liitännäiskustannuksia ovat esimerkiksi julkisten saatavien viivästyskorot ja korotukset sekä julkisten saatavien perinnästä aiheutuneet perintäkulut.

1.10 Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä

3 §. *Asian vireillepano.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi perintälain ja elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain muuttamisesta johtuvat seurannaismuutokset.

1.11 Laki kiinteistötoimitusmaksusta

12 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi sen johdosta, että perintälakiin ehdotetaan otettavaksi uusia kuluttajasaatavan perintää koskevia säännöksiä. Koska tarkoituksena on, että kaikkia perintälaiissa olevia säännöksiä kuluttajasaatavan perinnästä aina noudatetaan kiinteistötoimitusmaksuja perittäessä, momenttiin ei enää ole otettu yksityiskohtaista luetteloa näistä säännöksistä.

1.12 Tapaturmavakuutuslaki

38 §. Tapaturmavakuutusmaksu on direktiivin soveltamisalaan kuuluva maksu. Siksi pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus korkolain 4 §:n 1 momenttiin muutetaan kohdistumaan saman pykälän 2 momenttiin.

1.13 Työntekijän eläkelaki

164 §. *Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko.* Työeläkevakuutusmaksu on direktiivin soveltamisalaan kuuluva maksu. Siksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus korkolain 4 §:n 1 momenttiin muutetaan kohdistumaan saman pykälän 2 momenttiin.

1.14 Maatalousyrittäjän eläkelaki

25 §. *Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko.* Ehdotus vastaa 13. lakiehdotusta.

1.15 Yrittäjän eläkelaki

123 §. *Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko.* Ehdotus vastaa 13. lakiehdotusta.

1.16 Merimieseläkelaki

146 §. *Eläkevakuutusmaksun viivästyskorko.* Ehdotus vastaa 13. lakiehdotusta.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua niiden vahvistamisesta. Ehdotettu kolmen kuukauden aika vahvistamisen ja voimaantulon välillä on tarpeen, jotta yritykset ja hankintayksiköt ehtivät sopeuttaa toimintansa uuden lainsäädännön vaatimuksiin. Lakien olisi joka tapauksessa tultava voimaan viimeistään 16.3.2013, jolloin direktiivin täytäntöönpanon määräaika päättyy.

Perintälakiehdotukseen sisältyvän siirtymäsäännöksen mukaan perintälain 11 a §:ää, joka koskee perinnässä kertyneiden varojen kohdentamista saatavan osille, alettaisiin soveltaa vasta yhdeksän kuukauden kuluttua

lain voimaantulosta. Näin varataan velkojahoitoon riittävästi aikaa sopeuttaa tietojärjestelmänsä vastaamaan uutta sääntelyä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kaupallisten sopimusten maksuehdoista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan maksuihin, jotka elinkeinonharjoittajan tai hankintayksikön on suoritettava elinkeinonharjoittajalle vastikkeena tavarasta tai palvelusta.

Mitä tässä laissa säädetään sopimusehdoista, koskee myös sopimuskäytäntöjä.

2 §

Hankintayksikkö

Tässä laissa tarkoitettuja *hankintayksiköitä* ovat:

- 1) valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset;
- 2) evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä niiden seurakunnat ja muut viranomaiset;
- 3) valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) mukaiset liikelaitokset; sekä
- 4) julkisoikeudelliset laitokset.

Julkisoikeudellisella laitoksella tarkoitetaan 1 momentissa oikeushenkilöä, joka on perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta, ja:

- 1) jota rahoittaa pääasiallisesti hankintayksikkö;
- 2) jonka johto on hankintayksikön valvonnan alainen; taikka

3) jonka hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä hankintayksikkö nimeää yli puolet.

3 §

Pakottavuus

Sopimusehto, joka poikkeaa tämän lain säännöksistä velkojan vahingoksi, on tehoton.

4 §

Maksuajan enimmäiskesto velallisen ollessa hankintayksikkö

Jos velallinen on hankintayksikkö, maksuaika saa olla enintään 30 päivää:

- 1) siitä päivästä, jona velallinen vastaanottaa laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen;
- 2) tavaran tai palvelun vastaanottamispäivästä, jos velallinen vastaanottaa laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen aiemmin kuin tavaran tai palvelun tai jos laskun tai sitä vastaavan maksuvaatimuksen vastaanottamispäivästä ei ole varmuutta;
- 3) tavaran tai palvelun hyväksymis- tai tarkastuspäivästä, jos laissa tai sopimuksessa määrätään hyväksymis- tai tarkastusmenettelystä, jolla tavaran tai palvelun sopimuksenmukaisuus on varmistettava, ja velallinen vastaanottaa laskun tai sitä vastaavan maksu-

vaatimuksen ennen hyväksymistä tai tarkastusta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maksuaika saa olla enintään 60 päivää, jos siitä on nimenomaisesti sovittu ja se on perusteltua sopimuksen erityisluonteen tai -piirteiden vuoksi.

5 §

Maksuajan enimmäiskesto velallisen ollessa elinkeinonharjoittaja

Jos velallinen on elinkeinonharjoittaja, maksuaika saa ylittää 60 päivää vain, jos siitä on nimenomaisesti sovittu.

6 §

Hyväksymis- tai tarkastusmenettelyn enimmäiskesto

Velallinen ei saa 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun hyväksymisen tai tarkastuksen perusteella lykätä maksun suorittamista enempää kuin 30 päivää tavarain tai palvelun vastaanottamisesta, jollei pidemmästä hyväksymis- tai tarkastusajasta ole nimenomaisesti sovittu.

7 §

Maksuerissä maksaminen

Mitä 4—6 §:ssä säädetään, ei estä sopimasta, että maksu suoritetaan useassa erässä.

8 §

Viivästyskorkoa ja perintäkuluja koskevat tehottomat sopimusehdot

Sopimusehto, jonka mukaan velkojalla ei ole oikeutta viivästyskorkoon, on tehoton.

Jos velallinen on hankintayksikkö, tehoton on myös sopimusehto, jonka mukaan velallisen on maksettava viivästyneelle määrälle alempaa kuin korkolain (633/1982) 4 §:n 2 momentin mukaan määräytyvää viivästyskorkoa.

Sopimusehto, jonka mukaan velkojalla ei ole oikeutta korvaukseen perintäkuluista saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 10 ja 10 e §:n mukaisesti, on tehoton, jollei ehdon käyttämiseen ole perusteltua syytä.

9 §

Kohtuuttomat sopimusehdot

Maksuaikaa, hyväksymis- tai tarkastusmenettelyn kestoa, viivästyskorkoa tai perintäkulujen korvaamista koskevan kohtuuttoman sopimusehdon sovitteluun sovelletaan varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain (228/1929) 36 §:ää.

10 §

Kielto

Edellä 8 tai 9 §:ssä tarkoitetun tehottoman tai kohtuuttoman sopimusehdon käyttäminen sopimuksissa on kielletty. Sellaisen ehdon käyttäminen voidaan kieltää tuomioistuimen päätöksellä siten kuin elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetussa laissa (1062/1993) säädetään.

11 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki**saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 3 §:n 2 momentti, 4, 5—7, 10, 10 a—10 c ja 13—15 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentti sekä 10 ja 10 a—10 c laissa 28/2005, 4 § laissa 568/2008 ja 14 § laissa 1538/2001, sekä
lisätään lakiin uusi 3 a, 4 b, 4 c, 5 a, 10 d—10 f ja 11 a § seuraavasti:

3 §

Kuluttajasaatava

Kuluttajasaatavaa koskevia tämän lain säännöksiä noudatetaan myös perittäessä yksityishenkilöltä julkisoikeudellisen oikeushenkilön saatavaa tai julkisen tehtävän hoitamiseen liittyvää saatavaa.

3 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *suoraan ulosottokelpoisella saatavalla* sellaista saatavaa, joka saadaan periä ulosotossa ilman ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettua ulosottooperustetta siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään;

2) *pysyvällä tavalla* tiedonannon toimittamista vastaanottajalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa sen muuttumattomana.

4 §

Hyvä perintätapa

Perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Perinnässä on suh-

tauduttava vastuullisesti maksujärjestelyihin. Kuluttajan kannalta sopimattomasta tai hyvän tavan vastaisesta menettelystä säädetään lisäksi kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvussa ja luotonantajan velvollisuuksista kuluttajaa kohtaan maksuviivästystilanteissa kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:ssä.

Perinnässä ei saa:

1) antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seuraamuksista tai muista velallisen kannalta merkityksellisistä seikoista;

2) aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja taikka tarpeetonta haittaa;

3) vaarantaa velallisen yksityisyyden suojaa.

Vanhentunutta tai muusta syystä lakannutta saatavaa ei saa periä.

4 b §

Maksuvelvollisuuden kiistäminen

Tämän lain mukaista perintää ei saa jatkaa, jos velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa.

Perintää saa kiistämisestä huolimatta jatkaa, jos velallinen ei esitä kiistämiselle perustetta tai vetoaa ainoastaan sellaiseen perusteeseen, jolla selvästi ei ole vaikutusta velallisen maksuvelvollisuuteen.

Suoraan ulosottokelpoisen saatavan perintää saa kiistämisestä huolimatta jatkaa, jollei velallinen ole tehnyt verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 9 §:ssä tarkoit-

tua perustevalitusta tai käyttänyt muuta siihen rinnastettavaa oikeussuojakeinoa.

muistutuksen esittämisestä tai lähettämisestä on kulunut vähintään 14 päivää.

4 c §

Velallisen oikeus pyytää kuluttajasaatavan perinnän keskeyttämistä

Kuluttajasaatavaa perittäessä velallisella on oikeus pyytää perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään. Jos perintä koskee useassa erässä erääntyvää saatavaa, keskeytyspyynnön voi kuitenkin tehdä vain, jos saatava on kokonaisuudessaan eräännytynyt. Velallisen on tehtävä keskeytyspyyntö kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

Keskeytyspyynnön estämättä tämän lain mukaista perintää saa jatkaa, jos siitä aiheutuvista kuluista ei vaadita korvausta velalliselta.

Keskeytyspyynnön estämättä velalliselle saa toimittaa sellaisia kehotuksia ja ilmoituksia, joita velkojalta lain mukaan edellytetään maksuhäiriötiedon ilmoittamiseksi, vanhentumisen katkaisemiseksi tai muuten velkojan oikeuksien säilyttämiseksi.

5 §

Maksuvaatimus kuluttajasaatavan perinnässä

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan on periessään kuluttajasaatavaa toisen lukuun tai sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirrettyä kuluttajasaatavaa annettava tai lähetettävä velalliselle maksuvaatimus.

Maksuvaatimuksen on oltava kirjallinen. Sen saa kuitenkin toimittaa velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, jos velallinen on saatavan eräännyksen jälkeen nimenomaisesti hyväksynyt saatavaa koskevien tiedonantojen toimittamisen tällä tavalla.

Maksuvaatimusta ei saa antaa tai lähettää ennen kuin velallista on saatavan eräännyksen jälkeen muistutettu saatavasta ja maksu-

5 a §

Maksuvaatimuksen sisältö

Edellä 5 §:ssä tarkoitetussa maksuvaatimuksessa on mainittava ainakin:

- 1) velkojan nimi ja osoite;
- 2) saatavan peruste;
- 3) eriteltyinä saatavan pääoma, korko, viivästyskorko ja perintäkulut;
- 4) vaadittu kokonaissumma;
- 5) kenelle, miten ja milloin saatava on maksettava;
- 6) velallisen mahdollisuus esittää huomautuksia saatavan määrästä ja perusteesta sekä missä ajassa huomautukset on esitettävä; jos perittävä on suoraan ulosottokelpoinen saatava, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava velalliselle sellaisen saatavan perinnässä käytettävissä olevat oikeussuojakeinot sekä mahdollisuus hakea maksulykkäystä;
- 7) kenelle huomautukset on esitettävä; jos perittävä on julkisyhteisön saatava, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava myös sen julkisyhteisön perintää hoitavan yksikön tai henkilön yhteystiedot, jolle velallinen voi tehdä saatavaa ja perintää koskevat huomautuksensa.

Jos velallisella on 4 c §:n mukaan oikeus pyytää perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava tästä oikeudesta sekä selostettava, miten keskeytystä on pyydetty ja mitkä ovat pyynnön oikeusvaikutukset.

Jos velkojasta käytetään eri nimeä kuin saatavan perusteena olevassa sopimuksessa tai muussa toimessa, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava myös velkojasta alun perin käytetty nimi. Siirrettyä saatavaa perittäessä maksuvaatimuksessa on ilmoitettava myös alkuperäisen velkojan nimi.

Jos maksuvaatimuksessa ei ole mainittu korkojen laskentaperusteita, velalliselle on ilmoitettava, että hänellä on oikeus pyynnöstä saada selvitys korkojen määräytymisestä.

6 §

Kuluttajasaatavan velkomien tuomioistuimessa

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava, joka perii kuluttajasaatavaa toisen lukuun tai sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirrettyä kuluttajasaatavaa, ei saa vaatia saatavasta maksua tuomioistuimessa ennen kuin 5 §:ssä tarkoitettu maksuvaatimus on annettu tai lähetetty ja siinä mainitut saatavan maksamiselle ja huomautusten esittämiseksi asetetut määräajat ovat päättäneet.

Maksua saa 1 momentin estämättä vaatia, jos:

1) tuomioistuinkäsittelyn siirtyminen saatava aiheuttaa velkojalle oikeudenmenetyksen tai käsittelyn aloittamiseen viivytystä on muu painava syy; taikka

2) velallinen on kiistänyt maksuvelvollisuutensa tai 4 c §:n mukaisesti pyytänyt perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään.

7 §

Tratan käyttö

Maksukehotusta, jossa vaaditaan maksua määräajassa uhalla että kehotuksen noudattamatta jättäminen julkaistaan tai merkitään luottotietorekisteriin, (*tratta*) saa käyttää vain eräänntyneen, selvän ja riidattoman saatavan perimiseksi. Suoraan ulosottokelpoista saatavaa pidetään tätä pykälää sovellettaessa riidattomana, jollei velallinen ole tehnyt perustevalitusta tai käyttänyt muuta siihen rinnastettavaa oikeussuojakeinoa.

Kuluttajasaatavan perimiseksi ei saa käyttää *trattaa*.

Trattaa ei saa lähettää ennen kuin velalliselle on annettu tai lähetetty maksuistutus, jossa on asetettu vähintään seitsemän päivän määräaika saatavan maksamiselle tai saatavaa koskevien huomautusten esittämiseksi, ja määräaika on päättynyt.

Tratan on oltava kirjallinen. Sen saa kuitenkin toimittaa velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, jos velallinen on saatavan erääntymisen jälkeen nimenomaisesti hyväk-

synyt saatavaa koskevien tiedonantojen toimittamisen tällä tavalla. Samat vaatimukset koskevat 3 momentissa tarkoitettua maksuistutusta.

Tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan kymmenen päivän kuluttua sen lähettämisestä.

Tratan maksamisesta kieltäytymistä ei saa selvittää julkisella viranomaistoimituksella.

10 §

Perintäkulujen korvaaminen

Velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset kulut. Korvausvelvollisuus voi perustua sekä velkojan omista perintätoimista aiheutuviin kuluihin että kuluihin, joita velkojalle aiheutuu sen johdosta, että velkojan on suoritettava toimeksisaajalle korvausta perinnän suorittamisesta.

Korvattavien kulujen kohtuullisuutta arvioidessa on otettava huomioon saatavan suuruus, suoritettu työmäärä, perintätehtävän tarkoituksenmukainen suoritustapa ja muut seikat.

Velallinen ei kuitenkaan ole velvollinen korvaamaan perintäkuluja, jos velkoja tai toimeksisaaja on menetellyt 4, 4 b, 4 c tai 7 §:n vastaisesti tai jos perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava ei ole täyttänyt 5 ja 5 a §:n mukaisia velvoitteita, paitsi jos menettelyn moitittavuutta tai laiminlyöntiä voidaan pitää vähäisenä.

10 a §

Kuluttajasaatavan perintäkulujen enimmäismäärät

Kuluttajasaatavaa perittäessä velalliselta saa tässä momentissa mainituista perintätoimista vaatia seuraavat määrät:

1) kirjallisesta maksuistutuksesta enintään 5 euroa;

2) 5 §:ssä tarkoitettua maksuvaatimuksesta enintään:

a) 14 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 100 euroa;

b) 24 euroa, jos saatavan pääoma on yli 100 euroa, mutta enintään 1 000 euroa;

c) 50 euroa, jos saatavan pääoma on yli 1 000 euroa;

3) suoraan ulosottokelpoista saatavaa koskevasta 5 §:n mukaisesta maksuvaatimuksesta enintään 14 euroa;

4) puolet 2 tai 3 kohdassa mainitusta määrästä, jos kyse on samaa saatavaa koskevasta uudesta maksuvaatimuksesta;

5) 5 §:ssä tarkoitettu maksuvaatimuksesta enintään 5 euroa, jos saatavaa perii perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain (517/1999) 1 §:n 3 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu perintätoiminnan harjoittaja;

6) velallisen pyynnöstä tehdystä maksuajan pidennyksestä enintään 5 euroa;

7) yhdessä velallisen kanssa laaditusta koko jäännössaatavan kattavasta maksusuunnitelmasta, joka on tehty kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, enintään:

a) 20 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 100 euroa tai maksusuunnitelma käsittää enintään neljä maksuerää;

b) 30 euroa, jos saatavan pääoma on yli 100 euroa, mutta enintään 1 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;

c) 50 euroa, jos saatavan pääoma on yli 1 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;

d) 20 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen.

Muusta kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu maksumuistutuksesta saa vaatia sen esittämisestä aiheutuvat todelliset kulut. Kulut voidaan periä käytetystä muistuttamistavasta keskimäärin aiheutuvien todellisten kustannusten mukaisina.

Velalliselta saa vaatia todelliset perintäkulut, jos perinnästä on sen edellyttämän tavanomaista suuremman työmäärän vuoksi aiheutunut muita kuin 1 momentissa mainittuja tai siinä säädetyt enimmäismäärät ylittäviä kuluja. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä ilmoitettava kulujen määrän olevan muutoin sovellettavia enimmäismääriä suurempi. Enimmäismääriä ei kuitenkaan saa ylittää, jos perittävänä on suoraan ulosottokelpoinen saatava.

10 b §

Perintätoimien aikarajat kuluttajasaatavan perinnässä

Edellä 10 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu maksumuistutuksesta velalliselta saa vaatia perintäkuluja vain, jos saatavasta on vähintään 14 päivää ennen sen erääntymistä lähetetty velalliselle lasku tai muu erääntymisilmoitus ja erääntymisestä on ennen maksumuistutuksen lähettämistä kulunut vähintään 14 päivää. Jos saatava on sopimuksen mukaan maksettava tietynä eräpäivänä ilman erillistä ilmoitusta, velalliselta saa vaatia perintäkuluja vain, jos eräpäivästä on ennen maksumuistutuksen lähettämistä kulunut vähintään 14 päivää.

Uudesta maksumuistutuksesta tai uudesta 10 a §:n 1 momentin 2—5 kohdassa tarkoitusta maksuvaatimuksesta saa vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos edellisen maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen lähettämisestä on kulunut vähintään 14 päivää.

Edellä 10 a §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu maksuajan pidennyksestä saa vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos maksuaikaa pidennetään vähintään 14 päivällä.

10 c §

Kulukorvaukseen oikeuttavien maksuvaatimusten ja maksusuunnitelmien enimmäismäärät kuluttajasaatavan perinnässä

Samana kuluttajasaatavan perinnässä velalliselta saa vaatia perintäkuluja enintään kahdesta 5 §:ssä tarkoitettu maksuvaatimuksesta ja enintään yhdestä 10 a §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettu maksusuunnitelmasta.

Velalliselta saa vaatia perintäkuluja useammista maksuvaatimuksista ja maksusuunnitelmista kuin 1 momentissa säädetään, jos useampiin perintätoimiin on ollut erityistä aihetta eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely toteutetuista perintätoimista ja samalla ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi

toteutettuihin perintätoimiin on ollut erityinen aihe.

10 d §

Velallisen kokonaiskuluvastuu kuluttajasaatavan perinnässä

Samana kuluttajasaatavan perinnästä velalliselta saa vaatia perintäkuluina yhteensä enintään seuraavat määrät:

- 1) 60 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 100 euroa;
- 2) 90 euroa, jos saatavan pääoma on yli 100 euroa, mutta enintään 1 000 euroa;
- 3) 160 euroa, jos saatavan pääoma on yli 1 000 euroa.

Velalliselta saa vaatia 1 momentissa säädetty määrät ylittävät todelliset perintäkulut, jos perinnän suorittaminen on ollut poikkeuksellisen vaikeaa eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä samalla ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi kulut ylittävät muutoin sovellettavan kokonaiskuluvastuun enimmäismäärän.

Suoraan ulosottokelpoisen kuluttajasaatavan perinnästä velalliselta saa vaatia perintäkuluina yhteensä enintään 51 euroa.

10 e §

Vakiokorvaus perintäkuluista

Jos kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 1 §:ssä tarkoitettu maksu on viivästynyt siten, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon, velkojalla on oikeus saada velalliselta 40 euroa vakiokorvauksena perintäkuluista. Velkojalla on tällöin oikeus saada korvausta 10 §:ssä tarkoitetuista perintäkuluista vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää vakiokorvauksen määrän.

10 f §

Perintäkulujen suora ulosottokelpoisuus

Jos perittävänä on suoraan ulosottokelpoinen kuluttajasaatava, myös saatavan perin-

nästä velkojalle aiheutuvat kulut ovat suoraan ulosottokelpoisia.

Jos perittävänä on muu suoraan ulosottokelpoinen saatava kuin kuluttajasaatava, sen perinnästä velkojalle aiheutuvat kulut ovat suoraan ulosottokelpoisia siltä osin kuin niiden määrä ei ylitä:

1) 40 euroa kutakin viivästynyttä maksuerää kohti, jos saatava koostuu 10 e §:ssä tarkoitetuista maksuista;

2) suoraan ulosottokelpoisen kuluttajasaatavan perintäkuluille 10 a §:n 1 momentissa ja 10 d §:n 3 momentissa säädettyjä enimmäismääriä, jos kyse on muusta kuin 1 kohdassa tarkoitettusta saatavasta.

11 a §

Varojen kohdentaminen saatavan osille

Perinnässä kertyneet varat saa kohdentaa ensin korolle ja vasta sen jälkeen pääomalle.

Kuluttajasaatavaa perittäessä kertyneitä varoja saa kohdentaa perintäkuluille ja niiden korolle vasta saatavan ja sen koron tultua suoritetuiksi.

13 §

Pakkokeinot

Elinkeinonharjoittajaa, joka periessään kuluttajasaatavaa rikkoo 4, 4 a, 4 b, 4 c, 5, 5 a tai 6 §:n säännöksiä, voidaan kieltää jatkamasta tällaista menettelyä tai uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Elinkeinonharjoittajaa, joka periessään elinkeinotoiminnassa syntynyttä saatavaa toiselta elinkeinonharjoittajalta rikkoo 4, 4 a, 4 b tai 7 §:n säännöksiä, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta tällaista menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii elinkeinonharjoittajan lukuun.

14 §

Kiellon määrääminen

Markkinaoikeus määrää 13 §:ssä tarkoitetun kiellon. Markkinaoikeus voi antaa kiellon myös väliaikaisena, jolloin kiello on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Kuluttaja-asiamies voi määrätä 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun kiellon ja asettaa sen tehosteeksi uhkasakon asiassa, joka ei ole lain soveltamisen kannalta tai muuten merkitykseltään huomattava. Kuluttaja-asiamiehen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Se, johon kiello kohdistuu, voi saattaa päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa siitä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi. Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

Kuluttaja-asiamies voi antaa 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena ja asettaa sen tehosteeksi uhkasakon siten kuin Kuluttajavirastosta annetun lain (1056/1998) 6 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.

Markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä säädetään lisäksi erikseen.

15 §

Korvausvastuu

Velkoja on velvollinen korvaamaan vahingon, joka velkojan tai perintää velkojan toi-

meksiannosta suorittaneen toimeksisaajan tämän lain vastaisesta tai muutoin virheellisestä menettelystä on aiheutunut sille, johon perintä on kohdistettu.

Jos vahinko on aiheutunut toimeksisaajan virheellisestä menettelystä, myös toimeksisaaja on vastuussa sen korvaamisesta vahinkoa kärsineelle.

Velkojalla, joka on joutunut maksamaan vahingonkorvausta toimeksisaajan virheellisen menettelyn vuoksi, on oikeus saada maksamansa korvaus takaisin toimeksisaajalta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 10 c ja 10 d §:ää sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen suoritettaviin perintätoimiin. Jos perintä on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, velallisen kokonaiskuluvastuuseen sovelletaan lisäksi tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 10 c §:ää.

Tämän lain 10 e §:ää ja 10 f §:n 2 momenttia sovelletaan saataviin, jotka eräänntyvät tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 11 a §:ää sovelletaan varoihin, jotka perinnässä kertyvät sen jälkeen, kun on kulunut yhdeksän kuukautta tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain 15 §:ää ei sovelleta vahinkoihin, jotka aiheutuvat menettelystä ennen tämän lain voimaantuloa.

3.

Laki**korkolain 4 ja 12 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkolain (633/1982) 4 ja 12 a §, sellaisina kuin ne ovat, 4 § laissa 846/2009 ja 12 a § laissa 340/2002, seuraavasti:

4 §

Viivästyskoron määrä

Velan maksun viivästyessä velallisen on maksettava viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa, joka on seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko.

Viivästyskorko on kuitenkin kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi kuin viitekorko, jos viivästys koskee kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 1 §:ssä tarkoitettua maksua.

Jos 1 tai 2 momentin mukaan määräytyvä viivästyskorko on alempi kuin velalle eräpäivää edeltäneeltä ajalta maksettava korko, viivästyskorkoa on maksettava saman perusteen mukaan kuin ennen eräpäivää. Jos velallisen sitoumus liittyy kulutusluottosopimukseen tai muuhun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun sopimukseen, viivästyskorkoa on kuitenkin maksettava saman perusteen mukaan kuin ennen eräpäivää enintään 180 vuorokauden

ajan siitä, kun velka on kokonaisuudessaan erääntynyt. Jos velkaa koskeva tuomioistuintuomio annetaan ennen mainitun ajanjakson päättymistä, korkoa on maksettava saman perusteen mukaan kuin ennen eräpäivää tuomion antamiseen.

12 a §

Ilmoitus viitekoron vahvistamisesta

Suomen Pankin on viipymättä julkaistava Suomen säädöskokoelmassa ilmoitus 12 §:ssä tarkoitettua viitekorosta ja sen voimassaoloajasta. Ilmoituksessa on myös mainittava 4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen viivästyskorkojen suuruus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneeseen saatavaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki**vakuutusopimuslain 44 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusopimuslain (543/1994) 44 § seuraavasti:

44 §

Maksun suorittaminen pankkiin

Jos vakuutuksenottaja on kuluttaja, pankin tai muun maksupalveluntarjoajan välityksellä vakuutuksenantajalle suoritettu vakuutus-

maksu katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona se on veloitettu maksajan tililtä tai maksettu käteisenä maksupalveluntarjoajan toimipaikkaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

5.

Laki**maanvuokralain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanvuokralain (258/1966) 8 § seuraavasti:

8 §

Jollei vuokranmaksun suoritusajasta ole sovittu, maksu on suoritettava vuosittain viimeistään kolme kuukautta ennen vuokravuoden päättymistä tai, jos vuokra-aika on vuotta lyhyempi, viimeistään vuokrakauden päättyessä.

Rahana maksettava vuokra saadaan suorittaa pankin tai muun maksupalveluntarjoajan välityksellä. Muu sopimusehto on mitätön.

Maksupalveluntarjoajan välityksellä vuokranantajalle suoritettu vuokra katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona se on veloitettu maksajan tililtä tai maksettu käteisenä maksupalveluntarjoajan toimipaikkaan. Muu sopimusehto on mitätön. Edellä tässä momentissa säädetyn sijasta sovelletaan kuitenkin maksupalvelulain (290/2010) 82 §:ää, jos vuokranantaja on elinkeinonharjoittaja ja vuokralainen on elinkeinonharjoittaja tai

kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 2 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

6.

Laki

asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 35 § seuraavasti:

35 §

Vuokran maksutapa

Rahana maksettava vuokra saadaan suorittaa pankin tai muun maksupalveluntarjoajan välityksellä. Muu sopimusehto on mitätön.

Maksupalveluntarjoajan välityksellä vuokranantajalle suoritettu vuokra katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona se on veloitettu maksajan tililtä tai maksettu käteisenä maksupalveluntarjoajan toimipaikkaan. Edellä tässä momentissa säädetyn sijasta sovelletaan kuitenkin maksupalvelulain (290/2010) 82 §:ää, jos vuokranantaja on elinkeinonharjoit-

taja ja vuokralainen on elinkeinonharjoittaja tai kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 2 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö.

Jos vuokra suoritetaan muulla tavalla kuin maksupalveluntarjoajan välityksellä, vuokranantajan on annettava siitä vuokralaiselle kuitti.

Huoneiston sijaintipaikkakunnalla vuokra saadaan suorittaa vuokranantajan asunnossa, liikehuoneistossa tai muussa vuokranantajan määräämässä paikassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

7.

Laki

liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain (482/1995) 28 § seuraavasti:

28 §

Vuokran maksutapa

Rahana maksettava vuokra saadaan suorittaa pankin tai muun maksupalveluntarjoajan välityksellä.

Maksupalveluntarjoajan välityksellä vuokranantajalle suoritettu vuokra katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona se on veloitettu maksajan tililtä tai maksettu käteisenä maksupalveluntarjoajan toimipaikkaan. Edellä tässä momentissa säädetyn sijasta sovelletaan kuitenkin maksupalvelulain (290/2010) 82 §:ää, jos vuokranantaja on elinkeinonharjoit-

taja ja vuokralainen on elinkeinonharjoittaja tai kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 2 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö.

Jos vuokra suoritetaan muulla tavalla kuin maksupalveluntarjoajan välityksellä, vuokranantajan on annettava siitä vuokralaiselle kuitti.

Huoneiston sijaintipaikkakunnalla vuokra saadaan suorittaa vuokranantajan asunnossa, liikehuoneistossa tai muussa vuokranantajan määräämässä paikassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .

8.

Laki**elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain (1062/1993) 1 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 341/2002, seuraavasti:

1 §

Sopimusehtojen sääntely

Elinkeinonharjoittajien välisissä sopimuksissa ei saa käyttää ehtoa tai soveltaa käytäntöä, joka on sopimuksissa toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien kannalta kohtuuton ottaen huomioon toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien heikommasta asemasta johtuva suojan tarve ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Elinkeinonharjoittajaa voidaan kieltää jatkamasta 1 momentin vastaisen ehdon käyttämistä tai käytännön soveltamista taikka uudistamasta sellaisen tai siihen rinnastettavan ehdon käyttämistä tai käytännön soveltamis-

ta. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös 2 momentissa tarkoitettun elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii elinkeinonharjoittajan lukuun.

Tätä lakia sovellettaessa elinkeinonharjoittajana pidetään myös kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 2 §:ssä tarkoitettua hankintayksikköä, kun se hankkii tavaroita tai palveluja kaupallisin toimin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

9.

Laki**verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin (706/2007) uusi 20 a § seuraavasti:

20 a § rotukset sekä muut liitännäiskustannukset vanhentuvat.

Liitännäiskustannusten vanhentuminen

Jos julkisen saatavan pääoma vanhentuu, Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 myös saatavaan liittyvät viivästyskorot ja ko- kuuta 20 .

10.

Laki**eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain (1528/2001) 3 §:n 1 momentin 1, 4 ja 8 kohta sekä 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 momentin 8 kohta ja 2 momentti laissa 295/2010, sekä
lisätään 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1497/2001, 917/2008 ja 295/2010, uusi 7 a kohta seuraavasti:

3 § annettun lain nojalla käsiteltävä asia kuluttaja-asiamiehen hakemuksella;

Asian vireillepano

Markkinaoikeudessa tulee vireille:
 1) kuluttajansuojalain, Kuluttajavirastosta annetun lain tai televisio- ja radiotoiminnasta 4) elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain nojalla käsiteltävä asia elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdis-

tyksen hakemuksella taikka sen elinkeinonharjoittajan tai hankintayksikön hakemuksella, johon sopimusehdon käyttö tai sopimuskäytännön soveltaminen kohdistuu;

7 a) saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 1 momentin nojalla käsiteltävä asia kuluttaja-asiamiehen hakemuksella tai sen elinkeinonharjoittajan hakemuksella, johon kuluttaja-asiamiehen määräämä kielto kohdistuu;

8) saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 2 momentin nojalla käsiteltävä asia sen elinkeinonharjoittajan hakemuksella, johon mainitun lain 4, 4 a, 4 b tai 7 §:n vastainen menettely kohdistuu, tai elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen hakemuksella;

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee kuitenkin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vireille kuluttaja-asiamiehen ja 6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Finanssivalvonnan hakemuksella. Edellä 1 momentin 7 a kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kuluttaja-asiamiehen asettaman uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee vireille kuluttaja-asiamiehen hakemuksella. Edellä 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Finanssivalvonnan asettaman uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee vireille Finanssivalvonnan hakemuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

11.

Laki

kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) 12 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 960/2009, seuraavasti:

12 §

Jos kiinteistötoimitusmaksua ei suoriteta määräaikana, erääntyneelle määrälle on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Lisäksi on korvattava erääntyneen maksun perimisestä aiheutuvat kulut. Perintäkulujen korvaamisessa ja peri-

misessä noudatetaan saatavien perinnästä annettua lakia (513/1999). Mainitun lain kuluttajasaatavaa koskevia säännöksiä noudatetaan silloinkin, kun maksuvelvollinen ei ole yksityishenkilö.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

12.

Laki**tapaturmavakuutuslain 38 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tapaturmavakuutuslain (608/1948) 38 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1234/2005, seuraavasti:

38 §

Työnantajan on suoritettava tämän lain mukaiselle viivästyneelle vakuutusmaksulle ja 36 §:n mukaiselle maksulle viivästymisajalta vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 2 momentissa säädetyn korkokannan mukaan. Ulosottoihin perittävää vakuutusmaksua korotetaan kertakaikkisesti 10 prosenttia. Vakuutuslaitos voi kuitenkin korotuksen sijasta jättäessään vakuu-

tusmaksun ulosotettavaksi periä saatavalleen edellä mainittua viivästyskorkoa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneeseen maksuun sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

13.

Laki**työntekijän eläkelain 164 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 164 § seuraavasti:

164 §

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Jos työnantaja on laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun maksamisen tässä laissa, vakuutusehdoissa tai eläkekassan tai eläkesääntöjen säännöissä tarkoitettussa ajassa, työnan-

tajan on maksettava eläkelaitokselle maksun viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorko.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa erään- voimaan tullessa voimassa olleita säännök-
neeseen maksuun sovelletaan tämän lain siä.

14.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 25 §, sellaisena kuin se on laissa
990/2008, seuraavasti:

25 §

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

tun korkokannan mukainen vuotuinen viiväs-
tyskorko.

Jos maatalousyrittäjä tai apurahansaaja on
laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun suo-
rittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä
sille suorituksen viivästymisen ajalta korko-
lain (633/1982) 4 §:n 2 momentissa tarkoite-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa erään-
neeseen maksuun sovelletaan tämän lain voi-
maan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

15.

Laki**yrittäjän eläkelain 123 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 123 § seuraavasti:

123 §

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Jos yrittäjä on laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 2 momentissa tarkoite-

tun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa eräänyneeseen maksuun sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

16.

Laki**merimieseläkelain 146 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 146 § seuraavasti:

146 §

Eläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Jos työnantaja on laiminlyönyt eläkevakuutusmaksun maksamisen viimeistään eräpäivänä, työnantajan on maksettava eläkekassalle maksun viivästymisen ajalta korkolain

4 §:n 2 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorko.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneeseen maksuun sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 2012

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

JUTTA URPILAINEN

Oikeusministeri *Anna-Maja Henriksson*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2.

Laki

saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 3 §:n 2 momentti, 4, 5—7, 10, 10 a—10 c ja 13—15 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentti sekä 10 ja 10 a—10 c laissa 28/2005, 4 § laissa 568/2008 ja 14 § laissa 1538/2001, sekä
lisätään lakiin uusi 3 a, 4 b, 4 c, 5 a, 10 d—10 f ja 11 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Kuluttajasaatava

Kuluttajasaatava

Tämän lain 5—7, 10, 10 a—10 c ja 12—14 §:n säännöksiä kuluttajasaatavasta on soveltavin osin noudatettava perittäessä julkisoikeudellisen oikeushenkilön saatavaa tai julkisen tehtävän hoitamiseen liittyvää saatavaa yksityishenkilöltä.

Kuluttajasaatavaa koskevia tämän lain säännöksiä *noudatetaan* myös perittäessä *yksityishenkilöltä* julkisoikeudellisen oikeushenkilön saatavaa tai julkisen tehtävän hoitamiseen liittyvää saatavaa.

3 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *suoraan ulosottokelpoisella saatavalla* sellaista saatavaa, joka saadaan periä ulosotossa ilman ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettua ulosottoerustetta siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään;

2) *pysyvällä tavalla tiedonannon toimittamista vastaanottajalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanot-*

taja voi tallentaa ja toisintaa sen muuttumattomana.

4 §

Hyvä perintätapa

Perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Kuluttajan kannalta sopimattomasta tai hyvän tavan vastaisesta menettelystä säädetään lisäksi kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvussa.

Perinnässä ei saa:

1) antaa vääriä tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seuraamuksista;

2) aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja taikka tarpeetonta haittaa; *eikä*

3) vaarantaa velallisen yksityisyyden suoja.

4 §

Hyvä perintätapa

Perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. *Perinnässä on suhtauduttava vastuullisesti maksujärjestelyihin.* Kuluttajan kannalta sopimattomasta tai hyvän tavan vastaisesta menettelystä säädetään lisäksi kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvussa ja luotonantajan velvollisuuksista kuluttajaa kohtaan maksuviivästystilanteissa kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:ssä.

Perinnässä ei saa:

1) antaa *totuudenvastaisia* tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seuraamuksista *tai muista velallisen kannalta merkityksellisistä seikoista;*

2) aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja taikka tarpeetonta haittaa;

3) vaarantaa velallisen yksityisyyden suoja.

Vanhentunutta tai muusta syystä lakannutta saatavaa ei saa periä.

4 b §

Maksuvelvollisuuden kiistäminen

Tämän lain mukaista perintää ei saa jatkaa, jos velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa.

Perintää saa kiistämisestä huolimatta jatkaa, jos velallinen ei esitä kiistämiselle perustetta tai vetoaa ainoastaan sellaiseen perusteeseen, jolla selvästi ei ole vaikutusta velallisen maksuvelvollisuuteen.

Suoraan ulosottokelpoisen saatavan perintää saa kiistämisestä huolimatta jatkaa, jollei velallinen ole tehnyt verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 9 §:ssä tarkoitettua perustevalitusta tai käyttänyt muuta siihen rinnastettavaa oikeussuojakeinoa.

4 c §

Velallisen oikeus pyytää kuluttajasaatavan perinnän keskeyttämistä

Kuluttajasaatavaa perittäessä velallisella on oikeus pyytää perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään. Jos perintä koskee useassa erässä erääntyvää saatavaa, keskeytyspyynnön voi kuitenkin tehdä vain, jos saatava on kokonaisuudessaan erääntynyt. Velallisen on tehtävä keskeytyspyyntö kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

Keskeytyspyynnön estämättä tämän lain mukaista perintää saa jatkaa, jos siitä aiheutuvista kuluista ei vaadita korvausta velalliselta.

Keskeytyspyynnön estämättä velalliselle saa toimittaa sellaisia kehotuksia ja ilmoituksia, joita velkojalta lain mukaan edellytetään maksuhäiriötiedon ilmoittamiseksi, vanhentumisen katkaisemiseksi tai muuten velkojan oikeuksien säilyttämiseksi.

5 §

Maksuvaatimus kuluttajasaatavan perinnässä

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan on periessään kuluttajasaatavaa annettava tai lähetettävä velalliselle kirjallinen maksuvaatimus, jossa on mainittava ainakin:

5 §

Maksuvaatimus kuluttajasaatavan perinnässä

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan on periessään kuluttajasaatavaa toisen lukuun tai sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirrettyä kuluttajasaatavaa annettava tai lähetettävä velalliselle maksuvaatimus.

Maksuvaatimuksen on oltava kirjallinen. Sen saa kuitenkin toimittaa velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, jos velallinen on saatavan erääntymisen jälkeen nimenomaisesti hyväksynyt saatavaa koskevien tiedonantojen toimittamisen tällä tavalla.

*Maksuvaatimusta ei saa antaa tai lähettää ennen kuin velallista on saatavan erääntymisen jälkeen muistutettu saatavasta ja maksu-
muistutuksen esittämisestä tai lähettämisestä on kulunut vähintään 14 päivää.*

Maksuvaatimuksen sisältö

- 1) velkojan nimi ja osoite;
- 2) saatavan peruste;
- 3) eriteltyinä saatavan pääoma, korko, viivästyskorko ja perintäkulut;
- 4) vaadittu kokonaissumma;
- 5) kenelle, miten ja milloin saatava on maksettava;
- 6) velallisen mahdollisuus esittää huomautuksia saatavan määrästä ja perusteesta sekä missä ajassa huomautukset on esitettävä; jos perittävänä on saatava, joka voidaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava velalliselle sellaisen saatavan perinnässä käytettävissä olevat oikeuskeinot sekä mahdollisuus hakea maksulykkäystä; ja
- 7) kenelle huomautukset on esitettävä; jos perittävänä on julkisyhteisön saatava, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava myös sen julkisyhteisön perintää hoitavan yksikön tai henkilön yhteystiedot, jolle velallinen voi tehdä saatavaa ja perintää koskevat huomautuksensa.

Jos maksuvaatimuksessa ei ole mainittu korkojen laskentaperusteita, velalliselle on ilmoitettava, että hänellä on oikeus pyynnöstä saada selvitys korkojen määräytymisestä.

Edellä 5 §:ssä tarkoitettussa maksuvaatimuksessa on mainittava ainakin:

- 1) velkojan nimi ja osoite;
- 2) saatavan peruste;
- 3) eriteltyinä saatavan pääoma, korko, viivästyskorko ja perintäkulut;
- 4) vaadittu kokonaissumma;
- 5) kenelle, miten ja milloin saatava on maksettava;
- 6) velallisen mahdollisuus esittää huomautuksia saatavan määrästä ja perusteesta sekä missä ajassa huomautukset on esitettävä; jos perittävänä on suoraan ulosottokelpoinen saatava, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava velalliselle sellaisen saatavan perinnässä käytettävissä olevat oikeussuojakeinot sekä mahdollisuus hakea maksulykkäystä;
- 7) kenelle huomautukset on esitettävä; jos perittävänä on julkisyhteisön saatava, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava myös sen julkisyhteisön perintää hoitavan yksikön tai henkilön yhteystiedot, jolle velallinen voi tehdä saatavaa ja perintää koskevat huomautuksensa.

Jos velallisella on 4 c §:n mukaan oikeus pyytää perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava tästä oikeudesta sekä selostettava, miten keskeytystä on pyydetty ja mitkä ovat pyynnön oikeusvaikutukset.

Jos velkojasta käytetään eri nimeä kuin saatavan perusteena olevassa sopimuksessa tai muussa toimessa, maksuvaatimuksessa on ilmoitettava myös velkojasta alun perin käytetty nimi. Siirrettyä saatavaa perittäessä maksuvaatimuksessa on ilmoitettava myös alkuperäisen velkojan nimi.

Jos maksuvaatimuksessa ei ole mainittu korkojen laskentaperusteita, velalliselle on ilmoitettava, että hänellä on oikeus pyynnöstä saada selvitys korkojen määräytymisestä.

6 §

Kuluttajasaatavan velkominen tuomioistuimessa

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava ei saa vaatia kuluttajasaatavasta maksua tuomioistuimessa ennen kuin 5 §:ssä tarkoitettu maksuvaatimus on annettu tai lähetetty ja siinä mainitut saatavan maksamiselle ja huomautusten esittämiseksi asetetut määräajat ovat päättyneet. Maksua saa kuitenkin vaatia, jos tuomioistuinkäsittelyn siirtyminen saattaa aiheuttaa velkojalle oikeudenmenetyksen tai jos käsittelyn aloittamiseen viivytyksettä on muu painava syy.

7 §

Tratan käyttö

Tratan maksamisesta kieltäytymistä ei saa selvittää julkisella toimituksella (tratan maksamatta jättämisen vuoksi otetulla protestilla).

Kuluttajasaatavan perimiseksi ei saa käyttää trattaa.

6 §

Kuluttajasaatavan velkominen tuomioistuimessa

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava, joka perii kuluttajasaatavaa toisen lukuun tai sille yksinomaan perintätarkoituksessa siirrettyä kuluttajasaatavaa, ei saa vaatia saatavasta maksua tuomioistuimessa ennen kuin 5 §:ssä tarkoitettu maksuvaatimus on annettu tai lähetetty ja siinä mainitut saatavan maksamiselle ja huomautusten esittämiseksi asetetut määräajat ovat päättyneet.

Maksua saa 1 momentin estämättä vaatia, jos:

1) tuomioistuinkäsittelyn siirtyminen saattaa aiheuttaa velkojalle oikeudenmenetyksen tai käsittelyn aloittamiseen viivytyksettä on muu painava syy; taikka

2) velallinen on kiistänyt maksuvelvollisuutensa tai 4 c §:n mukaisesti pyytänyt perinnän keskeyttämistä ja asian siirtämistä oikeudelliseen perintään.

7 §

Tratan käyttö

Maksukehotusta, jossa vaaditaan maksua määräajassa uhalla että kehotuksen noudattamatta jättäminen julkaistaan tai merkitään luottotietorekisteriin, (tratta) saa käyttää vain eräänntyneen, selvän ja riidattoman saatavan perimiseksi. Suoraan ulosottokelpoista saatavaa pidetään tätä pykälää sovellettaessa riidattomana, jollei velallinen ole tehnyt perustevalitusta tai käyttänyt muuta siihen rinnastettavaa oikeussuojakeinoa.

Kuluttajasaatavan perimiseksi ei saa käyttää trattaa.

Trattaa ei saa lähettää ennen kuin velalliselle on annettu tai lähetetty maksumuistutus, jossa on asetettu vähintään seitsemän päivän määräaika saatavan maksamiselle tai saatavaa koskevien huomautusten esittämiseksi, ja määräaika on päättynyt.

Tratan on oltava kirjallinen. Sen saa kuitenkin toimittaa velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, jos velallinen on saatavan eräänntymisen jälkeen nimenomaisesti hyväk-

synyt saatavaa koskevien tiedonantojen toimittamisen tällä tavalla. Samat vaatimukset koskevat 3 momentissa tarkoitettua maksu-
muistutusta.

Tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan kymmenen päivän kuluttua sen lähettämisestä.

Tratan maksamisesta kieltäytymistä ei saa selvittää julkisella viranomaistoimituksella.

10 §

Perintäkulujen korvaaminen ja ulosottokelpoisuus

Velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset kulut riippumatta siitä, periikö saatavaa velkoja itse vai toimeksisaaja velkojan lukuun. Kohtuullisuutta arvioidessa on otettava huomioon saatavan suuruus, suoritettu työmäärä, perintätehtävän tarkoituksenmukainen suoritustapa ja muut seikat.

Velallinen ei kuitenkaan ole velvollinen korvaamaan perintäkuluja, jos velkoja tai toimeksisaaja on menetellyt 4 §:n vastaisesti tai jos perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava ei ole täyttänyt 5 §:n mukaista velvoitetta, paitsi jos menettelyn moitittavuutta tai laiminlyöntiä voidaan pitää vähäisenä.

Jos perittävänä on kuluttajasaatava, joka voidaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa säädetään, myös saatavan perintäkulut voidaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin mainitussa laissa säädetään. Tämä koskee kuluja siitä riippumatta, johtuvatko ne velkojan perintätoimista vai perintätoimeksiannon hoitamisesta.

10 §

Perintäkulujen korvaaminen

Velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset kulut. Korvausvelvollisuus voi perustua sekä velkojan omista perintätoimista aiheutuviin kuluihin että kuluihin, joita velkojalle aiheutuu sen johdosta, että velkojan on suoritettava toimeksisaajalle korvausta perinnän suorittamisesta.

Korvattavien kulujen kohtuullisuutta arvioidessa on otettava huomioon saatavan suuruus, suoritettu työmäärä, perintätehtävän tarkoituksenmukainen suoritustapa ja muut seikat.

Velallinen ei kuitenkaan ole velvollinen korvaamaan perintäkuluja, jos velkoja tai toimeksisaaja on menetellyt 4, 4 b, 4 c tai 7 §:n vastaisesti tai jos perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava ei ole täyttänyt 5 ja 5 a §:n mukaisia velvoitteita, paitsi jos menettelyn moitittavuutta tai laiminlyöntiä voidaan pitää vähäisenä.

(ks. 10 f § 1 mom.)

10 a §

Kuluttajasaatavien perintäkulujen enimmäismäärät

Kuluttajasaatavaa perittäessä velalliselta saataksaan tässä momentissa mainituista perintätoimista vaatia *enintään* seuraavat määrät:

1) kirjallisesta maksumuistutuksesta 5 euroa;

2) 5 §:ssä tarkoitettua maksuvaatimuksesta 21 euroa, jos saatavan pääoma on 250 euroa tai vähemmän, ja 45 euroa, jos pääoma on yli 250 euroa;

3) 10 §:n 3 momentissa tarkoitettua suoraan ulosottokelpoista saatavaa koskevasta 5 §:n mukaisesta maksuvaatimuksesta 12 euroa; *sekä*

4) yhdessä velallisen kanssa laaditusta koko jäännössaatavan kattavasta *kirjallisesta* maksusuunnitelmasta 30 euroa.

Muusta kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua maksumuistutuksesta saa vaatia sen esittämisestä aiheutuvat todelliset kulut. Kulut voidaan periä käytetystä muistuttamis-

10 a §

Kuluttajasaatavan perintäkulujen enimmäismäärät

Kuluttajasaatavaa perittäessä velalliselta saataksaan tässä momentissa mainituista perintätoimista vaatia seuraavat määrät:

1) kirjallisesta maksumuistutuksesta *enintään* 5 euroa;

2) 5 §:ssä tarkoitettua maksuvaatimuksesta *enintään*:

a) 14 euroa, jos saatavan pääoma on *enintään* 100 euroa;

b) 24 euroa, jos saatavan pääoma on yli 100 euroa, mutta *enintään* 1 000 euroa;

c) 50 euroa, jos saatavan pääoma on yli 1 000 euroa;

3) suoraan ulosottokelpoista saatavaa koskevasta 5 §:n mukaisesta maksuvaatimuksesta *enintään* 14 euroa;

4) *puolet 2 tai 3 kohdassa mainitusta määrästä, jos kyse on samaa saatavaa koskevasta uudesta maksuvaatimuksesta;*

5) 5 §:ssä tarkoitettua maksuvaatimuksesta *enintään* 5 euroa, jos saatavaa perii perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain (517/1999) 1 §:n 3 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu perintätoiminnan harjoittaja;

6) velallisen pyynnöstä tehdystä maksuajan pidennyksestä *enintään* 5 euroa;

7) yhdessä velallisen kanssa laaditusta koko jäännössaatavan kattavasta maksusuunnitelmasta, joka on tehty kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, *enintään*:

a) 20 euroa, jos saatavan pääoma on *enintään* 100 euroa tai maksusuunnitelma käsittää *enintään* neljä maksuerää;

b) 30 euroa, jos saatavan pääoma on yli 100 euroa, mutta *enintään* 1 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;

c) 50 euroa, jos saatavan pääoma on yli 1 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;

d) 20 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen.

Muusta kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua maksumuistutuksesta saa vaatia sen esittämisestä aiheutuvat todelliset kulut. Kulut voidaan periä käytetystä muistuttamis-

vasta keskimäärin aiheutuvien todellisten kustannusten mukaisina.

Velalliselta saa vaatia todelliset perintäkulut, jos perinnästä on sen edellyttämän tavanomaista suuremman työmäärän vuoksi aiheutunut muita kuin 1 momentissa mainittuja tai siinä säädettyt enimmäismäärät ylittäviä kuluja. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä ilmoitettava kulujen määrän olevan muutoin sovellettavia enimmäismääriä suurempi. Enimmäismääriä ei kuitenkaan saa ylittää, jos perittävänä on 10 §:n 3 momentissa tarkoitettu suoraan ulosottokelpoinen saatava.

10 b §

Perintätoimien aikarajat kuluttajasaatavien perinnässä

Edellä 10 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta maksumuistutuksesta velalliselta saa vaatia perintäkuluja vain, jos saatavasta on vähintään 14 päivää ennen sen erääntymistä lähetetty velalliselle lasku tai muu erääntymisilmoitus ja erääntymisestä on ennen maksumuistutuksen lähettämistä kulunut vähintään 14 päivää. Jos saatava on sopimuksen mukaan maksettava tietyinä eräpäivinä ilman erillistä ilmoitusta, velalliselta saa vaatia perintäkuluja vain, jos eräpäivästä on ennen maksumuistutuksen lähettämistä kulunut vähintään 14 päivää.

Uudesta maksumuistutuksesta tai uudesta 10 a §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetusta maksuvaatimuksesta saa vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos edellisen maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen lähettämisestä on kulunut vähintään 14 päivää.

tavasta keskimäärin aiheutuvien todellisten kustannusten mukaisina.

Velalliselta saa vaatia todelliset perintäkulut, jos perinnästä on sen edellyttämän tavanomaista suuremman työmäärän vuoksi aiheutunut muita kuin 1 momentissa mainittuja tai siinä säädettyt enimmäismäärät ylittäviä kuluja. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä ilmoitettava kulujen määrän olevan muutoin sovellettavia enimmäismääriä suurempi. Enimmäismääriä ei kuitenkaan saa ylittää, jos perittävänä on suoraan ulosottokelpoinen saatava.

10 b §

Perintätoimien aikarajat kuluttajasaatavan perinnässä

Edellä 10 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta maksumuistutuksesta velalliselta saa vaatia perintäkuluja vain, jos saatavasta on vähintään 14 päivää ennen sen erääntymistä lähetetty velalliselle lasku tai muu erääntymisilmoitus ja erääntymisestä on ennen maksumuistutuksen lähettämistä kulunut vähintään 14 päivää. Jos saatava on sopimuksen mukaan maksettava tietyinä eräpäivinä ilman erillistä ilmoitusta, velalliselta saa vaatia perintäkuluja vain, jos eräpäivästä on ennen maksumuistutuksen lähettämistä kulunut vähintään 14 päivää.

Uudesta maksumuistutuksesta tai uudesta 10 a §:n 1 momentin 2—5 kohdassa tarkoitetusta maksuvaatimuksesta saa vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos edellisen maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen lähettämisestä on kulunut vähintään 14 päivää.

Edellä 10 a §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetusta maksuajan pidennyksestä saa vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos maksuaikaa pidennetään vähintään 14 päivällä.

10 c §

Kulukorvaukseen oikeuttavien maksuvaatimusten ja maksusuunnitelmien enimmäismäärät kuluttajasaatavan perinnässä

Saman kuluttajasaatavan perinnässä velalliselta saa vaatia perintäkuluja enintään kahdesta 5 §:ssä tarkoitettusta maksuvaatimuksesta ja enintään yhdestä 10 a §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettusta maksusuunnitelmasta.

Velalliselta saa vaatia perintäkuluja useammista maksuvaatimuksista ja maksusuunnitelmista kuin 1 momentissa säädetään, jos useampiin perintätoimiin on ollut erityistä aiheutta eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely toteutetuista perintätoimista ja samalla ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi toteutettuihin perintätoimiin on ollut erityinen aihe.

10 c §

Velallisen kokonaiskuluvastuu kuluttajasaatavan perinnässä

Samana kuluttajasaatavan perinnästä velalliselta saa vaatia perintäkuluina yhteensä enintään seuraavat määrät:

- 1) 190 euroa, jos saatavan pääoma on 250 euroa tai vähemmän; ja
- 2) 220 euroa, jos saatavan pääoma on yli 250 euroa.

Velalliselta saa vaatia 1 momentissa säädetty määrät ylittävät todelliset perintäkulut, jos perinnän suorittaminen on ollut poikkeuksellisen vaikeaa eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä samalla ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi kuluja vaaditaan yli muutoin sovellettavan kokonaiskuluvastuun enimmäismäärän. *Edellä 10 §:n 3 momentissa tarkoitettua* suoraan ulosotto-kelpoisen saatavan perinnästä velalliselta ei

10 d §

Velallisen kokonaiskuluvastuu kuluttajasaatavan perinnässä

Samana kuluttajasaatavan perinnästä velalliselta saa vaatia perintäkuluina yhteensä enintään seuraavat määrät:

- 1) 60 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 100 euroa;
- 2) 90 euroa, jos saatavan pääoma on yli 100 euroa, mutta enintään 1 000 euroa;
- 3) 160 euroa, jos saatavan pääoma on yli 1 000 euroa.

Velalliselta saa vaatia 1 momentissa säädetty määrät ylittävät todelliset perintäkulut, jos perinnän suorittaminen on ollut poikkeuksellisen vaikeaa eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä samalla ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi *kulut ylittävät* muutoin sovellettavan kokonaiskuluvastuun enimmäismäärän.

kuitenkaan saa vaatia perintäkuluina yhteensä enempää kuin 59 euroa.

Suoraan ulosottokelpoisen *kuluttajasaatavan* perinnästä velalliselta saa vaatia perintäkuluina yhteensä *enintään 51 euroa*.

10 e §

Vakiokorvaus perintäkuluista

Jos kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 1 §:ssä tarkoitettu maksu on viivästynyt siten, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon, velkojalla on oikeus saada velalliselta 40 euroa vakiokorvauksena perintäkuluista. Velkojalla on tällöin oikeus saada korvausta 10 §:ssä tarkoitetuista perintäkuluista vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää vakiokorvauksen määrän.

10 f §

Perintäkulujen suora ulosottokelpoisuus

(ks. 10 § 3 mom.)

Jos perittävänä on suoraan ulosottokelpoinen kuluttajasaatava, myös saatavan perinnästä velkojalle aiheutuvat kulut ovat suoraan ulosottokelpoisia.

Jos perittävänä on muu suoraan ulosottokelpoinen saatava kuin kuluttajasaatava, sen perinnästä velkojalle aiheutuvat kulut ovat suoraan ulosottokelpoisia siltä osin kuin niiden määrä ei ylitä:

1) 40 euroa kutakin viivästynyttä maksuerää kohti, jos saatava koostuu 10 e §:ssä tarkoitetuista maksuista;

2) suoraan ulosottokelpoisen kuluttajasaatavan perintäkuluille 10 a §:n 1 momentissa ja 10 d §:n 3 momentissa säädettyjä enimmäismääriä, jos kyse on muusta kuin 1 kohdassa tarkoitetusta saatavasta.

11 a §

Varojen kohdentaminen saatavan osille

Perinnässä kertyneet varat saa kohdentaa ensin korolle ja vasta sen jälkeen pääomalle. Kuluttajasaatavaa perittäessä kertyneitä

varoja saa kohdentaa perintäkuluille ja niiden korolle vasta saatavan ja sen koron tultua suoritetuiksi.

13 §

Pakkokeinot

Elinkeinonharjoittajaa, joka periessään kulluttajasaatavaa rikkoo 4, 5 tai 6 §:n säännöksiä, voidaan kieltää jatkamasta tällaista menettelyä tai uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Elinkeinonharjoittajaa, joka periessään elinkeinotoiminnassa syntynyttä saatavaa toiselta elinkeinonharjoittajalta rikkoo 4 §:n säännöksiä, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta tällaista menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös 1 tai 2 momentissa tarkoitettun elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

14 §

Kiellon määrääminen

Markkinaoikeus määrää 13 §:ssä tarkoitettun kiellon. Markkinaoikeus voi antaa kiellon myös väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Kuluttaja-asiamies voi määrätä 13 §:n 1 momentissa tarkoitettun kiellon tai antaa kiellon väliaikaisena noudattaen, mitä Kuluttajavirastosta annetussa laissa (1056/1998) säädetään kuluttaja-asiamiehen antamasta kiellosta.

13 §

Pakkokeinot

Elinkeinonharjoittajaa, joka periessään kulluttajasaatavaa rikkoo 4, 4 a, 4 b, 4 c, 5, 5 a tai 6 §:n säännöksiä, voidaan kieltää jatkamasta tällaista menettelyä tai uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Elinkeinonharjoittajaa, joka periessään elinkeinotoiminnassa syntynyttä saatavaa toiselta elinkeinonharjoittajalta rikkoo 4, 4 a, 4 b tai 7 §:n säännöksiä, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta tällaista menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös 1 tai 2 momentissa tarkoitettun elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii *elinkeinonharjoittajan lukuun*.

14 §

Kiellon määrääminen

Markkinaoikeus määrää 13 §:ssä tarkoitettun kiellon. Markkinaoikeus voi antaa kiellon myös väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Kuluttaja-asiamies voi määrätä 13 §:n 1 momentissa tarkoitettun kiellon ja *asettaa sen tehosteeksi uhkasakon asiassa, joka ei ole lain soveltamisen kannalta tai muuten merkitykseltään huomattava. Kuluttaja-asiamiehen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Se, johon kielto kohdistuu, voi saattaa päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa siitä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi. Kiellon tehosteeksi asetettun uhkasakon tuo-*

mitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

Kuluttaja-asiamies voi antaa 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena ja asettaa sen tehosteeksi uhkasakon siten kuin Kuluttajavirastosta annetun lain (1056/1998) 6 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.

Markkinaoikeudesta ja asian käsittelystä siinä säädetään lisäksi erikseen.

15 §

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan korvausvastuu

Perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava on velvollinen korvaamaan vahingon, joka hänen tämän lain vastaisesta tai muutoin virheellisestä menettelystään on aiheutunut sille, johon perintä on kohdistettu.

15 §

Korvausvastuu

Velkoja on velvollinen korvaamaan vahingon, joka velkojan tai perintää velkojan toimeksiannosta suorittaneen toimeksisaajan tämän lain vastaisesta tai muutoin virheellisestä menettelystä on aiheutunut sille, johon perintä on kohdistettu.

Jos vahinko on aiheutunut toimeksisaajan virheellisestä menettelystä, myös toimeksisaaja on vastuussa sen korvaamisesta vahinkoa kärsineelle.

Velkojalla, joka on joutunut maksamaan vahingonkorvausta toimeksisaajan virheellisen menettelyn vuoksi, on oikeus saada maksamansa korvaus takaisin toimeksisaajalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 10 c ja 10 d §:ää sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen suoritettaviin perintätoimiin. Jos perintä on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, velallisen kokonaiskuluvastuuseen sovelletaan lisäksi tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 10 c §:ää.

Tämän lain 10 e §:ää ja 10 f §:n 2 momenttia sovelletaan saataviin, jotka erääntyvät tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 11 a §:ää sovelletaan varoihin, jotka perinnässä kertyvät sen jälkeen, kun on kulunut yhdeksän kuukautta tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain 15 §:ää ei sovelleta vahinkoihin, jotka aiheutuvat menettelystä ennen tämän lain voimaantuloa.

3.

Laki**korkolain 4 ja 12 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkolain (633/1982) 4 ja 12 a §, sellaisina kuin ne ovat, 4 § laissa 846/2009 ja 12 a § laissa 340/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Viivästyskoron määrä

Viivästyskoron määrä

Velan maksun viivästyessä velallisen on maksettava viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa, joka on seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko.

Jos 1 momentin mukaan määräytyvä viivästyskorko on alempi kuin velalle eräpäivää edeltäneeltä ajalta maksettava korko, viivästyskorkoa on maksettava saman perusteen mukaan kuin ennen eräpäivää. Jos velallisen sitoumus liittyy kulutusluottosopimukseen tai muuhun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun sopimukseen, viivästyskorkoa on kuitenkin maksettava saman perusteen mukaan kuin ennen eräpäivää enintään 180 vuorokauden ajan siitä, kun velka on kokonaisuudessaan erääntynyt. Jos velkaa koskeva tuomioistuimen tuomio annetaan ennen mainitun ajanjakson päättymistä, korkoa on maksettava saman perusteen mukaan kuin ennen eräpäivää tuomion antamiseen.

Velan maksun viivästyessä velallisen on maksettava viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa, joka on seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko.

Viivästyskorko on kuitenkin kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi kuin viitekorko, jos viivästys koskee kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 1 §:ssä tarkoitettua maksua.

Jos 1 tai 2 momentin mukaan määräytyvä viivästyskorko on alempi kuin velalle eräpäivää edeltäneeltä ajalta maksettava korko, viivästyskorkoa on maksettava saman perusteen mukaan kuin ennen eräpäivää. Jos velallisen sitoumus liittyy kulutusluottosopimukseen tai muuhun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun sopimukseen, viivästyskorkoa on kuitenkin maksettava saman perusteen mukaan kuin ennen eräpäivää enintään 180 vuorokauden ajan siitä, kun velka on kokonaisuudessaan erääntynyt. Jos velkaa koskeva tuomioistuimen tuomio annetaan ennen mainitun ajanjakson päättymistä, korkoa on maksettava saman perusteen mukaan kuin ennen eräpäivää tuomion antamiseen.

12 a §

Ilmoitus viitekoron vahvistamisesta

Suomen Pankin on viipymättä julkaistava Suomen säädöskokoelmassa ilmoitus 12 §:ssä tarkoitettusta viitekorosta ja sen voimassaoloajasta. Ilmoituksessa on myös mainittava 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun viivästyskoron suuruus.

12 a §

Ilmoitus viitekoron vahvistamisesta

Suomen Pankin on viipymättä julkaistava Suomen säädöskokoelmassa ilmoitus 12 §:ssä tarkoitettusta viitekorosta ja sen voimassaoloajasta. Ilmoituksessa on myös mainittava 4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen viivästyskorkojen suuruus.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa eräntyneeseen saatavaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki**vakuutusopimuslain 44 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusopimuslain (543/1994) 44 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

44 §

44 §

Maksun suorittaminen pankkiin tai postiin

Maksun suorittaminen pankkiin

Posti- tai pankkisiirtona vakuutuksenantajalle lähetetty vakuutusmaksu katsotaan suoritetuksi sinä päivänä, jona se on maksettu rahalaitokseen tai postitoimipaikkaan, tilisiirto on veloitettu maksajan tililtä taikka postisiirto liikkeen tililtä ottokortti on leimattu postisiirron käsittelyleimalla.

Postiosoituksena maksettu suoritus katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona postiosoitus on annettu postin kuljetettavaksi.

Jos vakuutuksenottaja on kuluttaja, pankin tai muun maksupalveluntarjoajan välityksellä vakuutuksenantajalle suoritettu vakuutusmaksu katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona se on veloitettu maksajan tililtä tai maksettu käteisenä maksupalveluntarjoajan toimipaikkaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .

5.

Laki**maanvuokralain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanvuokralain (258/1966) 8 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Jollei vuokramaksun suoritusajasta ole sovittu, on maksu suoritettava vuosittain viimeistään kolme kuukautta ennen vuokravuoden päättymistä tai milloin vuokra-aika on vuotta lyhyempi, viimeistään vuokrakauden päättyessä.

Vuokramaksu saadaan suorittaa myös postiosoituksena taikka posti- tai pankkisiirron välityksellä. Tätä maksamistapaa käytettäessä katsotaan, arvosteltaessa onko vuokramaksu suoritettu oikeassa ajassa, suorituksen tapahtuneen sinä päivänä, jolloin postiosoitus annettiin vuokranantajan osoitteella varustettuna postin kuljetettavaksi tai maksu tilillepanokortilla suoritettiin vuokranantajan postisiirtotilille tahi pankkisiirtoa tarkoittava siirtomääräys jätettiin rahalaitokseen taikka, jos vuokramies on käyttänyt postisiirtotiliä, silloin kuin tililtäotto- tai tilisiirtokortti saapui postisiirtokonttoriin. Tämän momentin vastainen sopimusehto on mitätön.

Ehdotus

8 §

Jollei *vuokranmaksun* suoritusajasta ole sovittu, *maksu on* suoritettava vuosittain viimeistään kolme kuukautta ennen vuokravuoden päättymistä tai, *jos* vuokra-aika on vuotta lyhyempi, viimeistään vuokrakauden päättyessä.

Rahana maksettava vuokra saadaan suorittaa *pankin tai muun maksupalveluntarjoajan* välityksellä. *Muu* sopimusehto on mitätön.

Maksupalveluntarjoajan välityksellä vuokranantajalle suoritettu vuokra katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona se on veloitettu maksajan tililtä tai maksettu käteisenä maksupalveluntarjoajan toimipaikkaan. Muu sopimusehto on mitätön. Edellä tässä momentissa säädetyn sijasta sovelletaan kuitenkin maksupalvelulain (290/2010) 82 §:ää, jos vuokranantaja on elinkeinonharjoittaja ja vuokralainen on elinkeinonharjoittaja tai kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 2 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä

Voimassa oleva laki

HE 57/2012 vp
Ehdotus

81

kuuta 20 .

6.

Laki**asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain 35 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 35 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

35 §

35 §

Vuokran maksutapa

Vuokran maksutapa

Rahana maksettava vuokra saadaan *aina* suorittaa posti- tai pankkisiirron välityksellä *tai postiosoituksena*. Suorituksen katsotaan tapahtuneen sinä päivänä, jonka posti tai pankki on merkinnyt maksupäiväksi maksajalle annettavaan kuittiin tai jona vuokranantajan osoitteella varustettu postiosoitus on maksajan saaman kuitin mukaan jätetty postin kuljetettavaksi.

Rahana maksettava vuokra saadaan suorittaa *pankin tai muun maksupalveluntarjoajan* välityksellä. *Muu sopimusehto on mitätön.*

Maksupalveluntarjoajan välityksellä vuokranantajalle suoritettu vuokra katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona se on veloitettu maksajan tililtä tai maksettu käteisenä maksupalveluntarjoajan toimipaikkaan. Edellä tässä momentissa säädetyn sijasta sovelletaan kuitenkin maksupalvelulain (290/2010) 82 §:ää, jos vuokranantaja on elinkeinonharjoittaja ja vuokralainen on elinkeinonharjoittaja tai kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 2 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö.

Jos vuokra suoritetaan muulla tavalla kuin posti- tai pankkisiirron välityksellä *tai postiosoituksena*, vuokranantajan on annettava siitä vuokralaiselle kuitti.

Jos vuokra suoritetaan muulla tavalla kuin *maksupalveluntarjoajan* välityksellä, vuokranantajan on annettava siitä vuokralaiselle kuitti.

Huoneiston sijaintipaikkakunnalla vuokra saadaan suorittaa vuokranantajan asunnossa, liikehuoneistossa tai muussa vuokranantajan määräämässä paikassa.

Huoneiston sijaintipaikkakunnalla vuokra saadaan suorittaa vuokranantajan asunnossa, liikehuoneistossa tai muussa vuokranantajan määräämässä paikassa.

Ehto, jolla vuokralaista kielletään käyttämästä posti- tai pankkisiirtoa taikka postiosoitusta vuokranmaksutapana, on mitätön.

Voimassa oleva laki

HE 57/2012 vp
Ehdotus

83

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____

7.

Laki**liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain 28 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain (482/1995) 28 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §

28 §

Vuokran maksutapa

Vuokran maksutapa

Rahana maksettava vuokra voidaan suorittaa posti- ja pankkisiirron välityksellä *taikka postiosoituksena*. Suorituksen katsotaan tapahtuneen sinä päivänä, jonka posti tai pankki on merkinnyt maksupäiväksi maksajalle annettavaan kuittiin tai jona vuokranantajan osoitteella varustettu postiosoitus on maksajan saaman kuitin mukaan jätetty postin kuljettavaksi.

Rahana maksettava vuokra *saadaan* suorittaa pankin tai muun maksupalveluntarjoajan välityksellä.

Maksupalveluntarjoajan välityksellä vuokranantajalle suoritettu vuokra katsotaan maksetuksi sinä päivänä, jona se on veloitettu maksajan tililtä tai maksettu käteisenä maksupalveluntarjoajan toimipaikkaan. Edellä tässä momentissa säädetyn sijasta sovelletaan kuitenkin maksupalvelulain (290/2010) 82 §:ää, jos vuokranantaja on elinkeinonharjoittaja ja vuokralainen on elinkeinonharjoittaja tai kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 2 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö.

Jos vuokra suoritetaan muulla tavalla kuin posti- tai pankkisiirron välityksellä *tai postiosoituksena*, vuokranantajan on annettava siitä vuokralaiselle kuitti.

Jos vuokra suoritetaan muulla tavalla kuin *maksupalveluntarjoajan* välityksellä, vuokranantajan on annettava siitä vuokralaiselle kuitti.

Huoneiston sijaintipaikkakunnalla vuokra saadaan suorittaa vuokranantajan asunnossa, liikehuoneistossa tai muussa vuokranantajan määräämässä paikassa.

Huoneiston sijaintipaikkakunnalla vuokra saadaan suorittaa vuokranantajan asunnossa, liikehuoneistossa tai muussa vuokranantajan määräämässä paikassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

8.

Laki**elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain (1062/1993) 1 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 341/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Sopimusehtojen sääntely

Sopimusehtojen sääntely

Elinkeinonharjoittajien välisissä sopimuksissa ei saa käyttää ehtoa, joka on sopimuksissa toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien kannalta kohtuuton ottaen huomioon toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien heikommasta asemasta johtuva suojan tarve ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Elinkeinonharjoittajaa voidaan kieltää jatkamasta 1 momentin vastaisen ehdon käyttämistä tai uudistamasta sellaisen tai siihen rinnastettavan ehdon käyttämistä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös 2 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Tätä lakia sovellettaessa elinkeinonharjoittajana pidetään myös julkisyhteisöä, kun se hankkii tavaroita tai palveluja kaupallisin toimin.

Elinkeinonharjoittajien välisissä sopimuksissa ei saa käyttää ehtoa *tai soveltaa käytäntöä*, joka on sopimuksissa toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien kannalta kohtuuton ottaen huomioon toisena osapuolena olevien elinkeinonharjoittajien heikommasta asemasta johtuva suojan tarve ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Elinkeinonharjoittajaa voidaan kieltää jatkamasta 1 momentin vastaisen ehdon käyttämistä tai *käytännön soveltamista taikka* uudistamasta sellaisen tai siihen rinnastettavan ehdon käyttämistä *tai käytännön soveltamista*. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös 2 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii *elinkeinonharjoittajan lukuun*.

Tätä lakia sovellettaessa elinkeinonharjoittajana pidetään myös *kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (/) 2 §:ssä tarkoitettua hankintayksikköä*, kun se hankkii tavaroita tai palveluja kaupallisin toimin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

9.

Laki**verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin (706/2007) uusi 20 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 a §

Liitännäiskustannusten vanhentuminen

Jos julkisen saatavan pääoma vanhentuu, myös saatavaan liittyvät viivästyskorot ja korotukset sekä muut liitännäiskustannukset vanhentuvat.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

10.

Laki

eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain (1528/2001) 3 §:n 1 momentin 1, 4 ja 8 kohta sekä 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 momentin 8 kohta ja 2 momentti laissa 295/2010, sekä
lisätään 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1497/2001, 917/2008 ja 295/2010, uusi 7 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

*Asian vireillepano**Asian vireillepano*

Markkinaoikeudessa tulee vireille:

1) kuluttajansuojalain, Kuluttajavirastosta annetun lain, *saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 1 momentin* tai televisio- ja radio-toiminnasta annetun lain nojalla käsiteltävä asia kuluttaja-asiamiehen hakemuksella;

4) elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain nojalla käsiteltävä asia elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen hakemuksella tai sen elinkeinonharjoittajan hakemuksella, johon sopimusehdon käyttö kohdistuu;

8) saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 2 momentin nojalla käsiteltävä asia sen elinkeinonharjoittajan hakemuksella, johon mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu menettely kohdistuu, tai elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen hakemuksella;

Markkinaoikeudessa tulee vireille:

1) kuluttajansuojalain, Kuluttajavirastosta annetun lain tai televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain nojalla käsiteltävä asia kuluttaja-asiamiehen hakemuksella;

4) elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain nojalla käsiteltävä asia elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen hakemuksella *taikka* sen elinkeinonharjoittajan *tai hankintayksikön* hakemuksella, johon sopimusehdon käyttö *tai sopimuskäytännön soveltaminen* kohdistuu;

7 a) *saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 1 momentin nojalla käsiteltävä asia kuluttaja-asiamiehen hakemuksella tai sen elinkeinonharjoittajan hakemuksella, johon kuluttaja-asiamiehen määräämä kielto kohdistuu;*

8) saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 2 momentin nojalla käsiteltävä asia sen elinkeinonharjoittajan hakemuksella, johon mainitun lain 4, 4 a, 4 b *tai* 7 §:n *vastainen* menettely kohdistuu, tai elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen hakemuksella;

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee kuitenkin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vireille kuluttaja-asiamiehen ja 6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Finanssivalvonnan hakemuksella. Myös 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Finanssivalvonnan asettaman uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee vireille Finanssivalvonnan hakemuksella.

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee kuitenkin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vireille kuluttaja-asiamiehen ja 6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Finanssivalvonnan hakemuksella. *Edellä 1 momentin 7 a kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kuluttaja-asiamiehen asettaman uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee vireille kuluttaja-asiamiehen hakemuksella. Edellä 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Finanssivalvonnan asettaman uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi koskeva asia tulee vireille Finanssivalvonnan hakemuksella.*

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

11.

Laki**kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) 12 §:n 2 momentti, sellaisena
 kuin se on laissa 960/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Jos kiinteistötoimitusmaksua ei suoriteta määräaikana, erääntyneelle määrälle on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Lisäksi on korvattava erääntyneen maksun perimisestä aiheutuvat kulut. Perintäkulujen korvaamisessa ja perimisessä noudatetaan, *mitä* saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999) *säädetään*. Mainitun lain 5—7, 10, 10 a—10 c ja 12—14 §:n säännöksiä kuluttajasaatavasta noudatetaan silloinkin, kun maksuvelvollinen ei ole yksityishenkilö.

Jos kiinteistötoimitusmaksua ei suoriteta määräaikana, erääntyneelle määrälle on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Lisäksi on korvattava erääntyneen maksun perimisestä aiheutuvat kulut. Perintäkulujen korvaamisessa ja perimisessä noudatetaan saatavien perinnästä *annettua lakia* (513/1999). Mainitun lain *kuluttajasaatavaa koskevia säännöksiä* noudatetaan silloinkin, kun maksuvelvollinen ei ole yksityishenkilö.

Tämä laki tulee voimaan _____ *päivänä*
kuuta 20 . _____

12.

Laki**tapaturmavakuutuslain 38 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tapaturmavakuutuslain (608/1948) 38 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa
 1234/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

38 §

Työnantajan on suoritettava tämän lain mukaiselle viivästyneelle vakuutusmaksulle ja 36 §:n mukaiselle maksulle viivästymisajalta vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyn korkokannan mukaan. Ulosottoihin perittävää vakuutusmaksua korotetaan kertakaikkisesti 10 prosenttia. Vakuutuslaitos voi kuitenkin korotuksen sijasta jättäessään vakuutusmaksun ulosotettavaksi periä saatavalleen edellä mainittua viivästyskorkoa.

38 §

Työnantajan on suoritettava tämän lain mukaiselle viivästyneelle vakuutusmaksulle ja 36 §:n mukaiselle maksulle viivästymisajalta vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 2 momentissa säädetyn korkokannan mukaan. Ulosottoihin perittävää vakuutusmaksua korotetaan kertakaikkisesti 10 prosenttia. Vakuutuslaitos voi kuitenkin korotuksen sijasta jättäessään vakuutusmaksun ulosotettavaksi periä saatavalleen edellä mainittua viivästyskorkoa.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 _____.*

Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneeseen maksuun sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

13.

Laki**työntekijän eläkelain 164 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 164 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

164 §

164 §

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Jos työnantaja on laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun maksamisen tässä laissa, vakuutusehdoissa tai eläkekassan tai eläkesäätiön säännöissä tarkoitetussa ajassa, työnantajan on maksettava eläkelaitokselle maksun viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorko.

Jos työnantaja on laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun maksamisen tässä laissa, vakuutusehdoissa tai eläkekassan tai eläkesäätiön säännöissä tarkoitetussa ajassa, työnantajan on maksettava eläkelaitokselle maksun viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorko.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa eräänynneeseen maksuun sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

14.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain 25 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 25 §, sellaisena kuin se on laissa 990/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

25 §

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Jos maatalousyrittäjä tai apurahansaaja on laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

Jos maatalousyrittäjä tai apurahansaaja on laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa eräänynneeseen maksuun sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

15.

Laki**yrittäjän eläkelain 123 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 123 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

123 §

123 §

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Työeläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Jos yrittäjä on laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

Jos yrittäjä on laiminlyönyt työeläkevakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa eräntyneeseen maksuun sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

16.

Laki**merimieseläkelain 146 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 146 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

146 §

146 §

Eläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Eläkevakuutusmaksun viivästyskorko

Jos työnantaja on laiminlyönyt eläkevakuutusmaksun maksamisen viimeistään eräpäivänä, työnantajan on maksettava eläkekassalle maksun viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorko.

Jos työnantaja on laiminlyönyt eläkevakuutusmaksun maksamisen viimeistään eräpäivänä, työnantajan on maksettava eläkekassalle maksun viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorko.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa erääntyneeseen maksuun sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.
